

CÂNDELA DE MONTRÉAL

LA CHANDELLE DE MONTRÉAL

Anul XXIII Nr. 1

ianuarie – martie 2019 –

48 pagini

Luni, 4 februarie 2019, Ortansa și-a luat rămas bun de la noi...

"pe curind, pasarea mea calatoare", scria în urma cu aproape doi ani, la moartea lui Paul (soțului), așteptând parcă să-și ia și ea zborul către eternitate.

Ultima mențiune pe pagina facebook

Rugăciunea de seară

...

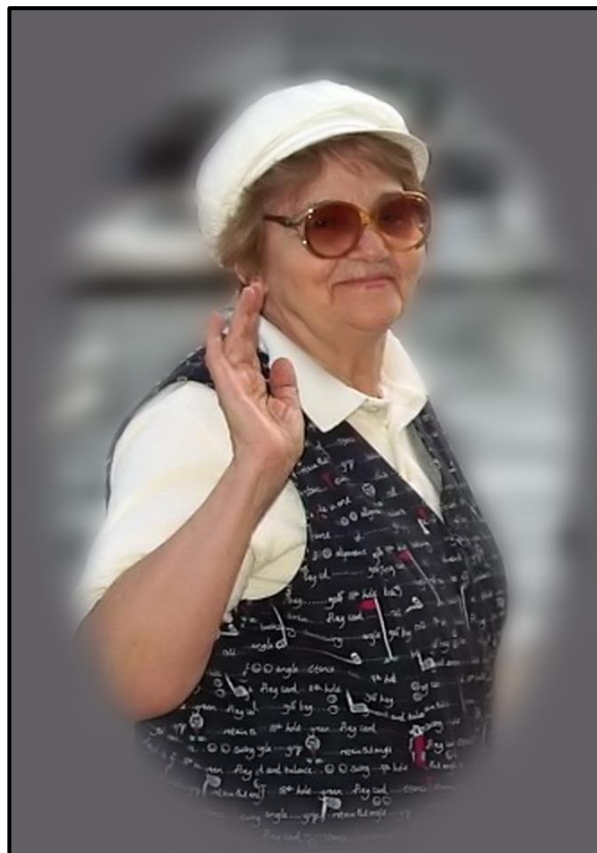
Bezna, pe furiș, cucerea perdeaua hain,
Cu negrele ei frisoane de toamnă rece,
Cum mai simțeam frigul prin spate cum trece,
Deși butucii încrucișați ardeau în cămin!

Orologiul șușotea, în doliul lămpilor,
Miez de noapte. Surorile, cu gene lăsate –
Trezite din somn –, cu vițe răsfirate
Pe fruntea pală, șovăiau spre patul lor...

Dar în salonul cu raze lunare, târziu,
Naintea pregătirii de-odihna nocturnă,
Plutea o așteptare inertă, taciturnă,
Brusc ruptă de-al mătăniilor clinchet argintiu.

Sonatele lui Liszt, acum, se cuibăresc
Discret în noi, pentru ca-n vis să ne-apară...
Familia-n genunchi e la ruga de seară
Sub ecoul divin al clavecinului ceresc.

*Fragment din poemul Ruga de seară, din volumul Emile Nelligan –
Grădina de odinioară – selectarea, traducerea poemelor și prefața de
Ortansa Tudor*

**Ortansa Tudor
1931 – 2019**

Revistă de literatură și cultură generală

bilingvă / bilingue

Revue de littérature et de culture générale

Sumarul numărului

PREDICA LA PRAZNICUL DE BUNA VESTIRE	Liviu ALEXANDRESCU, preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal ..3
CUVÂNT ÎNAINTE la „DE VORBĂ CU DUMNEZEU”, de Părintelui Diacon Nicolae Marinescu	prezentare, Înalt Preasfintia Dr. Nathaniel Popp, Arhiepiscop 4
IN MEMORIAM - ORTANSA TUDOR	Victor ROSCA..... 5
PORTRETUL UNEI LACRIMI SAU ORTANSEI DOAMNA	Gabriela TÂNASE 6
MON POÈME SYMPHONIQUE „MA VIE”	Cristache ZORZOR..... 7
DESPRE POEZIA LUI DUMITRU ICHIM	Maria Daniela PĂNĂZAN 8
FĂURITORII MARII UNIRI ION I.C. BRĂTIANU (1864-1927)	Lucia MUNTEANU..... 9
SUB CLOPOTELE MIRUNEI	Miruna OCNĂREANU 12
SĂRBĂTORIM UN MARE EVENIMENT ISTORIC ! La 24 Ianuarie 2019, se împlinesc 160 de ani de la UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE.	Angela FAINA 13
DESCOPERIȚI O STEA PE FIRMAMENTUL MUZICII QUÉBECOISE ȘI ROMÂNEȘTI de vorbă cu solista Catalina MIRICA	Eva HALUS 18
KIERKEGAARD – PARADOXUL LUI ABRAHAM	Florin ROMILA..... 20
„JANUVIA, CU TOATĂ ÎNCĂRCĂTURA DE SENSURI, ESTE PERLA CĂZUTĂ DINTR-O	

LUME IDEALĂ”	Carmen DOREAL în dialog cu Daniel CORBU 22
ECOU	George FILIP..... 25
ȚARA PRUNELOR VERZI”, DE HERTA MÜLLER	Milena MUNTEANU .26
NEMURITOARELOR SUFLETE – POEZII	Cristina-Marina MURGEA..... 27
IMPERIUL AMAL	Marius FINCĂ..... 28
„DAI UN BAN, DA' STAI ÎN FAȚĂ”	Veronica PAVEL LERNER..... 30
POEZII	Marcela STRAUA..... 31
POVESTEA TATĂLUI (1)	Florin ONCESCU..... 32
NOTES DE CHEVET 4	Miruna TARCAU 33
DIN GÂND ÎN CÂNT	D.H. SILVIAN .34
CANADA	Al FRANCISC (POETUL ORB) 35
ELENA CUZA – FEMEIA DIN UMBRA CELUI ALES	Paula ROMANESCU..... 36
POEZII	Lia RUSE..... 38
PĂRINTELE CONSTANTIN VOICESCU DESPRE MARTIRII DE LA TÂRGU OCNA: "Despre Târgu Ocna ar fi trebuit să vorbească Valeriu Gafencu, stâlpul de foc al spiritualității creștine din închisorile comuniste"	Elena BUICA..... 39
POEZII BASARABENE	Lilian CUREVICI..... 40
SINGUR (fragment)	Leonard VOICU..... 42
O ZI EXTRAORDINARĂ LA „GRAIUL ROMÂNESC” DIN WINDSOR, CANADA	Anca SÎRGHIE .43
POEZII CREȘTINE	Melania RUSU CARAGIOIU..... 45
ANUNȚURILE COMUNITĂȚII	 47

Candela de Montreal , revistă fondată și editată, din 1997, de Victor Roșca
CANDELA DE MONTREAL ARE CA SCOP PROMOVAREA CULTURII ȘI LITERATURII
SCRISE DE AUTORI ROMÂNI DIN CANADA

Redacția și administrația: 8060 Christophe Colomb, Montréal, Québec, Canada H2R 2S9; Telefon:(514) 736-0950

Redactor Șef: Victor Roșca

Secretară de red.: Corina Diana Haiduc

Ilustrațiile : Angela Faina

Consilier de redacție: pr. Liviu Alexandrescu

Redactori : Viorica Băetu, Nicolae Marinescu

Tehnoredactare: Marius Neaga

PREDICA LA PRAZNICUL DE BUNA VESTIRE

Liviu ALEXANDRESCU,

preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal

„Duhul Sfânt Se va pogori peste Tine și puterea Celui Preaînalt Te va umbri; pentru aceea și Sfântul Care Se va naște din Tine, Fiul lui Dumnezeu Se va chema”(Lc. 1, 35).

Iubiți credincioși!

Sărbătoarea Bunei Vestiri, face parte dintre cele mai mari sărbători, închinată Maicii Domnului, prăznuită pe 25 martie, ca o zi de mare bucurie pentru Maica Domnului și pentru întreaga omenire, primind vestea că „va naște pe Fiul Lui Dumnezeu”, Domnul Iisus Hristos.

Vestea cea buna vine de la Bunavestire, cu închinarea îngerului Gavriil prin cuvintele: „Bucură-te cea plină de dar !”. Așadar, credem și mărturisim că Maica Domnului nu a născut un simplu om, ci pe Fiul Lui Dumnezeu.

Sfântul Grigore Palama spune că Maica Domnului, care a fost hrănită de mâna îngerului în Sfânta Sfintelor, s-a învrednicit să primească aceasta Taină, de la Duhul Sfânt. Această dogmă, adică întruparea Fiului Lui Dumnezeu prin Fecioara Maria, este consecința unirii ipostatice a celor două firi în persoana divino-umană a Mântuitorului, firea divină de la Duhul Sfânt și firea umană de la Maica Domnului.

Sfântul Ignatie Teoforul (+107) cel dintâi slujitor al Bisericii după perioada Sfinților Apostoli, vorbește despre credința îndreptată spre Maica Domnului, ca un adevăr fundamental al Bisericii primare (Epistole).

Învățătura despre Maica Domnului, a fost aprofundată de Sfinții Părinți, mai ales în secolele IV și V, când a primit denumirea de Theotokos (Născătoare de Dumnezeu).

Printre cei mai mari Sfinți putem aminti: Vasile Cel Mare, Grigorie Teologul, Ioan Gură de Aur, Atanasie Cel Mare, Chiril al Ierusalimului, Grigorie de Nyssa, precum și Fericiții Ieronim și Augustin.

Al III-lea Sinod Ecumenic (431) din Efes, stabilește cinstirea Maicii Domnului și o denumește : „Născătoare De Dumnezeu”.

Sfinții Părinți și scriitorii bisericești, au mers pe aceeași linie ortodoxă, de a introduce distincția care se cuvine în slujirea lui Dumnezeu (adorare), a Maicii Domnului (preacinstire) și a sfinților (cinstire). O numim pe Maica Domnului: „mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii”(cântarea bisericească).

Maica Domnului nu poate fi cunoscută în afara de Fiul ei. Viața ei s-a scurs între o viață luminată, tainică și dumnezeiască, între razele bucuriei de la Buna Vestire și ploaia de har de la Cincizecime. Hristos S-a înnoimnit iar Maica Domnului s-a îndumnezeit. Tot ce are Fiul în chip natural prin fire, are Maica Domnului prin har.

Biserica ne îndeamnă să o chemăm permanent în rugăciunile noastre, ca mijlocitoare între noi și Dumnezeu: „toata nădejdea mea spre tine o pun, Născătoare de Dumnezeu, păzește-mă sub sfânt acoperământul tău”.

Un suflet de mamă, ca al Maicii Domnului, rămâne permanent în rugăciune pentru noi. Nevoile și necazurile noastre își găsesc alinare în brațele Maicii Domnului, ca ceea ce a suferit pentru noi și suferă împreună cu noi. Maica Domnului stă în genunchi înaintea Preasfintei Treimi și se roagă împreună cu sfinții și îngerii pentru iertarea păcatelor și mântuirea sufletelor noastre.

Iubiți credincioși!

Vă așteptăm cu mare bucurie să ne închinăm Maicii Domnului, să o chemăm în rugăciunile noastre, să ne păzească de toate necazurile și încercările care vin asupra noastră.

Să o cinstim după cuviință în ziua pe care Biserica noastră o sărbătorește cu mare cinste de peste 100 de ani, ziua de Buna Vestire.

Hramul este prilejul de rugăciune, de bucurie și de mulțumire Lui Dumnezeu, Maicii Sale și Sfinților, pentru binefacerile pe care le primim de la ei. Bucuria hramului ne adună pe toți laolaltă, de la cel mic până la cel mare, de la cei vii până la cei care nu mai sunt printre noi.

Așa să ne ajute Bunul Dumnezeu!

Buna - Vestire

CUVÂNT ÎNAINTE la „DE VORBĂ CU DUMNEZEU”,
de Părintele Diacon Nicolae Marinescu
prezentare, Înalt Preasfinția Dr. Nathaniel Popp, Arhiepiscop

mijlocul căreia, Sfinția sa își desfășoară activitatea.

Titlul cărții este foarte sugestiv și ne invită, totodată, la problematizarea, la cercetarea și la înțelegerea mesajului, pe care Biserica îl transmite către credincioși. „A sta de vorbă cu Dumnezeu” înseamnă a comunica cu El și a împărtăși cu El din viața și trăirile tale. De asemenea, tot prin această „vorbă cu Dumnezeu”, și tu, ca simplu om, poți afla despre El - cine este, cum este, ce vrea...

Prin intermediul cuvântărilor sale, Părintele Diacon Nicolae ne invită, de asemenea, la meditație, la a sta de vorbă cu Dumnezeu, vorbă, care nu este altceva, decât o rugăciune, dar îmbrăcată în alte haine. Evagrie Ponticul spunea că, de fapt, rugăciunea este vorbirea minții cu Dumnezeu. Iar în alt loc, același Evagrie spunea că, dacă pretinzi că te preocupă contemplarea lui Dumnezeu, atunci trebuie să te rogi, iar când te rogi, de fapt, abia atunci îl poți contempla pe Dumnezeu.

Avem în fața noastră o carte, care se inspiră, atât din cultura spirituală românească tradițională, cât și din trăirea liturgică a spațiului Nord-American. Părintele Diacon citează și vorbește, ca o punte de legătură trans-atlantică, deopotrivă, despre Părintele Constantin Galeriu, de exemplu, cât și despre Sfântul Gherman din Alaska.

Pe lângă îndemnul la contemplare, pe care îl desprindem din această publicație, sesizăm cu ușurință conținutul său catehetic, îmbrăcat într-un limbaj simplu, accesibil, ne-arhaic, și la îndemâna oricărui cititor. Iată ce spune Părintele Diacon Nicolae despre Ortodoxie: *Ortodoxia e modernă, asta e părerea mea. Dar adevărata ortodoxie nu se găsește pe bloguri, ori în rețete magice de sfințenie, ori în portofele făcătoare de minuni. Ortodoxia adevărată se găsește în modesta ta biserică de cartier, cu popa ăla simplu, care nu grăiește magistral, ori cu dascălul care poate nu a făcut o școală de muzică. Dar și acolo, ca și într-o mare catedrală, Hristos este prezent în Sfânta împărtășanie.*

Avem, așadar, o carte, care nu izvorăște din preocupările spirituale strategice/istorice ale omului, ci din nevoia credinciosului simplu, de rând, de a pași, cu timiditate, dar cu siguranță, pe urmele pașilor lăsate de cătr

Nu avem nevoie să trăim pe propria piele păcatul, ca să știm că el trebuie evitat. Avem mărturiile atâtor sfinți și oameni simpli, în Viețile Sfinților e Mântuitorul Hristos, care, invitându-ne la asumarea propriei cruci, ne dă întâlnire Duminică, de Duminică, spre a ne schimba viața. Iar pentru aceasta, avem nevoie de „insistență, de sinceritate și de deschidere”, asemenea lui Zahar Vameșul., în Pateric, și chiar în jurul nostru. Asemenea acestui îndemn al Părintelui Diacon, volumul de meditații al Sfinției sale se află acum la îndemâna noastră, a tuturor, spre hrană duhovnicească și spre provocare la cunoaștere tainică dumnezeiască.

Felicităm pe cei ce s-au ostenit cu editarea și publicarea acestei cărți și, totodată, binecuvântăm pe toți cei care o citesc, spre întărirea în credință, rugăciune și viețuire sfântă.

Inaugurarea Așezămintelor Vatra Românească, 1938 (site EORA)

IN MEMORIAM - ORTANSA TUDOR

Victor ROSCA

Viața poate fi trăită în mai multe moduri. Alegerea drumului urmat depinde de particularitățile caracterului fiecăruia.

În anul 2006, emigrând în Canada, profesoara Ortansa Tudor decide să-și consacre noua viață cuvântului scris. Dar nu urmând un drum singuratic, ci alăturându-se celor mulți.

Găsind în Montreal mai multe grupuri de intelectualii ce-au aprins, aici pe pământul țării de adopție, lumina culturii românești, fără să ezite, li s-a alăturat din primele zile.

Ortansa Tudor s-a născut la 8 iunie anul 1931, la Sf. Gheorghe, Județul Tulcea; urmează studiile superioare la Universitatea din București. În 1954, a absolvit Facultatea de limbă și literatură rusă și în anul 1970 Facultatea de limbă și literatură română.

În 1955, devine profesor titular de limba rusă la Liceul Mihai Viteazul din București. De unde, în anul 1987 iese la pensie.

Ortansa Tudor, spirit activ și minte inventivă, în timpul cât a lucrat ca profesoară a fost permanent preocupată de perfecționarea studiului pe care îl predă elevilor.

Printr-o neobosită activitate, după patru ani devine titulara catedrei de limba rusă. Obține gradul cu teza „Principii didactice în procesul de predare – învățare a limbilor moderne”. A publicat mai multe manuale școlare de limba rusă pentru cursul liceal superior.

După 43 de ani de învățământ, în anul 1987, Ortansa Tudor se pensionează. Este momentul când începe preocuparea sa pentru perfecționarea manualelor școlare de limba română. În același timp, se preocupă de îmbunătățirea predării limbii și literaturii române la nivelurile școlare.

O altă pasiune este consacrată traducerii de poezii, ale marilor poeți de limbă rusă și limbă franceză, în limba română.

Traducerile din limba franceză îi deschid perspectiva cunoașterii literaturii franceze canadiene.

În anul 2003 publică traduceri din poemele poetului canadian de limbă franceză Nelligan, într-un volum bilingv alcătuit din 50 de poeme. Pentru prima dată este pusă în evidență, în poemul „Le jardin d'antan – Grădina de odinioară”, legătura poetului cu România.

În anul 2006, Ortansa Tudor imigrează în Canada, unde era stabilită fiica sa Cristina.

Ajunsă la Montreal aprofundează studiul operei poetului Nelligan și, în 2013, publică o nouă ediție bilingvă, de lux cu 70 de poeme (Editura ASLRQ).

Cartea este ilustrată cu picturi semnate de Raluca Pilat și este dedicată foștilor și viitorilor elevi, ai săi.

În Montreal, orașul de adopție al familiei Tudor, începe o nouă perioadă de activități literare, alăturându-se structurilor organizatorice existente, ale canadienilor de limbă română. Participă activ la ședințele Organizației Culturale Române (Clubul de aur). Apoi, descoperind Cenaclul Eminescu devine o

participantă activă și i se rezervă un loc aparte la fiecare ședință literară.

La Montreal, în paralel cu activitățile culturale, publică 4 cărți de poezii pentru copii: Cartea primăverii, Cartea verii, Cartea toamnei și Cartea iernii; traduce romanul „Agaguk”, scris de scriitorul canadian Yves Thériault, despre viața inuiților.

În 2017 publică traducerea romanului Maria Chapdelaine scris în limba franceză de Louis Hémon, despre viața primilor coloni francezi, veniți din Normandia și stabiliți în zona lacului Saine-jean, editura Tudor Montreal și reeditată la Editura Hyegrafix ville St- Laurent în 2018.

În anul 2011 începe colaborarea la revista literară și de cultură generală Candela de Montreal, fondată și editată din anul 1997, incorporată cu ISSN 1495-8929, revistă independentă, ce se susține din abonamentele și donațiile cititorilor și colaboratorilor. Din primul an de activitate la revistă, la care colaborează scriitorii din marile comunități de limbă română canadiene, intră în colectivul de redacție și, pe lângă articolele personale, de reflecție, publică în foileton traducerea romanului „Agaguk”.

Intrând în colectivul de redacție al revistei, Ortansa Tudor a venit cu idei noi atât privind conținutul cât și aranjarea articolelor în pagină.

În colaborare cu redactorul tehnic, Marius Neaga, și cu colectivul de redacție al revistei, îmbunătățește conținutul și aspectul revistei. Împreună am reușit să facem din Candela de Montreal o revistă profesională

Ortansa Tudor, găsind între colaboratorii revistei Candela de Montreal un nucleu de scriitori din care unii în formare, își ia rolul de profesoară de limba și literatura română, intervenind direct în scrierile acestora, cu acordul și mulțumirea lor.

În afara acestor activități, Ortansa Tudor a publicat timp de șase ani multe eseuri și reflecții: Sărbătoare la Clubul de Aur; Scurt periplu în jurul rondelului; Câte ceva de Halloween; Schiță de portret liric la volumul Arcada timpului, de Lia Ruse; Poeme de suflet ale neamului nostru; Colinde, colinde; Aniversarea lui Eminescu; Ziua culturii naționale; Limba noastră cea românească – Grigore Vieru, Florilegiu; Școala duminicală a Bisericii Buna Vestire; Legenda mărtișorului (după motive străvechi); Poezii și ilustrații – Noi talente (rubrică pregătită de Ortansa Tudor). O preocupare constantă a Ortansei Tudor a fost

ajutorul dat colaboratorilor în perfecționarea pentru respectarea regulilor gramaticale.

În anul 2016, simțind că se aproprie de ultimele zile ale vieții, se retrage din toate activitățile culturale, dar începe să scrie romanul memorialistic „File îngălbenite”, din care va publica în Candela de Montreal trei articole sub titlul Cum am învățat carte – fragmente din romanul „File îngălbenite”

PORTRETUL UNEI LACRIMI SAU AL ORTANSEI DOAMNA *Gabriela TÂNASE*

Prolegomene:

A fost odată ca niciodată...
prietenia.
De sub inima Creatorului,
prietenia
țâșnea fierbinte.
Flacăra.
La lumina ei
oamenii
învățau să fie
împreună.
Învățau
să fie.
Pe vecie.

În ochii ei licăreau, parcă dându-se în leagăn, miliarde de stele. I-am făcut fotografii cu inima. Să-mi rămână.

Avea un surâs plin de lumină, care răspândea străluciri până departe și care se prelungea într-o vorbă distinsă și primitoare.

Ne vedeam la cina lui Eminescu, în general. Uneori, vorbeam la telefon.

Sufletul meu găsea odihnă și frumusețe în glasul acela desfrunzit de plecarea lui Paul...

Încerca să vâslească fără el, dar se simțea vlăguită și împotriva curentului...

Își adormea gândurile în trecut. Într-o cochilie de doruri și îndoieli. Uneori, își simțea trupul de iarbă crescută pe amintirea lui. Alteori, de cuib care își aștepta "pasărea călătoare".

Era pârjolită de așteptare, de dor, ca o mireasă.

Ortansa Doamna era un om al gesturilor de iubire. Făcea cu dezinvoltură, din cuvinte și nu numai, daruri măreț-înfricoșătoare pe care te simțai îndreptățit să le păstrezi cu sfințenie, la vedere.

"Gabiță dragă, voi scrie eu despre tine, dacă nu scrii tu însăși. Discreția și modestia își au rostul lor, la timpul lor, însă cu tine

Ortansa Tudor a apărut în mijlocul colectivelor noastre scriitoricești ca o stea strălucitoare, stingându-se tot atât de enigmatic, așa cum s-a ivit.

Dacă într-o zi, cineva va scrie istoria activităților culturale din comunitățile românești, Ortansa Tudor, sigur va avea un loc aparte.

nu fac casă bună la timpul prezent. Curajul și perseverența ți s-ar potrivi mult mai bine! Rimează cu spiritul ochilor albaștri..."

Îi vedeam sufletul ghiduș, anturat de o mină doctă - un fel de bună dispoziție academică prin care înmiresma ademenitor aerul sălii 697 a imobilului 6767 Côte-des-Neiges, unde aveau loc întâlnirile cenaclului.

M-a primit în inima domniei sale din prima clipă și prețul a fost doar un zâmbet.

Privirea îi era pâlpâitoare... Simțăminte-i, oricărui dintre registre ar fi aparținut ele, îi atârnavă ca niște tablouri, arzând pe toți pereții ființei ei.

Uneori, era foarte veselă și vioaie. Alteori, mai puțin. Însă, mereu atentă și preocupată, doldora de sfaturi înțelepte și mândră de al său "as din mânecă", reprezentat de ascendentul unei memorii de excepție.

Nu iubea "zgomotul" literar. Nu suporta "profanarea" limbii române.

Discutam câte în lună și-n stele. Când vorbeam despre Dumnezeu vocea i se cuminețea de parcă înflăcărarea tonului ar fi putut deveni, subit, o împietate.

Erau ocazii când dorul de Paul, sufletul ei geamăn, o copleșea până la strigăt. Îi povesteam atunci despre făgăduințele Mântuitorului - cele din Apocalipsa - precum că El va șterge orice lacrimă din ochii noștri. Și că moartea nu va mai fi. Mai mult, nu va mai exista nicio tânguire, niciun tipăt, nicio durere, pentru că lucrurile acestea dintâi vor fi trecut. Vorbeam despre promisiunile sfinte și pline de strălucire, lăsate zestre omului în paginile Cărții Cărților... Se mângâia, se înmuia și, apoi, mă ruga să îmi fac timp să vin, pe vreme frumoasă, la casa din pădure pentru a depăna, pe îndestulate, din caierul speranței...

Nu știi dacă acest loc era aievea sau doar o metaforă. Afirm, însă, cu entuziasm, că Ortansa Doamna era o împletire dintre cele două și o chintesență a fuzionării lor.

Într-o zi i-am auzit vocea pe robotul telefonic. Ar fi vrut să mă întrebe dacă nu cumva fusese neprietenoasă într-o discuție care se desfrunzise între literați. Am asigurat-o că fusese onestă. Nu pentru un lucru pe care îl știa, deja, își dorise să mă audă la telefon... Mi-am învins îndreptățita sfială de ucenic, inversând rolurile cu mentorul meu, în numele argumentului care convinge în orice situație - dragostea.

"Cum să găsești în această viață pacea de a fi făcut destul, chiar de a fi făcut totul, atât într-o situație specială cât și într-una ordinară?", se întreba cu o dorință nestăvilită de a învăța, mentorul meu.

Aflasem, la rândul meu, că pacea vine în urma iertării, că iertarea vine în urma iubirii, iar iubirea, în urma iubirii de Dumnezeu. Am discutat atunci despre iubirea necondiționată și despre taina acesteia: "Iisus în noi, nădejdea slavei..." Doar El, sălășluind în templul inimii noastre, rămâne sursa oricărei virtuți omenești.

Se spune că un copac căzut lasă un gol în pădure, făcând-o să nu mai fie niciodată cum a fost...

Când cineva drag "adoarme", se schimbă totul. Până la revenirea lui Mesia, un gol nu va mai fi umplut.

Sub cerul înlăcrimat și rece al lunii februarie, prenumele ei plutește în aer.

Ortansa...

Pășești mai departe... Lași în urmă dorul de a-i savura povața, de a o îmbrățișa, de a-i "plagia" zâmbetul blând...

Te desprinzi.

Iei cu tine doar amintirea...

Ți-e greu și parcă nu vrei... Doare atât de tare... Simți că te spargi în miriade de fragmente...

Ai vrea să dai timpul înapoi. Să-l înnobilezi: să simți mai mult, să spui mai mult, să faci mai mult... Apoi să poți opri și păstra totul în lăuntru tău, așa, nemișcat... Fără regrete...

Cu lacrimile neuscate pe obraji, repornești călătoria pe muchia îngustă a vieții.

Îi răsfoiești cărțile, traducerile, îi mângâi cuvintele scrise răzleț pe o pagină și continui să mergi mai departe: mai sărac, mai bogat...

Tristețea ți se prelinge ca o dâră pe cale...

Păstrezi pe inimă urma ei...

Privești înainte...

Este atât de senin!...

"Apoi am văzut un cer nou și un pământ nou; pentru că cerul dintâi și pământul dintâi pieriseră, și marea nu mai era.

Și eu am văzut coborându-se din cer, de la Dumnezeu, cetatea sfântă, Noul Ierusalim, gătită ca o mireasă împodobită pentru bărbatul ei.

Și am auzit un glas tare, care ieșea din scaunul de domnie și zicea: 'Tată cortul lui Dumnezeu cu oamenii! El va locui cu ei și ei vor fi poporul Lui și Dumnezeu Însuși va fi cu ei. El va fi Dumnezeuul lor.

El va șterge orice lacrimă din ochii lor. Și moartea nu va mai fi. Nu va mai fi nici tânguire, nici țipăt, nici durere, pentru că lucrurile dintâi au trecut.'

Cel ce ședea pe scaunul de domnie a zis: 'Tată, Eu fac toate lucrurile noi.' Și a adăugat: 'Scrie, fiindcă aceste cuvinte sunt vrednice de crezut și adevărate.'

Apoi mi-a zis: 'S-a isprăvit! Eu sunt Alfa și Omega, Începutul și Sfârșitul. Celui ce îi este sete îi voi da să bea fără plată din izvorul apei vieții.

Cel ce va birui va moșteni aceste lucruri. Eu voi fi Dumnezeuul lui și el va fi fiul Meu.'" (Apocalipsa 21:1-7)

MON POÈME SYMPHONIQUE „MA VIE” Cristache ZORZOR

Chères amies et chers amis

Avec grand plaisir je vous envoie six photos prise après l'exécution de mon poème symphonique „MA VIE” interprété le 9 décembre 2018 par l'Orchestre Symphonique Philharmonia Mundi de Montréal, sur la Salle de concert Oscar Peterson 7141, rue Sherbrooke Ouest.

Ces photos, parmi d'autres en total vingt, représentent pour moi des très précieux souvenirs parce que :

- Je peux voir l'orchestre dans l'lequel j'ai joué au violon durant 21 ans,

- Je peux voir aussi les images de quelques collègues d'orchestre, plus jeunes que moi, encore en vie,

- L'image de Jean-Pascal Hamelin, directeur d'orchestre durant les dernières 10 années, qui a apprécié et interprété avec l'orchestre, dans cette période, 8 des mes compositions pour grand orchestre symphonique,

- et mon image a l'âge de 90 ans, sur la scène où l'orchestre a interprété, ma dernière composition „MA VIE”.

Amicalement,

Cristache Zorzor, I

DESPRE POEZIA LUI DUMITRU ICHIM

Maria Daniela PĂNĂZAN

„În sfârșit, o carte despre poezia lui Dumitru Ichim⁽¹⁾, o carte ieșită din „responsabilitatea primei modelări de sinteză a unui univers liric atât de original”⁽²⁾. Pentru mine este „o mare satisfacție”, o contribuție importantă la definirea vocabularului sacralității. Demersul eseistic pornește din convingerea că „Temele și motivele religioase, simbolurile și metaforele

revelatorii se închid și se deschid cititorului într-un tumult de frumusețe copleșitoare”⁽³⁾ și constată revelarea sacrului în creația poetică, ceea ce îmi amintește de cuvintele lui Lucian Blaga: „... sentimentul religios, indiferent de obiectul spre care este îndreptat, nu se poate concepe fără sentimentul sacrului”⁽⁴⁾.

Cercetarea eseistică se dezvoltă pe motivele și simbolurile poeziei lui D. Ichim.

Cartea cuprinde secvențele: Poezia începuturilor (care poartă pecetea timpului ca „totalitate semnificativă”⁽⁵⁾ ; Poeme tanka și poeme haiku sau Grădina cu îngeri a ființei; Marile sărbători creștine și trăirea în ritmul liturgic al vieții; Coordonatele spațiului liric: grădina cu livadă, calea iubirii; Ipoteze lirice definitorii: îngerul, îndrăgostiții, Mirele și mireasa, regina, dreptul Iov; Peisagistică literară unică: apa, cireșul și mărul, crinul, melcul; Poezia-rugăciune; Concluzii, fiind o cercetare aplicată care descoperă imaginea „structurii lirice moderne” (H. Friedrich) în creația unui mare poet.

Organizarea consistentă demonstrează expresia unei viziuni: înțelegerea motivelor care animă poetul prin convergențe tradiționale, moderniste și postmoderniste în constituirea unui univers liric bogat în semnificații, de o mare densitatea a expresivității, cu valențe cognitive și constante liturgice.

Maria-Daniela Pănzăan nu rămâne la simpla decodificare a simbolurilor și metaforelor. Prin deschiderile culturale și estetice, literare și lingvistice propuse de poet, autoarea pătrunde în semnificații creștine și general umane, stabilind elemente funcționale în poeme: formele spațiului liric, ipoteze lirice, elemente de peisagistică literară. Toate acestea se constituie, fără îndoială, în concepte ichimieni urmărite în eseul monografic cu precizia informației și cu profunzimea analizei, prin care descoperă o patetică ardere culturală creativă, o îndrăzneță împlinire a valorilor cu dimensiune de simbol în conviețuire artistică pe baza unor „afinități electice”.

În „Notă asupra ediției” se precizează: „Am pășit în templul divin al poeziei lui Dumitru Ichim cu multă sfială. Și am rămas în rugăciune, realizând cu adevărat că mă aflu în fața uneia dintre cele mai profunde și originale creații lirice prin care autorul devine o voce excepțională în literatura română de azi.”

La sugestia cărturarului și scriitorului N. D. Petniceanu, încă la prima vizită în Canada, am căutat familia de poeți

Ichim, apoi, prin stabilirea în Kitchener, devenit membru al Cenaclului literar Florica Bațu Ichim, m-am bucurat de o sinceră prietenie, care m-a determinat să văd, în dumnealor, o autentică pasiune pentru cuvântul românesc, o îndrăzneță împlinire a valorilor, dimensiune de simbol, conviețuire artistică pe baza unor simțiri comune.

Eseul este o (re)construcție a existenței unei lumi trecute în creație lirică, cu aspect monografic, care pătrunde adânc în ramele monografice ale portretului poetului propus de Savatie Baștovoi: „Atemporal ca Shakespeare, fără a părea o icoană; îndurerat ca Voiculescu, fără a fi un militant; zbuciumat ca Arghezi, fără a-și pierde credința; ermetic și muzical ca Barbu, fără a fi sedus de joc, Dumitru Ichim, acest nume prea puțin cunoscut din pricina smereniei autorului, este, prin aceste sonete, ultimul mare poet român în viață care se înscrie în cea mai solemnă tradiție a poeziei moderne universale”⁽⁶⁾.

Venind cu o bogată experiență în cercetarea poeziei religioase⁽⁷⁾, Maria-Daniela Pănzăan descoperă în poetul Dumitru Ichim o ființă cu viață de preot și o creație. Cu alte cuvinte un întreg, deoarece analiza estetică nu putea fi fragmentară. Astfel se va vorbi despre paradigma Dumitru Ichim, un original complex tradițional-modern în care sufletul poeziei supraviețuiește trecerii timpului, dacă există asumarea rolului de profet.

Se surprind cu finețe originalitatea mijloacelor de exprimare ale unui magician al cuvântului și structurile adânci ale semnificației lirice.

Semnificația existenței în lume este iubirea. Poet modern, Dumitru Ichim depășește înțelegerea iubirii, prin cunoaștere și trăire, ca mod caracteristic de existență. Iubirea e originea creației. Se recuperează existența umană a timpului prin poezie

Calea transcendenței din timpul universal e arta. Prin artă e ceea ce putem fi mai departe.

Neîndoielnic, locul lui Dumitru Ichim este între marii poeți români. Merită mai mult decât îi acordă această primă carte de cercetare valoroasă.

(1) Pănzăan, Maria-Daniela, Poezia lui Dumitru Ichim. Eseu monografic, Prefață de Anca Sîrghie, Editura CronoLogia, Sibiu, 2017

(2) Ibidem, Prefața Acrobația imaginarii în poezia lui Dumitru Ichim, de Anca Sîrghie, p. 6

(3) Ibidem, p. 134

(4) Blaga, L., Despre gândirea magică, Editura Garamond, București, 1992, p. 167

(5) Tohăneanu, G. I., Dicționar de imagini pierdute, Ed. Amarcord, Timișoara, 1995, p. 189

(6) Vezi Prefața volumului de versuri, Ichim, Dumitru, Tu știi că te iubesc, 150 de sonete prefațate și ilustrate de Savatie Baștovoi, Ed. Cathisma, București, 2017

(7) Pănzăan, Maria-Daniela, Poezia religioasă românească. Analize și comentarii eseistice, Editura CronoLogia, Sibiu, 2017

FĂURITORII MARII UNIRI ION I.C. BRĂTIANU (1864-1927) *Lucia MUNTEANU*

Marele om politic Ion I.C. Brătianu, prim-ministru al României în perioada zbuciumată a începutului de secol XX, când în fața României se puneau probleme atât de serioase încât puteau duce la desființarea sa ca stat, a acționat cu înțelepciune, găsind întotdeauna calea cea mai bună pentru realizarea intereselor țării. A influențat intrarea României în război alături de Antanta, după ce

a avut grijă ca tratatul încheiat să fie clar și indiscutabil după război. A susținut cu autoritate interesele României la Tratatul de pace, luptând pentru demnitatea țării sale, neacceptând ca în treburile interne ale României să intervină un control extern. A dominat cu autoritate viața politică a României timp de aproape două decenii, a fost unul dintre principalii ctitori ai României Mari. Istoricii l-au numit cel mai mare om politic și bărbat de stat al României din toate timpurile, *o adevărată școală politică*.

Ion I.C. Brătianu s-a născut într-o familie de patrioți români care a activat în viața politică a țării încă de la începutul sec. al XIX-lea. Tatăl său, Ion C. Brătianu, (1821-1891), fiu de boier cu studii în Franța, participă în calitate de membru al Comitetului revoluționar din Țara Românească la revoluția de la 1848, iar după exilul pe care este nevoit să-l suporte, acționează pentru unirea Principatelor ca membru al Divanului ad-hoc. A fost ministru liberal, prim ministru, aflat în slujba țării atât în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, cât și în timpul domnitorului și apoi regelui Carol I. A prezidat, în calitate de prim-ministru, acțiunea de declarare a Independenței de stat a României în 1877. Și-a crescut copiii în sentimentul dragostei și datoriei față de țară, sentiment care le va marca în mod categoric destinul.

Ion I.C. (Ionel) Brătianu a fost cel mai de seamă continuator din familie al acțiunii politice a tatălui său. S-a născut la 20 august 1864 la moșia familiei, Florica, azi Ștefănești, Argeș. De formație a fost inginer, cu studii de specialitate la Paris, la specializarea Drumuri și Poduri. Ca student, urmărește cu interes construcții ale viitoarei Expoziții Universale din 1889 și mai ales construirea Turnului Eiffel. La 1 noiembrie 1889 se întoarce în țară și este numit inginer asistent la serviciul căii ferate Fetești-Cernavodă, condus de inginerul Anghel Saligny. I se încredințează conducerea lucrărilor de lărgire a liniei ferate Bacău-Piatra Neamț. Participă la construirea podului peste Dunăre sub conducerea lui Saligny. Are un rol deosebit în construcția portului Constanța. Deși este pasionat de istorie, nu îi este dat să se dezvolte în această direcție. Îl va suplini cu strălucire însă fiul său mai mare, Gheorghe I. Brătianu, profesor, membru al Academiei Române, care a avut parte de o moarte tragică în închisoarea de la Sighet pentru că n-a vrut să accepte ideea că Basarabia nu este pământ românesc.

Ion I.C. Brătianu intră în viața politică la vârsta de 31 de ani, fiind ales în 1895 deputat de Gorj din partea Partidului Național Liberal. Știa că numele pe care îl purta constituia pentru el un

avantaj, dar, în același timp era conștient că odată cu numele moștenise și datoria de a continua opera politică a familiei sale.

Proclamat în ianuarie 1909 președinte al Partidului Național Liberal, funcție pe care o va păstra toată viața, Ion I.C. Brătianu a avut o viață politică activă, fiind de 5 ori președinte al Consiliului de Miniștri, de 3 ori ministru de interne, de 2 ori ministru al apărării naționale, de 2 ori ministru al afacerilor externe.

Activitatea lui politică s-a desfășurat într-o perioadă când au avut loc evenimente de covârșitoare importanță pentru statul român: participarea României la războiul mondial, Marea Unire din 1918 și formarea statului unitar România Mare, înfăptuirea reformelor economice, politice și sociale structurale și adoptarea Constituției din 1923, reforma electorală, doctrina liberală *prin noi înșine*. În toate problemele țării la care a participat, Ion I.C. Brătianu s-a raportat mereu la noțiunea de stat, la susținerea intereselor statului național român, a căror satisfacere este rațiunea supremă a omului politic. El urmărea ca normă esențială, *întărirea statului și a neamului său*. Patriotismul a fost sentimentul care a inspirat și canalizat marile hotărâri legate de acțiunea politică a lui Ion I.C. Brătianu.

Un moment important pentru România se apropia și cerea din partea oamenilor politici o acțiune fermă și clară. Este vorba despre izbucnirea, în 1914, a războiului mondial, cu tot ceea ce presupunea ca acțiune din partea României: pe de o parte curentul tot mai puternic de sprijinire a românilor din Ardeal supuși exceselor unei politici de maghiarizare forțată, pe de altă parte, Tratatul secret încheiat de România cu Puterile Centrale, cu care accepta să se alieze în caz că vor fi atacate.

La Consiliul de Coroană din 21 iulie/ 3 august 1914 s-a hotărât ca România să rămână neutră. Oficial, poziția era motivată prin același argument invocat și de Italia: Austro-Ungaria avusese inițiativa declarării războiului, nefiind victima unui atac neprovocat. De fapt, regele Carol I, care văzuse întotdeauna destinul României solidar cu cel al Germaniei, voia intrarea în război alături de Puterile Centrale, dar nu putea ignora, totuși, amploarea curentului popular ostil Austro-Ungariei. Așa încât, timp de doi ani, scena politică românească era stăpânită de dezbateri aprinse pe tema conflictului între cele două opțiuni.

Ion I.C. Brătianu, în calitatea lui de prim ministru, a avut numeroase întâlniri cu fruntașii românilor din Ardeal: Miron Cristea, Octavian Goga și era convins de necesitatea sprijinirii fraților care luptau pentru libertate. De aceea, Brătianu a

Ion I.C. Brătianu

negociat timp de aproape doi ani, în secret, cu reprezentanții Antantei pentru a încheia o alianță care să asigure recunoașterea de către aliați a drepturilor României asupra teritoriilor din Austro-Ungaria locuite de români. El a fost preocupat de a găsi redactarea cea mai favorabilă intereselor României a tratatului de alianță. Acesta a fost semnat la 4/16 august 1916, însoțit de o convenție militară. Brătianu era mulțumit de condițiile obținute care erau favorabile României, dar nu bănuia lipsa de bunăcredință a Alianților, care nu vor îndeplini, sau o vor face neîndestulător, obligațiile asumate.

Decizia intrării României în război a fost declarată formal la Consiliul de Coroană din 14/ 27 august, în urma unei dezbateri dramatice de o măreție sublimă, situându-se la înălțimea momentului istoric ce se desfășura. Partizanul alianței cu Puterile Centrale, Petre P. Carp, îl previne pe regele Ferdinand că Hohenzollernii reprezintă o forță și că nu pot fi învinși. Răspunsul regelui vine însă ferm: *Știu că Hohenzollernii n-au obiceiul să fie învinși; de aceea, prima victorie am raportat-o asupra mea*. Frământările regelui, oscilând între condiția sa de principe de origine germană și conștiința datoriei de suveran și a credinței față de țara peste care domnea, au fost influențate în mod hotărâtor de către primul ministru Ion I.C. Brătianu, care, conștient de puterea pe care se baza un imperiu atât de mare ca Austro-Ungaria și de eventualitatea unei înfrângeri, a declarat: *În viața națiunilor sunt afirmări de drepturi cari cântăresc mai mult decât izbânzi trecătoare, și sunt gesturi de abdicare, de dezertare morală care compromit viitorul lor pentru veacuri de-a rândul. Într-o atare situație e azi românismul. De aceea, chiar de ar fi să rămânem bătuți, prin faptul că patru din cele mai mari Puteri ale lumii au recunoscut **temeinicia revendicărilor noastre naționale** și au sfințit printr-un act solemn hotarele etnice ale Românilor de peste Carpați, cauza românismului va face un pas înainte, mai mare și mai însemnat decât oricând. Și dacă nu azi, atunci mâine vom culege roadele acestor jertfe și ale acestor afirmări de drepturi... Majestatea voastră va înscrie în istoria românilor **o pagină de glorie nepieritoare*** (Ioan Lupaș, *Istoria Unirii Românilor*, Fundația Culturală Regală Principele Carol, București, 1937. p. 345-346).

Din păcate, îngrijorarea lui Petre P. Carp și a lui Alexandru Marghiloman s-a dovedit a fi îndreptățită. La intrarea României în război armata era nepregătită, Marele Stat Major era condus de un general incompetent iar capacitatea de ripostă a adversarului a fost subestimată. În scurt timp, bucuria și încrederea victoriei din Transilvania au fost spulberate de înfrângerea de la Turtucaia, apoi de înfrângerea românilor în Transilvania, austro-ungarii primind un ajutor important de trupe foarte bine instruite din partea Germaniei. După o rezistență la trecători, unde s-au săvârșit numeroase acte de vitejie, forțele Puterilor Centrale au ocupat Oltenia, apoi Muntenia. forțând guvernul român și Casa Regală să părăsească Bucureștiul în mâinile ocupantului și să se refugieze în Moldova, în teritoriul neocupat.

Ion I.C. Brătianu s-a refugiat și el la Iași, împreună cu guvernul, îndurând și el durerea înfrângerii. Totuși, în lunile grele de iarnă și primăvară, din 1916-1917, în orașul supraaglomerat în care bântuia tifosul exantematic, în care spitalele gemeau de răniți și era penurie de alimente, conducătorii țării nu și-au pierdut speranța. Ion I.C. Brătianu declara: *oricare ar fi durerile noastre de azi, ... și chiar dacă n-aș avea credința neștirbită... (în) victoria definitivă..., cred că*

jertfele pe care le-am făcut nu sunt sterile, căci am introdus în conștiința Europei drepturile românilor pe acest pământ. (în Marin Nedelea, *Istoria României, Compendiu...* București, 1994, p. 250).

Cu ajutorul ofițerilor francezi veniți în cadrul misiunii franceze comandate de generalul Berthelot, s-a realizat refacerea și instruirea soldaților și comandanților lor, iar regele Ferdinand a știut să se apropie de sufletul țăranilor care alcătuiau grosul armatei, însuflându-le încredere și dorință de a învinge. Aceasta explică dârzenia cu care armata română a înfruntat puternica armată germană, distrugând aureola de spărgător de fronturi a generalului Mackensen, care făcea deja planuri pentru distrugerea României. Totuși, chiar după istoricele victorii de la Mărăști, Mărășești și Oituz, care păreau să ofere un răgaz României, evenimentele din Rusia au creat un nou cadru militar și politic, cu totul defavorabil nouă. Rusia, condusă de Lenin, a anunțat intenția noii puteri de a încheia pacea. Moldova, (atât mai rămăsese din România), prinsă între Rusia, Austro-Ungaria și teritoriile ocupate de germani, părea în imposibilitate de a continua războiul.

Se părea deci că România va fi silită să încheie o pace separată pentru a-și conserva statalitatea. Condițiile draconice impuse țării în această eventualitate îl determină pe liderul liberal să se dea la o parte, trecând puterea generalului Averescu, dornic să joace un rol politic. Convorbirile sunt continuate la București de filogermanul Al. Marghiloman, în speranța obținerii unor condiții mai bune. Dar aroganța Germaniei, care amenința să facă din România un *condominium germano-austriac*, i-a atras bunăvoința aliaților și a întărit hotărârea lor ca pacea de robie semnată la 7 mai 1918 să fie anulată. Regele Ferdinand n-a ratificat tratatul, ceea ce a constituit pentru România un atu în discuțiile ulterioare de la Tratatul de Pace.

Intervin însă evenimente pe care nimeni nu le prevăzuse. În urma victoriilor obținute pe fronturile de vest și de est de către Aliați, și ca urmare a intrării în război a Statelor Unite ale Americii care au grăbit acest proces, începe tăvălugul prăbușirii Imperiului Austro-Ungar. La începutul lunii octombrie 1918, conducătorii Austriei și Germaniei cer președintelui S.U.A. intervenția pentru încheierea unui armistițiu. Pe 3/4 noiembrie se semnează la Villa Giusti armistițiul prin care Imperiul depunea armele, pe 11 noiembrie are loc capitularea Germaniei pe frontul francez, iar în final armistițiul între Ungaria (deja separată de Austria) și Antanta, semnat la 13 noiembrie la Belgrad. În ziua de 1 decembrie, când, la Alba Iulia românii din Transilvania și Banat proclamau, cu nespuse însuflețire, în Adunarea Națională unirea pe veci a Transilvaniei cu România, regele Ferdinand, împreună cu guvernul, se întoarce la București în uralele mulțimii.

La Alba Iulia, după citirea de către Vasile Goldiș a Hotărârii de unire: *Adunarea națională decretează unirea românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească și teritoriile locuite de ei cu România*, aprobată printr-un tunet de aplauze de sala întreagă, evenimentul este sărbătorit pe tot cuprinsul Transilvaniei prin slujbe religioase, serbări și hore. Pe adresa Adunării sosesc telegrame de felicitare. Pe întreg teritoriul României au loc manifestații de bucurie și aprobare. La București, sosește delegația de la Alba Iulia care urma să prezinte regelui mesajul de unire. Delegația este întâmpinată în gara împodobită cu drapele tricolore și ghirlande de flori de o mulțime entuziastă. Era prezent întregul guvern, în frunte cu președintele Consiliului de Miniștri, Ion I.C. Brătianu. A doua zi,

guvernul a asistat la prezentarea actului unirii în fața regelui. Alături de rege se găsea omul care a jucat un rol deosebit de important în realizarea acestui act istoric, Ion I.C. Brătianu.

După sacrificiile pe care le-a cerut războiul, după încercarea deosebit de grea prin care a trecut România în 1916-1917, când însăși statalitatea îi era amenințată, gestul aderării provinciilor românești Basarabia, Bucovina și Transilvania la Patria Mamă a părut pentru societatea românească, mai ales pentru cea din Vechiul Regat, ca un dar neprețuit, nesperat, pe care Istoria îl făcea neamului nostru, după ceasuri de grea cumpănă.

Nu era însă un dar. Era încununarea luptei de veacuri a românilor, mai ales a celor din Transilvania, pentru idealul lor național, pentru demnitate și libertate. Marea Unire a fost fapta istorică a întregii națiuni române, pregătită prin efortul intelectualilor patrioți vreme de multe veacuri prin trezirea conștiinței naționale a celor mai largi pături sociale. De fapt, unirea tuturor ținuturilor românești a fost o necesitate istorică: s-a format prin voința națiunii un stat ce corespunde frontierelor lui firești, înglobând în hotarele sale națiunea română, formând un stat cu adevărat național.

Acest lucru trebuia însă recunoscut și pe plan internațional.

La 18 ianuarie 1919, Raymond Poincaré, președintele Franței, deschide lucrările Conferinței de Pace de la Versailles. Această conferință a confirmat dezmembrarea Austro-Ungariei și alipirea părților sale, locuite de alte naționalități, la statele care s-au format atunci ori și-au desăvârșit unitatea națională.

Tratatul de pace care urma, trebuia să rezolve probleme foarte complexe, ținând mai ales de trasarea frontierelor între țări aflate în conflict. Problema era îngreunată și de necunoașterea de către participanții la tratative a zonelor în dispută. Delegația română condusă de Ion I.C. Brătianu pretindea recunoașterea Unirii din 1918 pe baza tratatului din august 1916 dintre România și Tripla Înțelegere (Antanta), care prevedea participarea României cu drepturi egale la tratatele de pace și pe baza susținerii unor personalități cu autoritate engleze și franceze, precum și pe baza hotărârilor întregului popor român.

Statele mici, precum România, au fost defavorizate la aceste tratative pentru că nu li s-a făcut cunoscut textul Tratatului cu Germania. De asemenea, cuantumul despăgubirilor de război alocate României era de numai 1%, când, de fapt, pierderile materiale suferite erau uriașe (31 miliarde lei aur) iar jertfele umane erau imense. În privința stabilirii cuantumului despăgubirilor de război, României i se cerea susținerea unei părți a despăgubirilor de război ale Austro-Ungariei. Alte clauze însemnau ingerințe în problemele interne ale României. Revoltat de felul în care decurgeau lucrările Conferinței, în care reprezentanții marilor puteri își arogau dreptul de arbitru fără să consulte țările în cauză, Brătianu a protestat energic împotriva conceptului de *state cu interese limitate*, menit să pună în situație de inegalitate statele mici. Reușește să demonstreze nedreptățile care se fac României și își dă demisia, gestul său fiind un argument care dă de gândit celor care hotărau viitorul Europei. Atitudinea sa este succint exprimată în formula găsită de Brătianu: *nimic despre noi fără noi*.

Cei care i-au urmat, generalul Văitoianu, apoi Alexandru Vaida-Voevod, au continuat politica de apărare a demnității și suveranității naționale a României. Astfel, cu nenumărate piedici, pe baza dreptului popoarelor la autodeterminare, se recunoaște unirea Bucovinei cu România, renunțarea Austriei la

orice drept asupra acestui teritoriu, la data de 10 decembrie 1919. La data de 4 iunie 1920 abia, Ungaria recunoaște valabilitatea juridică internațională a Unirii Transilvaniei cu România, tratatul intrând în vigoare numai la 26 iulie 1921.

Recunoașterea Unirii Basarabiei cu România s-a făcut târziu și nu de către toate statele participante. Nerecunoașterea Tratatului din 1920 de către Uniunea Sovietică a făcut ca acesta să aibă doar o valoare morală, iar în final, în urma notelor ultimative sovietice din 1940, să fie alipită la U.R.S.S.

Ion I.C. Brătianu a făcut tot ce se putea, prin argumente întemeiate, ca să obțină pentru România hotărâri favorabile și drepte, apărând interesele României și demnitatea ei.

Revenit la conducerea guvernului în 1922, Ion I.C. Brătianu are în vedere înfăptuirea reformelor economice, politice și sociale pe care le cerea noua situație a țării. Reforma agrară și adoptarea Constituției din 1923 au constituit evenimente de covârșitoare importanță în viața statului unitar România. Deși era el însuși moșier, se înscrie printre susținătorii reformei agrare, care, după părerea lui, trebuia să elimine structuri și inechități flagrante, de origine semifeudală. Prin această măsură Brătianu vedea posibilă solidarizarea țărănimii cu interesele superioare ale statului. El a introdus ideea unui stat modern, care nu are, în noile condiții, numai funcție administrativă, ci *statul trebuie să se îngrijească și de nevoile culturale, sociale și economice ale poporului* (în Marin Nedelea, op. cit., p. 247).

Ideea de stat o cuprinde și pe aceea de neam, de popor. Marile hotărâri ale acțiunii politice ale lui Ion I.C. Brătianu sunt conduse de adeziunea la interesele și destinele poporului. Principiul că *trebuie să avem credința nestrămutată în soarta și forțele acestui popor* rămâne principiul călăuzitor al marelui om de stat. Împreună cu ideea de stat, este menționată și ideea de conștiință națională, una neputând exista fără cealaltă. *Cum și-o manifestă el, astfel își așează rolul și rostul în mijlocul neamurilor* (idem, ibidem).

Ion I.C. Brătianu a avut pe umeri o responsabilitate uriașă. Aflat mereu în preajma regelui în momente cheie ale istoriei noastre, el a avut o concepție superioară față de datoria omului de stat: *cei mai mulți își închipuie că politica e un fel de distracție, cu foloase și onoruri. Politica e ceva grav, grav de tot. Ai în mâna ta viața și viitorul țării tale*. (Wikipedia).

Primul ministru Ion I.C. Brătianu se confruntă în 1925 cu criza dinastică, a renunțării la tron a principelui moștenitor Carol. Cu această concepție despre responsabilitatea conducătorului unei țări, îl ajută pe tatăl îndurerat să ia o hotărâre, pledând pentru eliminarea tânărului de la succesiunea la tron. La moartea regelui Ferdinand, în iunie 1927, Brătianu rămâne la cârma țării, sub domnia regelui minor Mihai. Țara avea nevoie mai mult ca oricând de mintea lucidă și de autoritatea lui. Din nenorocire, cel care era conducătorul de fapt al țării în acel moment moare subit, în noiembrie același an, urmând apoi o perioadă de declin pentru P.N.L. și de frământări dramatice pentru țară.

Ion I.C. Brătianu va rămâne în istoria noastră ca un mare om de stat. Chiar un străin, contele de Saint-Aulaire, ministrul Franței la București în timpul primului război mondial îl respecta, îl admira, făcându-i un portret elogios: *Excela fără a-și face dușmani. Viitorul apropiat mi-a descoperit în el cele mai înalte calități, care îl fac unul din marii oameni de stat ai generației sale, mult mai mare decât cei "trei mari": Wilson, Lloyd George, Clemenceau. Nimic mai natural: la țări mici, oameni mari* (Wikipedia).

SUB CLOPOTELE MIRUNEI

Miruna OCNĂREANU

PUNTEA

*Pământul se-nvârtea spre înapoi
Cărările ne șerpuiau prin vene
Cremenea dintre lumi își aprindea
Lăstarii unei primăveri eterne*

*Ochii ardeau mocnind sub trene
Zapezi topind pe buza lunii
Doar timpul fremăta prin sălcii
La șezătoarea cu străbunii...*

*Îngenunchiam...era un timp
Al timpului lovit de stele
Din palme rugăciunea înflorea
Se îngâna în primăveri eterne...*

CAII ARZÂND

*...ce-ar fi fost, dac-ar fi fost
să îți pun palma pe frunte
...s-ar fi sinucis pe câmpuri
mieii osteniți de gânduri...*

*și,... cum ar fi fost să fie
să-ți trezesc eu dimineața
și... sub lava de ninsori,
să te împietresc din flori*

*spune-mi TU cum ar fi fost,
printre file de poveste:
eu pe scara către lună
TU, ținându-mă de mână*

*...dacă ar fi fost să fie,
să îți pun palma pe frunte
ar fi nechezat în zodii
caili noștri-arzând prin codri...*

ÎN ABSENȚA-MI

*De mă vei colinda la poarta serilor
Oi pune drugul ostenit să-ți spună
Că mi-am făcut culcuș în hora ielelor
Să dănțuiesc în foită de străbună*

*De mă vei căuta pe ulicioare
M-oi face umbra liliacului bătrân*

*Pe-obraz oi umezi seara-n răcoare
Și l-oi usca de va cădea o stea în fân*

*Ori de mă vei striga peste ulcele
De strajă-oi pune vântul în chimir
S-alunge vorba cu sperietorile
Și să o scalde în izvoarele de mir*

*Atunci m-oi prinde de călușul patimii
Și-oi împărți în patru corzi de scripcă
Gustul dumnezeiesc al azimii
Și lacrima-mi desculță din opincă*

VALSUL ROȘU

*Lasă-mă să valsez printre maci
Pe tălpi să-mi pun coronițe de soare
Să intru cu Luna în cetăți
Și umbra mea să le-o pun la picioare*

*De va fi anotimpul ploios
Lasă-mi potecă de vise în urmă
Fă-mi un semn prin perdeaua de stropi
Ca să mai vin cu macii mei în turmă*

*Să adorm sub firul lor verde
Ca un copil la prima scăldătoare
Și roșul gândului să-l înfăș
În marea de maci ce-mi stă la picioare*

UNUI PRIETEN

*Prin geamul sărutat de Dumnezeu
Sub fruntea lumii de odinioară
Prietene, strivesc un curcubeu
Și-l pângăresc cu lungă-mi oboseală*

*În poala mea, doar îngerii desculți
Mai calcă truda urmelor de iarnă
Pe tălpi îmi spală rătăcirii cumiști
Ca să mă-ntorc la poarta ta în goană*

*Să ung cu mirul lumii dealtădată
Gherghirul care toarce între tâmpile
Altarul de mirade. Tu îmi iartă:
Pana ce scrie, și fila ce se umple*

SĂRBĂTORIM UN MARE EVENIMENT ISTORIC ! La 24 Ianuarie 2019, se împlinesc 160 de ani de la UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE.

Angela FAINA

Dacoromânul are caracteristica sa genetică ancestrală întrupată întru credință, omenie, libertate și adevăr. Iată cum îl caracterizează Eminescu : *"Rău sau bun, românul e adevărat. Intelligent fără viclenie, rău-dacă e rău- dar fără fățărnicie; bun fără slăbiciune; c'un cuvânt ni se pare că atât calitățile, cât și defectele românului sunt întregi, neînchircite; el se arată cum este."* (M. Eminescu, *Articole politice*, Ed. Minerva, București-1910, p. 89).

Situația de la început de secol XIX. Prefigurarea ideii de unire în cadrul celor trei revoluții române de la 1848

Alături de lupta pentru libertăți economice și dezrobire socială, ideea unității de neam și conștiința originii comune a românilor, continuă să preocupe masele și marile personalități culturale din anii de început de secol XIX. Eferescența politică produsă de aceste idei, care erau deja răspândite și inoculate de Școala Ardeleană menține vie conștiința de neam și dorința de afirmare națională.

Iată ce spunea revoluționarul și marele nostru Nicolae Bălcescu: "Unitate în cuget, în idei, în simțire, în credință, în dreptate, în faptă, în mărturisire, în dorință politică, pentru ca toți românii să devină ființa nației creștine românești al cărei trup politic să fie Statul Național coslujitor fidel nației sale. Cauza unității unei națiuni este întotdeauna o cauză sfântă și se cuvine ca toți fiii ei să o împărtășească, ca pe *Pâinea cea de toate zilele*. Nu poate fi fericire fără libertate, nu poate fi libertate fără putere și noi românii nu vom putea fi puternici până nu ne vom uni cu toții într-unul și același corp politic. Unitatea națională dar, e singurul principiu de viață, singurul principiu de mântuire pentru noi". (Nicolae Bălcescu, 65/ II, 107-113).

Referitor la români, revoluționarul polonez, Woronicz scrie: "Idea unirii tuturor românilor ocupă toate mințile. Această idee este puternic întreținută de românii din Transilvania." La rândul său, consulul austriac de la Belgrad, subliniază în rapoartele trimise la Viena: "existența a două societăți românești, "Tânăra Dacie" și "Tânăra Românie" care urmăreau realizarea unirii politice a românilor."

În acest timp, la început de secol XIX, Europa era tulburată, frământată, situația era tensionată peste tot. Se ridicau glasuri puternice care prefigura revolta și conflictul cu autoritățile vremii. Se cereau drepturi politice, economice, sociale, se ridicau baricade, stindarde de luptă iar agitația datorită nemulțumirilor generale era maximă. Germanii revoltei se dezvoltau, manifestându-se din ce în ce mai direct și evident. Amploarea deosebită a evenimentelor ducea cu gândul la revoluții; ele nu mai puteau fi evitate ! Anul 1848 este anul în care toată Europa "fierbe"! Revoluțiile izbucnesc peste tot.

Și la noi, patrioții românii sprijiniți de masele de țărani, se ridică și revendică drepturi politice, economice și sociale. Dorința fierbinte de unire a românilor, trezită de conștiința apartenenței la același neam, a constituit o preocupare majoră în conceperea și formularea ideilor programatice, revendicative,

ale celor trei revoluții române de la 1848. Scrisoarea lui Aaron Florian, participant la revoluția din Țara Românească către fruntașul transilvan George Barițiu, oglindește starea de spirit a acelor zile: "Frate Bariț ! Ziua de ieri, 11 iunie 1848 este o zi de la care începe o epocă nouă în analele Țării Românești ! Deviza popului civilizați- Libertate, Egalitate -este și deviza românilor de aici. Constituția, această zicere fermecătoare, această faptă fericitoare s-a proclamat și aici la noi. Cocardele tricolore se împărțeau la toți și stindardele tricolore fâlăiau în toate părțile !..zi memorabilă pentru totdeauna ! Ei arătară Europei civilizate că știu ce vor. Nicăieri nu s-a făcut nici cea mai mică neorânduială, nici cel mai mic esces."

În Transilvania, la 1848, ungurii susțin pe revoluționarii maghiari de la Budapesta și declară samavolnic alipirea Transilvaniei la Ungaria. Românii protestează, se organizează reuniuni ale elitelor din acea vreme, la care participă și masele. Românii se opun cu vehemență acestei hotărâri unilaterale, fără a fi consultați. Profesorul sas Ștefan Ludwig Roth scria la 25 mai 1848: "În ziua demonstrației, 3/15 mai 1848, a răsunat puternicul vot al poporului de condamnare a anexării Transilvaniei la Ungaria. Maghiarii sunt îngroziți de manifestarea dacică ce nu putuse a fi stăvilită. " Ardelenii protestează vehement, cerând și drepturi politice, sociale, care în final nu le-au fost îndeplinite, de aceea românii au luptat de partea Imperiului Habsburgic și nu s-au raliat cu revoluția ungară. Avram Iancu, "Craiu Munților", generalul legiunii de țărani-ostași lăncieri "Auraria Gaemina" pe care a format-o și a organizat-o cu moșii săi, a ridicat lancea și sabia împotriva oprămirii grofilor unguri și împotriva alipirii Transilvaniei la Ungaria, declarată la Cluj de către reprezentanții unguri. Oastea sa de moși-soldăți, care luptau ca lei, la fel ca strămoșii lor, dăcii, nu a putut fi învinsă de armatele dotate până în dinți ale honvezilor unguri. Moșii au apărat cu hotărâre, îndârjire și o tenacitate ieșită din comun această adevărată Cetate a Apusenilor împotriva ungurilor, dușmanii lor declarați. Lăncierii conduși de el, au ieșit mereu învingători. Ardelenii, în frunte cu Avram Iancu, Simion Bărnuțiu, Alexandru Papiu Ilarian, etc. devin conștienți că numai împreună cu frații lor de peste munți, vor putea să-și îndeplinească visele: "Unirea face forța ! " Lângă Blaj, pe Câmpia Libertății, la 3/ 5 mai 1848, din 40.000 de piepturi de țărani revoluționari români, veniți din tot Ardealul, se aude un strigăt puternic, la unison: "Noi vrem să ne unim cu țara ! "

Conștiința de neam s-a născut mai demult, de-a lungul vremurilor de restriște, a fost aprinsă de corifeii Școlii Ardelene, iar acum era deja puternică, coaptă, matură. Norodul românesc de pe tot cuprinsul plaiurilor carpatine, era animat de același ideal sfânt, un ideal pe care l-a prețuit și l-a urmat în continuare: unirea în suflet și simțire, sub același steag și în aceeași patrie a tuturor fraților români.

Iată fraze selectate din discursul lui Simion Bărnuțiu la 2/ 14 mai 1848 pe Câmpia Libertății: "Frați români ! Eu zic că libertatea cea adevărată a oricărei națiuni nu poate fi decât națională. Înțelepciunea spune că românul să se unească cu român, românii să se unească între dânsii pentru identitatea limbei și înrudirea cea firească a cugetelor și sentimentelor, germanul cu german, slavul cu slav. Fără de naționalitate nu e libertate, nici lumină nicăieri, ci pretutindeni numai lanțuri,

întineric și amorfie ! (..)Fiindcă națiunea ajungând la conștiința libertății, vrea să se țină și să se poarte ca o națiune liberă (..)să întărim această hotărâre cu jurământul că națiunea nu se va lepăda niciodată de naționalitatea ei, ci o va apăra în etern cu puteri unite contra tuturor dușmanilor și cu puteri unite va lucra pentru viața, onoarea și fericirea ei, în toți timpii viitori. Unirea întărită în acest chip, va forma o putere națională care va câștiga respectul națiunii române. (..) Rămâneți credincioși numelui și limbei voastre ! Apărați-vă libertatea și credința ca lumina ochilor ! Apărați-vă ca frații cu puteri unite, în pace și rezbel ! Dixi et salvavi animam meam ! ”

Adunarea de la Blaj , prin componența sa, maturitatea dovedită în timpul adunării și cumpănirea hotărârilor adoptate a avut un rol crucial în desfășurarea ulterioară a luptei românilor pentru unitate națională. Acest ideal- concept, a devenit așa cum spunea Mihail Kogălniceanu ”piatra unghiulară” și ”cununa tuturor reformelor, fără de care s-ar prăbuși tot edificiul național ”

Marele patriot, Nicolae Bălcescu unul din capii revoluției de la 1848 din Țara Românească, arăta la 1848 că: ”de acum încolo, românii mai au de făcut încă alte două revoluții pentru mântuirea neamului: una pentru unitatea națională și alta pentru independență națională.” Istoria va confirma în câțiva ani doar, relevanța și realizarea spuselor sale, atât de profetice !

Pregătirea în străinătate de către intelectualii români, mari patrioți, a drumului către unire

În străinătate, ideea de unitate națională, era propagată în mod inteligent și era bine argumentată în diverse medii și cu diverse ocazii, în prelegeri și conferințe, de către fruntașii intelectuali români, C. Negri, V.Alecsandri, C.A.Rosetti, Al.Golescu, I.Ghica, M.Marghiloman, N.Catargiu, etc. Se sublinia în primul rând legitimitatea acestui deziderat de ființare națională. Ideea de unire era aprobată de numeroși europeni, intelectuali progresiști ai vremii, ca Edgar Quinet, Jules Michelet, Arthur Baligot de Bayne, etc., românii reușind să convingă mari personalități, oameni de cultură și politicieni străini, că lupta lor se duce pentru o cauză dreaptă. Astfel, reprezentanții noștri, au reușit să fie sprijiniți de cercuri de intelectuali influenți, politicieni, reporteri, oameni de cultură și litere și de presa vremii, toți aceștia fiind convinși că românii luptă în mod just pentru o cauză nobilă de existență națională și de salvare a neamului.

În Principatele Române, Costache Negri încurajează opinia publică românească, politicienii și personalitățile vremii astfel:”Trăiască Moldova ! Trăiască Valahia dar învrednicească-ne D-zeu să putem striga într-o zi: Trăiască România unită ! Atunci, fraților, soarele luminii va pătrunde și va împrăștia adâncul întineric în care zacem; numai atunci vom fi ceea ce trebuie să fim: adică fiii unei singure și puternice moșii ! În visurile mele, înflorit se arată viitorul României. Suntem milioane de români răzlețiți ! Ce ne lipsește ca să ajungem un neam tare ? UNIREA ! Numai Unirea ! SĂ TRĂIASCĂ UNIREA ROMÂNILOR !” Și în străinătate, la Paris, el înflăcărează inimile ascultătorilor cu același discurs. Adresându-se studenților români, Constantin Negri încălzea spiritele afirmând la finalul discursului, cu glas înalt: ”Trăiască Valahia ! Trăiască România Unită !”

C. A Rosetti publică la Paris ”Apelul către toate partidele ” iar cu ajutorul fraților Brătianu și a lui Cezar Bolliac, a editat la Paris revista ”Republica română” care apoi va continua să apară la Bruxelles ca organ al emigrației române. În Italia, Giuseppe Mazzini politician, jurnalist, activist și luptător la rândul său pentru unificarea Italiei, a apreciat în mod elogios revista ”Étoile du Danube” pe care o scotea moldoveanul N.Ionescu și a

subliniat efectul de viu patriotism pe care l-a creat, alăturându-se și el, cu entuziasm ideii de unitate națională a românilor. Revista a stârnit un viu interes și susținere din partea tuturor personalităților europene progresiste. Alți emigranți români, redactează manifeste îndemnând la acțiune, ”acum și imediat”. Activitatea acestor personalități și modalitățile în care puneau în lumină cauza noastră națională, a avut un rol important în cunoașterea dezideratului capital al românilor și a visului lor de unire. Aceste publicații și manifestări au avut ca menire crearea atmosferei de simpatie față de români, simpatie izvorâtă din legitimitatea luptei lor pentru realizarea unirii dintre cele două principate române.

S-a atras atenția și s-a stimulat interesul marilor puteri în această privință și s-a subliniat rolul pozitiv pe care ar putea să-l joace un stat național unitar român în zona Balcanilor și în Europa. S-au dat explicații referitor la legitimitatea și temeiurile istorice pe care se sprijină românii, oferind marilor personalități ale vremii și politicienilor subiecte de meditație și de reflecție. Românii au expus clar că doresc să devină ei înșiși cei care-și hotărăsc soarta, să fie ei, cei care să fie făuritorii propriului lor destin și viitor. Cauza lor a fost înțeleasă, îmbrățișată și susținută cu căldură de opinia progresistă europeană, de personalitățile marcante din principalele țări europene, considerându-se că un stat românesc ar fi un factor stabilizator și de echilibru în zona Balcanilor și ar contribui la crearea unei Europe mai puternice. Eforturile patrioților români au fost încununate de succes. Numeroase ziare ca: ”Le Siècle”, ”The Daily News”, ”Journal des Débats”, ”Messenger du Midi”, ”Globe”, ”L’Indépendance Belge”, ”Sovremennik”, ”Nord”, etc. popularizau în mod voluntar, cu multă bunăvoință, fapte, evenimente și idei referitoare la lupta românilor și mesajele pe care patrioții români doreau să le transmită popoarelor și conducătorilor țărilor europene, animând opinia publică în favoarea susținerii românilor și luptei lor.

Ion Heliade Rădulescu, căuta să stabilească legături și cu progresiștii englezi care să susțină cauza unirii naționale românești pe plan european. Englezii erau mai reticenți, datorită sprijinului pe care Anglia o acorda turcilor, care la rândul lor, nu priveau cu ochi buni curajul românilor de a-și făuri un stat național și de a ieși de sub influența pe care aceștia le-au impus-o de secole. Iată ce le spune acestora: ”Nu e român să nu arză în sufletul său a se realiza în sfârșit o Românie tare și unită... Această dorință patriotică nu e o crimă, ca s-o ascunză un român, ci este un cuget, o credință; și nici o lege nu pedepsește cugetul, oricare va fi, necum un cuget lăudabil.” Datorită acestor eforturi, mai apoi, în Anglia, au avut loc mitinguri în favoarea românilor la Manchester, Birmingham și Brighton care au influențat schimbarea poziției guvernului englez privind problema națională a românilor.

Edgar Quinet, istoric, filozof și profesor francez, publica în 1856 un articol atât de favorabil luptei noastre naționale, încât Mihail Kogălniceanu l-a apreciat ca fiind ”pagina cea mai sublimă ce s-a scris vreodată despre țară și nația noastră”. Tot M.Kogălniceanu observa cu bucurie și satisfacție că:”tot ce are pană neatârnată, ne apără.”

După războiul Crimeii, la Congresul de pace de la Paris și la Conferința de pace de la Paris a marilor puteri din 1858, **a ieșit în evidență rolul stabilizator pe care l-ar putea avea un stat național român în zonă, pentru crearea unei stări de pace durabilă.** Istoria României a adus un plus de dovezi: **România a fost mereu un factor de pace în zonă, a avut mereu un rol de apărare și nu de atac asupra vecinilor săi . Nu s-a manifestat prin violențe sau agresivitate și nu a dus războaie de cucerire .**

Principatele române și afirmarea politică a primului stat național românesc: ROMÂNIA

Mihail Kogălniceanu, prim-ministrul Moldovei, spunea la 7 octombrie 1857 :

"Dorința cea mare, cea mai generală, aceea hotărâtă de toate generațiile trecute, aceea care este sufletul generațiilor actuale, aceea care împlinită va face fericirea generațiilor viitoare, este Unirea Principatelor într-un singur stat". Așa se va și întâmpla, curând !

Tot el, spunea: "Dezvoltarea și întărirea naționalității române vor fi țelul neadormitelor noastre stăruinți, sufletul tuturor lucrărilor noastre; să avem nu numai a dori, dar și a dobândi realizarea mântuitorului princip: UNIREA ! "

Marele nostru poet, Mihai Eminescu spunea : "Misiunea unui stat național într-o societate modernă creștină trebuie să țină cont permanent de însușirile caracteristice tradiționale, milenare ale Neamului. *Trebuie să fim un strat de cultură la gurile Dunărei; aceasta e singura misiune a statului român și oricine ar voi să ne risipească puterile spre alt scop pune în joc viitorul urmașilor și calcă în picioare roadele muncii străbunilor noștri...Legăturile de sânge și identitatea individualității naționale față cu unii, comunitatea tradițiilor istorice și identitatea vederilor religioase față cu alții ne deschid și netezesc calea înrăuririi pacifice și binefăcătoare pe care trebuie să pășim cu cea mai deplină bună-credință*". (Mihai Eminescu, *Publicistică*. Chișinău..., p. 213).

Ideea clară a reunirii țărilor române în Trunchiul-Mamă Dacia-Mare înfăptuită de Mihai Viteazul a fost aprinsă permanent în mintea țaranului credincios, al clerului, al marilor personalități române și ai mănăstirilor condeului etc. În Europa, ideea unirii a fost sprijinită de împăratul Napoleon al III-lea care, vrând să îndepărteze influența rusească și să ridice în Orient prestigiul Franței, a sprijinit Unirea Principatelor Române. Conflictul dintre ruși și turci s-a declanșat în anul 1853. Trupele țariste au invadat țările române, silind retragerea din scaunele domnitoare a lui Barbu Știrbei și Grigore Ghica. Salvarea noastră a survenit în urma coaliției franco-anglo-piemonteze care au declarat război rușilor, obligându-i să se retragă din Principatele Române. Au plecat rușii de la noi, dar au venit austriecii tot ca invadatori, preocupați mult de grija „ocrotirii” noastre, gândind că vor rămâne până la urmă stăpâni. Conflictul militar s-a mutat în Crimeea, unde aceeași coaliție a înfrânt trupele țariste ocupând Sevastopolul, obligând rușii să ceară pacea care s-a încheiat la Paris în 1856, patronată de Napoleon al III-lea. Privitor la clauza românilor, Tratatul de Pace sublinia următoarele: sudul Basarabiei-Cahul, Bolgrad și Ismail revin trupului moldav, Marea Neagră devine neutră, Regulamentul Organic desființat, iar Principatele Moldova și Țara Românească rămân sub suzeranitatea otomană, înlăturându-se astfel protectoratul rusesc.

Împăratul francez a dorit chiar atunci Unirea Principatelor, dar Austria s-a opus, insinuând că românii nu vor să se unească. Puterile garante au lăsat țările valahe pe seama dorințelor românilor care au fost consultați prin adunările Ad-hoc. Convenția de la Paris-1858, a pus în balanță soarta românilor : sprijinitorii Unirii fiind Franța, Prusia, Rusia; iar dușmanii Unirii fiind Anglia, Austria, Turcia. Astfel stând lucrurile, s-a convenit că Principatele se pot numi Unite, dar cu doi domni pe viață, două capitale, două guverne, desființarea privilegiilor boierești și cu condiția ca Principatele să rămână tot sub suzeranitatea Porții și sub protectoratul Puterilor garante, având în comun legile, o curte de casație, o comisie electorală, toate la Focșani.

Unirea de facto a Principatelor Române

În Moldova, trei grupări boierești își disputau favoritul la domnie: una îl dorea pe fostul domn Mihail Sturza, a doua pe fiul acestuia Grigore Sturza, iar a treia în fruntea căreia se aflau Mihail Kogălniceanu și Costache Negri îl susținea pe boierul de viță, colonelul Cuza, prefect de Covurlui și vicepreședinte al Divanului Ad-hoc în Moldova. Mulți însă îl susțineau pe Grigorie Ghica, înflăcărat militant al Unirii și care făcuse din Iași capitala culturii, adunase în jurul său ilustre personalități: V.Alecsandri, Ioan Ghica, Hurmuzachi, Kogălniceanu, Laurian, Mavrogheni, Negri, Panu, Ralet, Sturza ș.a. Eminescu descrie atmosfera dinaintea unirii: "*Anastasiu Panu, a văzut în Grigorie Vodă Ghica pe adevăratul promotor atât al Unirii cât și al tuturor ideilor de reformă politică și socială, de aceea l-a proclamat în Adunarea Ad-hoc, ca fiind "marele om al României"*. (Eminescu, *Opere VII. Publicistică*. Coordonator ediție: acad. Mihai Cimpoi, Ed. „Gunivas”, p. 347). Însă cei doi fii-prinți ai Voievodului Ghica, nu l-au votat pe tatăl lor: primul, Ioan, general de divizie, deputat în Adunarea Ad-hoc și al doilea, Constantin, consilier la Curtea de Casație au votat pentru alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca Domn al Unirii Principatelor Române. La 5 ianuarie 1859, Adunarea legislativă l-a ales Domn.

În Muntenia erau de asemenea mai mulți candidați, dar cum favorit era Gheorghe Bibescu (fost Domnitor) s-a amânat alegerea lui în vederea pronunțării Moldovei. Cel care a înclinat balanța în favoarea alegerii tot a lui Cuza a fost boierul doctor în drept, Vasile Boerescu, un eminent orator al epocii sale, care și-a electrizat auditoriul: "*Pentru ce suntem împărțiți în două câmpuri ? Pentru ce ne numim noi și voi? Au nu suntem toți români ? Au nu avem toți aceeași patrie? Au nu suntem toți fiii aceleiași mume?... Să ne unim dar toți asupra principiului de Unire, asupra acestui mare principiu ce are să reînvieze naționalitatea noastră !! Să ne dăm mâna ca frații și să cugetăm că suntem muritori, că avem să mai trăim câțiva ani și că copiii și strănepoții noștri au să moștenească un viitor glorios creat de noi ! A ne uni asupra principiului unirii este a ne uni și asupra persoanei ce reprezintă acest principiu ! Astă persoană este Alexandru Ioan Cuza, domnul Moldovei*". (Apud., Gheorghe Adamescu, *Elocuțiunea română*, Ed. Librăriei Alcalay & Co., București, f.a., p.122-124).

La 24 ianuarie 1859 SE REALIZEAZĂ UN MARE VIS al românilor: Unirea Moldovei cu Țara Românească, FORMAREA UNUI NOU STAT AL ROMÂNILOR, ROMÂNIA, prin alegerea unui singur Domn, atât în Moldova cât și în Țara Românească, prin persoana colonelului Alexandru Ioan Cuza.

Iată că politicieni inteligenți, oameni de cultură sau mari personalități ce mănuiau cu bărbăție pana scrisului cât și înțelepții neamului, abili și patrioți, reușesc să surprindă , întreaga Europă și să pună în fața faptului împlinit marile puteri. Lăsând la o parte ambițiile politice, ei au ales același domn atât în Moldova cât și în Țara Românească, conduși fiind de un profund spirit patriotic. Se realizează astfel, mai presus de interese personale, visul de veacuri ce sălășluia în inimile tuturor, UNIREA ! Ea, dorința cea fierbinte și scumpă, se împlinește ! Ea, "profeția" lui Bălcescu, se adevărește finalmente !

Se naște ROMÂNIA pe vatra fostei Dacii ! Ce emoționant, ce momente de exaltare ! "Hai să dăm , mână cu mână ! / Cei cu inima română ! / Să-nvârtim hora frăției !/Pe pământul României !! "-spune Vasile Alecsandri în versurile sale.

Mihail Kogălniceanu îl caracterizează astfel pe Vodă Cuza :

"Porți un frumos și scump nume, numele lui Alexandru cel Bun.Să trăiești dar mulți ani, o Doamne! ca prin dreptatea Europei, prin desvoltarea

instituțiilor noastre, prin simțămintele tale patriotice să mai putem ajunge la acele timpuri glorioase ale nației noastre, când Alexandru cel Bun zicea ambasadurilor din Bizanț că România nu are ocrotitor decât pe Dumnezeu și sabia sa. Să trăiești, Măria ta! ”

Acest eveniment este apreciat de guvernul francez ca "un eveniment european".

Alexandru Ioan Cuza, noul domn, trimite printr-o telegramă mesajul său, marilor puteri europene, la 25 ianuarie 1859, arătând că: "alegerea mea este rezultatul persistenței românilor în dorința unirii, o dovadă netăgăduită că satisfacția adevăratelor trebuințe și aspirațiilor legitime ale țării consistă în realizarea completă a acestei dorințe."

De asemenea, se trimit Misiuni Diplomatie pentru recunoașterea dublei alegeri a lui A.I.Cuza și **pentru a explica conducătorilor Puterilor garante și guvernelor europene felul în care s-a ajuns la dubla alegere ca domn în cele două Principate Române, a lui Alexandru Ioan Cuza. Cu această ocazie, mesajul solicita guvernelor europene și sprijinul ulterior, pentru păstrarea în continuare a acestor realități. S-a recurs la acest mijloc, al misiunilor, deoarece Principatele Unite, nefiind încă independente, nu aveau dreptul, conform uzanțelor internaționale, la reprezentanțe diplomatice permanente, arată istoricul Constantin C. Giurescu în lucrarea sa "Viața și opera lui Cuza Vodă" (Editura Științifică, București, 1966).**

După 24 ianuarie 1859, nici Turcia și nici Austria nu au recunoscut dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, ele având interese contrare. O delegație moldoveană, în frunte cu Costache Negri și o altă delegație munteană, condusă de I.I. Filipescu, au plecat la Constantinopol, unde au găsit o atmosferă deloc prielnică. Turcia aștepta mai întâi rezultatul Conferinței de la Paris care fusese convocată spre a examina chestiunea dublei alegeri a lui Alexandru Ioan Cuza. Astfel, începând din luna februarie și până în iulie 1859 au fost trimiși în misiuni diplomatice Vasile Alecsandri care a avut un rol deosebit (la Paris, Londra, Torino), Ludovic Steege (la Berlin și Viena), Ștefan Golescu (la Berlin și Paris), principele Obolenski (la Sankt Petersburg). (Istoria României în date, Editura Enciclopedică, București, 2003).

Puterile care au sprijinit în mod hotărât, de la început, dubla alegere au fost Franța, Rusia și Sardinia. Anglia, dorind să sprijine Turcia, a adoptat la început o atitudine de rezervă, care se va modifica ulterior – în urma misiunii lui Vasile Alecsandri și a stăruințelor Franței și Rusiei în sens favorabil. Vasile Alecsandri, cunosător al uzanțelor diplomatice, având și calitatea oficială de ministru de Externe al Moldovei, a fost bine primit pretutindeni. La Paris el l-a întâlnit de două ori pe împăratul Napoleon al III-lea și de asemenea, pe ministrul de Externe al acestuia, Walewski. (Constantin C. Giurescu, „Viața și opera lui Cuza Vodă”).

La prima întâlnire, Vasile Alecsandri a fost primit cu amabilitate de către împăratul Napoleon al III-lea la 25 februarie 1859, care a felicitat cu acest prilej pe români "pentru înțeleapta cale pe care au apucat" și l-a asigurat pe diplomatul român de "tot sprijinul și bunăvoința" lui. Apoi, după ce a citit scrisoarea domnitorului român, împăratul a făcut următoarea afirmație semnificativă: "Simt o mare simpatie pentru națiunea română și pentru domnitorul Cuza și văd cu mulțumire că nu m-am înșelat când am judecat cauza Principatelor demnă de sprijinul Franței. Actul patriotic ce ați desăvârșit de curând prin înălțarea unui singur om pe ambele tronuri, al Moldovei și al Valahiei, tactul politic ce ați probat săvârșindu-l, îmi dau încredere că meritați viitorul la care aspirați. Nu-mi rămâne

decât să vă felicit și să vă asigur că ajutorul Franței și simpatiile mele nu vor lipsi pe calea înțeleaptă ce ați apucat" (Istoria Unirii românilor de Stelian Neagoe, Editura Diogene, București, 1993).

Sprijinul promis s-a concretizat imediat în 10.000 de arme, 2 baterii de tunuri și posibilitatea ca ofițerii români să studieze la Paris, la Saint Cyr și Metz. Totodată, el a hotărât înființarea unei agenții diplomatice a Principatelor Unite la Paris. Prințul Napoleon, îi vorbea lui Alecsandri cu mare simpatie despre marea realizare a românilor și-i spunea: "Îmi place de a vă ști animați cu asemenea simțire, căci e cu putință ca Italia să aibă nevoie de concursul dvs. în viitor. Pentru a merita de a fi liber, un popor trebuie să fie gata la mari sacrificări "

Ambasadorul român V.Alecsandri, a fost primit la Torino, "extrem de bine" cum spune el însuși, de către înaltele personalități italiene, regele Vittorio Emmanuel al II -lea și de primul ministru Cavour."O primire excelentă" se precizează. Într-o scrisoare pe care i-a trimis-o lui Cuza, la 21 martie/2 aprilie 1859, Alecsandri arăta că a găsit pretutindeni, în cercurile italiene, o "profundă simpatie pentru succesul cauzei noastre; suntem tratați ca frați."

Vasile Alecsandri arăta într-o scrisoare către Alexandru Ioan Cuza, semnată la 25 februarie 1859 următoarele: "Contele Walewski consideră îndoita dumneavoastră alegere ca realizarea cea mai legală, cea mai nesperată a Unirii Principatelor"- (Gândirea social-politică despre Unirea din 1859, culegere de documente, București, 1966).

„Dacă la Paris și Torino Vasile Alecsandri avusese numai succese, lupta sa pentru a impune recunoașterea dublei alegeri a lui Cuza a fost mai anevoioasă la Londra”, scrie istoricul Stelian Neagoe în lucrarea sa "Istoria Unirii românilor". În capitala Angliei, Alecsandri a avut o întâlnire cu ministrul de externe englez Malmesbury, care îl prevenise că nu-l poate primi decât doar cu titlul de simplu particular, nu ca persoană oficială, guvernul său neputând recunoaște lui Cuza titlul și calitatea de principe înainte de investitura Porții. Față de asigurările primite că românii înțeleg să păstreze legăturile cu Poarta și să se conformeze Convenției, demnitarul englez îl asigură, la rândul său, că va avea „sentimentele cele mai amicale” față de persoana lui Cuza și că Anglia se interesează în mod particular de prosperitatea Principatelor Române. (Constantin C. Giurescu, "Viața și opera lui Cuza Vodă").

Poetul francez Lamartine, spunea că "deșteptarea unei nații este cel mai sublim spectacol pe care-l poate da omenirea" și apoi adaugă: "Eu fac sincere urări pentru prosperitatea și mărirea românilor, căci mi-a plăcut întotdeauna sa-i văd pe copii pășind pe urmele onorabile și glorioase ale străbunilor."

Unirea Principatelor Române de la 1859 a fost un măreț act istoric, o mare realizare națională, un eveniment cu totul deosebit în istoria noastră și care a prefigurat Marea Unire de la 1 Decembrie 1918. Clarvăzătorul, filozoful și poetul Mihail Eminescu, îl considera în scrierile sale pe Domnul Cuza, una dintre marile personalități emblematice voievodale ale românilor, prețuindu-i domnia ca fiind: „istoricește, cea mai însemnată de la fanarioți încoace” și care "prin actele de suveranitate a adus imense foloase materiale și morale statului." Poetul profet, Mihail Eminescu care, s-a născut, a crescut, s-a întărit în lupta demnității și a jertfirii pentru binele poporului său, a văzut în Cuza pe marele Bărbat de Stat, înzestrat cu voință, răbdare, inteligență, curaj, fermitate, excelent organizator, credință, onoare, jertfă și dragoste de țară. "Scuturând din temelii moșierimea, Cuza a ridicat prin reforma agrară, nivelul de viață a celei mai truditoare pături a națiunii, țărănimea, forța națională cea mai productivă. Multiplele sale înfăptuiri și noi legi, elaborate și adoptate într-o perioadă scurtă de timp, au modernizat din temelii România, ele reflectând

gândirea politică și idealurile înaintate pentru acea vreme, pe care Cuza le nutrea pentru țara sa. Ele au fost deosebit de valoroase pentru viitorul neamul românesc, așezând România printre națiunile cele mai avansate ale Europei. Numeroasele și profundele sale reforme se referă la: armată, justiție, administrație, economie, sănătate, învățământ, finanțe, presă, împrumutarea a 40.000 de țărani, Constituția (Statutul Organic), legea instrucțiunii publice, prin care învățământul primar devenea pentru prima oară gratuit și obligatoriu, organizarea Curții de Conturi, propășirea culturii, extirparea corupției, secularizarea averilor bisericești străine neamului românesc, recâștigarea autonomiei Bisericii Naționale, impunerea unei rafinate diplomații în plan extern, înființarea unei școli în București pentru Români din Macedonia și Pind, intensificarea acțiunii de a înlătura jurisdicția consulară, etc. Alexandru Ioan Cuza a privilegiat neamul nostru cu înființarea la Iași a primei Universități românești în octombrie 1860, spre slava lui și a românilor. Ca să poată înfăptui reforma agrară, Cuza a trebuit să dea lovitura de stat în 3 Mai 1864, asmuțându-și mai tare vrăjmășia dușmanilor politici interni. Domnia lui Alexandru Vodă Cuza a fost scurtă, fiindcă dușmanii l-au împuns în coastă tot timpul, pentru că a făcut greșala fatală de a se debarasa de omul cel mai puternic, cel mai inteligent, cel mai folositor lui și țării, sfetnicul-prieten Mihail Kogălniceanu, iar ca domnie a fost lipsit de autoritatea unui adevărat suveran”. (Petre P. Panaitescu, *Istoria Românilor*, Ed. Didactică și Pedagogică, București-1990, p.292-300).

Alexandru Ioan Cuza este unul din personajele cele mai de seamă ale istoriei noastre. Deși a avut imense merite, a fost exilat, trăindu-și ultimii ani în Germania. După moartea sa, trupul său neînsuflit a revenit în țară pentru a fi înmormântat în glia patriei, la moșia sa, Ruginoasa.

Mihail Sadoveanu descrie ca martor ocular acest dureros eveniment: *”Și era Vodă Cuza așezat în sicriu, într-un vagon deschis, împodobit cu cununi de flori și cu perdele negre. S-a aflat atunci prin sate că are să-l aducă pe Vodă Cuza cu trenul, pe la Burdujeni... Era vară, cald și frumos, și câmpiile numai o verdeață... Și cum s-a dat vestea prin sate, a început a porni norodul de pretutindeni, ca să iasă înaintea trenului, prin gări... Am umblat și eu noaptea două poște și m-am dus să-l aștept în gară la Liteni... Era atunci într-o Duminică, și lume de pe lume, norod mult se strânsese într-o parte și-n alta a drumului de fier... Și-am așteptat noi, am așteptat, și într-o vreme s-a arătat și trenul, venind încet, încet, ca la înmormântare... Și oamenii tăceau cât vedeam cu ochii în lungul liniei și toți stăteau cu capul gol. Trecea trenul și pe urmă se luau și ei încet în urma lui... Dar în gară la Liteni s-a oprit. Și era Vodă așezat în sicriu, într-un vagon deschis, împodobit cu cununi de flori și cu perdele negre... Și cum s-a oprit vagonul, a început a sui norodul: bătrâni, femei, copii, bărbați, toți se suiau ca să-l vadă și să-l sărute... M-am suit și eu, și l-am văzut cât era de frumos, de voinic, și tânăr încă... parcă dormea... și parcă zâmbea, ca atunci, în sara ceea când a stat în fața vornicului și a zâmbit... M-a pălit așa o jale pentru părintele nostru, că am început a plânge... Și toți pe câți i-a făcut el gospodari pe pământul ăsta, toți la câți făcuse dreptate și erau acolo-toți lăcrămau... Și tot se petrecea lumea, și-l sărutau și i se închinau... Și după aceea iar a pornit trenul acela, cu sicriul, printre ogoarele pline de holde, ogoarele oamenilor, de dânsul dăruite”. (Mihail Sadoveanu, „Cuza Vodă, Povestiri de sară”-1910).*

Pentru Eminescu, Cuza Vodă s-a așezat în Pantheonul românilor creștini ca emblemă de intransigență și model de democrație autoritară.

Anii ce urmează, prefigurează o luptă energică a Principatelor Unite pentru INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ. În Balcani, țările din sudul Dunării, de secole sub dominație turcă, își doreau libertatea prin eliminarea jugului turcesc. Situația grea socială, politică și economică a popoarelor sub ocupația turcă, nu mai putea fi suportată. Popoarele dădeau semne de revoltă și începuseră lupta politică pentru eliberare. În ajutorul lor au chemat armata Rusiei. Aceasta, la rândul ei, a fost sprijinită de armata română. Cu ajutorul românilor, s-a reușit înfrângerea armatelor turcești, steagul românesc, Tricolorul, fiind arborat pe reduta Plevna.

După aceste lupte, la 9 mai 1877, România și-a proclamat independența. Ea a reușit să devină independentă după secole de dependență de ”Poarta turcească”. De fapt, noi am fost doar vasali turcilor, fiind nevoiți să plătim tributul anual; nu am fost niciodată pașalâc turcesc, cum au fost statele din Balcani sau Ungaria.

Dar ca eliberarea să fie totală, trebuia să obținem și o eliberare spirituală, culturală și ideologică față de Constantinopol. Se voia o eliberare completă. Iată ce prefigura Mihail Kogălniceanu încă din 1882, spunând că și Biserica trebuie să iasă de sub obediența patriarhiei străine: ”Eu spun că noi trebuie să rupem legăturile noastre de obediență patriarhală ce ni se cere de la Constantinopol, pentru că de acolo nu ne mai vine lumina și nu se poate să ne mai vină de acolo decât împiedicări la introducerea reformelor de care avem nevoie.”

Ioachim III, patriarhul grec din Constantinopol, face ultima încercare de a-i menține pe români legați de Fanar, dar Sinodul României a răspuns cu demnitate: ”Deoarece românii nu de la Constantinopol au luat botezul și creștinătatea, ci coloniștii au adus cu sine sămânța creștinismului în Dacia, noi pretindem recunoașterea neatârării Bisericii Române față de Biserica Constantinopolului.”

Această independență se realizează în 1885, când patriarhul trebuie să recunoască autonomia Bisericii Ortodoxe Române, după încheierea tratatului de la Paris, prin care celor două principate li se dă independența. Biserica Română devine autocefală. Câte secole au trebuit să treacă pentru ca românii să se scuture de jugul întunecat al Bizanțului ?. dar oricum, deși a fost lung și greu, până la urma am învins !

Referitor la Unire, în ziarul ”The Times”, se specifică clar, din punct de vedere istoric, modul în care s-a realizat acest măreț vis și lupta permanentă prin propriile mijloace de-a lungul secolelor pentru neatârnamare și făurire a unui stat național român: ”România este un stat vechi înființat. În timp ce celelalte state erau sub stăpânire turcească absolută, Principatele Române își păstrează independența lor internă cu prețul a numeroase bătălii. Nu li s-a permis niciodată turcilor nici să se așeze în România, nici să facă comerț acolo și nici să ridice moschei. Celelalte state europene care fuseseră sub dominație turcă, și-au recâștigat libertatea lor numai cu ajutorul marilor puteri. Ungaria a fost eliberată de Austria, Grecia, Anglia și Franța, iar Bulgaria și Serbia de Rusia, dar România și-a cucerit independența cu propriile sale arme. Ea a salvat de asemenea și armata rusească înfrântă, de la un dezastru pe câmpiile de luptă bulgare și în special la Plevna. Ea s-a bucurat de independența sa timp îndelungat, menținând-o și asigurând-o cu prețul scump al sacrificiilor în bătălii.”

Surse :

AGERPRES.ro

Revista Art Emis – Prof. Dr. Gh.Constantin Nistoroiu

wikipedia.org ; historia.ro/cum-s-a-nascut-patriarhia-romana

DESCOPERIȚI O STEA PE FIRMAMENTUL MUZICII QUÉBECOISE ȘI ROMÂNEȘTI de vorbă cu solista Catalina MIRICA Eva HALUS

Cu un parcurs rapid spre popularitate în Québec, descoperită rând pe rând de profesioniști ai muzicii și scenei, care și-au adus fiecare aportul la dezvoltarea vocii și interpretării ei, Catalina Mirica a debutat în show business în mai 2014 cu spectacolul « *Le refrain de ma vie* », prezentat la Centre d'art la Chapelle, urmat la un an de spectacolul « *Rayons d'espoir* », spectacole pentru care a avut sprijinul centrului de artă și

promotorului de spectacole *La Chapelle* și a câtorva politicieni quebecoizi, printre care și dl Sylvain Levesque, fost deputat de Vanier Les Rivières, acum deputat de Chauveau și ministru adjunct (și care o susține și astăzi).

La începutul carierei sale muzicale, începută de foarte tânără, la 10 ani, când susținea solo-uri în corul cu care cânta, Catalina a fost remarcată de către decanul facultății de muzică de la Université de Montréal, după care și-a continuat studiile în muzică la canto clasic la Vanier College, apoi la Universitatea McGill și pe urmă la Universitatea Laval din Québec. Și-a perfecționat tehnica clasică sub îndrumarea profesoarei Thérèse Sevadjan de la McGill, iar din 2014 lucrează cu coach-ul său vocal, producătorul și mentorul său Benoît Sarrasin, iar astăzi lucrează și cu Monique Cardinal, profesoara lui Céline Dion.

Eva Halus: - Dragă Catalina, ai îmbrățișat o carieră muzicală în care deviza ta este: „*Am știut întotdeauna că vreau să cânt*”. Ai avut sau ai muzicieni în familie, ai moștenit acest talent, sau, pur și simplu este un dar de la Dumnezeu, primit de la ursitoare pe frumoasele plaiuri românești în care te-ai născut?

Catalina Mirica: - Eu de la 3 ani nu vroiam decât să cânt, și la grădinița în franceză din București spuneau părinților că eu cânt mereu și nu vreau să scriu pentru că vreau să cânt. Cântam în fiecare zi cu mama în bucătărie și mă urcam pe scaune și obligam bunicii să-mi asculte spectacolele improvizate de mine de mică. Mama mea a fost cântăreață, dar a renunțat, iar eu i-am spus de mică: eu nu am să renunț niciodată și așa fac. Mama a lucrat cu Ion Cristinoiu și când a renunțat, domnul Cristinoiu a fost foarte supărat pentru că era foarte talentată. Tata nu cântă deloc. Bunicile mele din partea ambilor părinți cântau în coruri ca și bunicul meu din partea mamei. Unchiul meu a fost un muzician de renume, compozitor de muzică corală și era foarte mândru de mine. Ioan Prelipcean, îl puteți găsi pe youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=Yon3Me7-Nqg>. Am luptat mult cu părinții până am reușit să-mi urmez drumul, pentru că le era frică, știind că este un domeniu foarte dificil, dar eu de mică aveam o agendă. Ascultam noaptea o emisiune la radio, se numea *Vineri noaptea în direct*. Luam notițe și nume de compozitori și persoane influente din muzică, pentru că știam că am să cânt. Totul s-a întârziat pentru că părinții mei au plecat în

Canada și a trebuit să o iau de la început. Dar viața m-a trimis la Université de Montréal, apoi la operă, unde nu mă gândeam să ajung, și așa, astăzi am ajuns aici pas cu pas. A trebuit să las universitatea în științe și să o iau de la început la Colegiul de muzică, la canto clasic. Nu a fost un drum ușor, dar sunt mândră și fericită cu ce sunt astăzi și încerc să ajung cât pot de departe.

E.H.: - Am auzit că ieși lecții de canto cu

profesoara mării și inegalabilei cântărețe quebecoise, Céline Dion. Povestește-ne despre întâlnirea cu ea și despre cum decurg aceste lecții.

C.M.: - Da, ☺ doamna Monique Cardinal este un om deosebit ca și Therese Sevadjan, care m-a ajutat enorm și continuă să mă ajute. Am cunoscut-o pe Monique datorită lui Richard Abel cu care cânt de un an și ceva. Richard a insistat să o sun și l-am ascultat. Monique era la Las Vegas când am sunat și îmi spunea că îmi poate recomanda pe cineva când revine la Montréal, pentru că este foarte, foarte ocupată. Când s-a întors însă, a ținut să mă asculte și după ce am cântat, a zis că am multă voce și mult talent și nu a mai vorbit de alt profesor. Uneori lucrăm intens când este aici și apoi îmi dă mult de lucru când pleacă la Las Vegas și ținem legătura la distanță așa. Lecțiile decurg foarte bine și îmi spune că am deja un bagaj bogat și o să avansez foarte repede și o să am sunete noi. Sunt momente frumoase când râdem și glumim, și altele când lucrăm intens. De la prima zi m-am simțit cu ea foarte bine, ca și cu Therese, pe care o știu de mulți ani. Când am plecat m-a strâns în brațe. Este un om minunat și foarte modest.

E.H.: - Posibil ca această colaborare să îți deschidă drumuri noi! Îți urăm să ajungi și tu la Las Vegas! Însă și parcursul tău până aici a fost presărat de succese, spectacole, de multă muncă și, bineînțeles, dăruire și pasiune. Pentru a aminti doar unul dintre numeroasele evenimente ale anului 2018, în februarie participai la *StarMax – Les étoiles montantes (Raising Stars)* de la Cabaretul Lion D'Or, pe scena căruia au urcat, în timp, multe personalități ale scenei locale quebecoise.

C.M.: - Pentru Lion d'OR am avut o audiență pe care am reușit-o și am fost selecționată să fac acest spectacol cu echipa. Este posibil ca producătorul să mă reinvite. A fost o experiență

Cătălina Mirica

minunată, ca și Spectacolul *Surface* din Québec, unde au fost 3 seri cu 10 mii de oameni. 2018 a fost minunat. Am avut 4 spectacole cu Richard Abel, o invitație să cânt de Crăciun cu Guy St-Onge, care este un muzician de renume aici, și multe, multe alte spectacole. Acest an am început să lucrez și cu gerantul meu, Michel Lorranger și pentru discul meu.

E.H.: - Ai avut și ai colaborări cu artiști muzicieni de valoare din Québec, Corneliu Montano, care este și el de origine română, cu care ai lucrat la mai multe proiecte. La Lévis, în sala *L'Anglicane*, ai susținut spectacolul intitulat *Contre le temps* în mai 2016 și ai organizat două spectacole beneficiu *Soleil d'automne* și *Rêve de Noël* pentru finanțare pentru tatăl lui Corneliu Montano, care era foarte bolnav. Cum este să lucrezi cu el?

C.M.: - Da, am cântat mult cu Corneliu, am fost și în turneu la Nouveau Brunswick. Au fost multe momente frumoase și o prietenie frumoasă, care va rămâne. Corneliu are același parcurs cu mine, a trecut prin muzica clasică și acum face și muzică pop. Împreună putem face melodii ca „Time to say Goodbye”, „The Prayer” etc. Vocile noastre se potrivesc foarte bine. Este rar să accept să cânt cu cineva pe scenă, dar cu Corneliu este și va fi mereu minunat. La concursurile *Trois-Pistoles en Chansons* și *Propulse ta voix*, eu am fost juriu și el port parole, fără să știm unul de altul...domeniul este mic și ne întâlnim...

E.H.: - Melomanii din Québec au putut saluta apariția a două albume de muzică semnate *Catalina Mirica*. Îți compui și tu cântecele, sau sunt numai preluări?

C.M.: - Sunt două albume live de la spectacolele mele solo: *Le refrain de ma vie* și *Rayons d'Espoir*. Adevăratul meu disc este în lucru acum și va fi produs la Studioul Opus cu Daniel Lepage și Jacques Roy. Sunt multe cântece originale care au fost compuse pentru mine de compozitori din Québec: Claude Henri, Daniel Laquerre etc., precum: *Dis-moi les mots*, *Perce neige*, *Ton ombre*, *Serez-vous la etc.* Acum compun și eu și scriu și versuri. Am două melodii compuse de mine cu Claude Henri: *Fais ce qu'il faut* și *Liberez-moi!*.

E.H.: - Ești inițiatoarea concursului de cântec din Québec, *Montre-Nous Ta Voix!* alături de artiștii quebecoisi Valérie Clio și Corneliu Montano, cât și directoarea festivalului *Mondokarnaval*, Doina Blazer, și ea de origine română, concurs a cărui primă finală a avut loc în iunie 2017. Acest fapt denotă că ai deja o foarte însemnată experiență muzicală pentru a crește și o pepinieră de talente sub ramurile copacului tău!

C.M.: - Da! Din pasiune am vrut să dezvolt o idee cu un prieten, Stephan Sioui, numai că eu nu puteam rămâne la un nivel mediocru când e vorba de muzică. Organizasem deja multe spectacole și predam de mulți ani și am început să organizez acest concurs la un nivel mai înalt. Am început cu Corneliu Montano și apoi și cu Doina Balzer. Astăzi, concursul este la a treia ediție și echipa s-a mărit. Am avut câștigători la concurs mai mulți participanți, și câștigători de la la *Voix* și la *Voix Junior* ca Arina Mireille, Yama Laurent etc. Anul acesta, Richard Abel va face parte din juriu. Nu este ușor, dar suntem o echipă acum și țin să avansăm acest concurs și să-l facem cât mai cunoscut. Adresa concursului este www.montrenoustavoix.ca

E.H.: - În aceeași ordine de idei, am înțeles că dai și cursuri private de canto... Dar, bineînțeles ai nevoie de timp și pentru

cariera ta proprie. Care sunt următoarele spectacole la afiș și care sunt planurile de viitor?

C.M.: - Da eu am școala mea de canto și am dedicat foarte, foarte mult timp elevilor. Mulți dintre ei au o carieră astăzi, ca Arina Mireille, Naomie Turcotte etc. Predau în continuare, am școala mea de chant *Montre nous ta voix* www.ecolechant.montrenoustavoix.ca, dar nu mai predau singură și am grijă să mă ocup de cariera mea în primul rând. Să predau este o mare plăcere, împart pasiunea și meseria mea cu tineri talentați și oameni pasionați ca mine, dar în primul rând cânt. Următoarele mele spectacole sunt Pe 24 martie am un spectacol de o oră pentru orașul l'Ancienne Lorette din Québec, urmează un spectacol la Anglicane și Petit Champlain din Québec singură sau cu Richard Abel, încă nu este definit, etc. Toate spectacolele mele mai importante vor apare mereu pe site-ul meu: www.catalinamusique.ca sau pe facebook: Catalina Mirica și pagina artist Catalina – Musique. Voi face parte și din proiectul Eminescu-Poe și organizatorii vor să facă un dvd cu mine pentru acest eveniment. Eminescu-Poe este un proiect transatlantic ce se va lansa pe 16 ianuarie în România, la Biblioteca Mihail Sadoveanu din București și se va realiza în mai multe țări: Franța, Germania, Statele Unite. Este organizat de Fundația Culturală Hesperus, în colaborare cu MCP Press (Germania), "Mangalia News" (România) și canalul de televiziune "Arca TV" (S.U.A.)

Lucrăm intens acum la discul meu cu gerantul și cu producătorii. Avem multe întâlniri cu compozitorii cu care lucrăm la melodii noi și originale, care sperăm să fie difuzate la radiourile mari din Québec. Am și un spectacol acum care rulează: *Les grand noms de la musique française*, dar cum creăm o nouă imagine cu discul, este pe un lien separat, ca să nu se confunde: www.catalinamusique.ca/fr/evenements/ Am multe proiecte! Nu știu să spun acum câte se vor concretiza, dar sper cât mai multe. Lucrez și cu mulți muzicieni și compozitori din Franța, unde este posibil să am un spectacol curând.

E.H.: -Îți mulțumim mult și te invităm cu drag să mai vii pe la noi la Centrul Comunitar din Côte-des-Neiges! De asemenea, îți dorim mult succes ca să urci pe cele mai mari scene ale lumii!

C.M.: - Vă mulțumesc din suflet!!! Eu cânt de un timp și sunt cunoscută în comunitatea Română din Québec, unde am cântat și pentru Centenarul Unirii imnul Canadei și al României, dar în Montréal am avut doar unul sau două spectacole pentru români și câteva interviuri care au fost difuzate în România. În România am avut două interviuri la Radio România Internațional, care îmi urmărește cariera și la care am fost în interviu în studio cu domnul Gheorghe Mihai, fostul director al magazinului muzica, care m-a descoperit la 12 ani pe Scena Radio și care mă susține și astăzi și un interviu la Nașul tv, tot cu domnul Gheorghe Mihai, la care am și cântat. Am să cânt mereu cu mare drag și pentru Comunitatea Română din Montréal. Doamna Ana-Maria Surugiu, care este un om deosebit, m-a descoperit și m-a introdus în comunitate pentru Eminescu-Poe, și mă bucur să cunosc și aici oameni minunați. Profit de ocazie și vă invit cu mare drag la spectacolul meu ce va avea loc la Assomption pe 19 martie și pe 6 aprilie cu Spectacolul *Les Grands Noms de la Musique Française*. Adresa este: L' Oasis du Vieux Palais, 255, Rue Saint Étienne, L'Assomption J5W 1W7. Biletele sunt 25\$ și se pot procura la (450)589-3266, sau se pot cumpăra online și imprima www.catalinamusique.ca la secțiunea *spectacles à*

venir. Vă aștept cu mare drag și sper să fie câți mai mulți români în sală!

De asemenea, pe 21 aprilie, de Paști, voi cânta la Domain Roman. Pe urmă, un alt spectacol cu *Les Grands Noms de la Musique Française* va avea loc pe 16 iunie cu Guy St-Onge la Théâtre Petit Champlain, la Québec. În octombrie voi pleca în

Franța pentru realizarea celui de-al doilea disc al meu, împreună cu Claude Salmeri.

Interviu realizat de Eva Halus pentru jurnalul Accent Montreal în ianuarie 2019 și adaptat pentru revista Candela.

KIERKEGAARD – PARADOXUL LUI ABRAHAM Florin ROMILA

(VII)

De aici rezultă că relaționarea Absolutului cu etica, în planul normelor universale, inclusiv ale credinței, nu este decât iluzie formală ce se autoconfirmă. Paralelismul între etică și credință nu trebuie considerat ca un argument de identitate și de referință pentru același corpus ideal înglobator afirmativ, și în care să fie abolită orice contradicție. Eroul tragic și cavalerul credinței – spre

exemplu, Agamemnon și Abraham – sunt alternative supraetice, de conștiință etică, mai degrabă, așa că nu se exclud unul pe altul, dar nici nu se confundă unul cu altul; eroul tragic este întotdeauna responsabil în fața comunității/statului – creație universal-divină, după Hegel, și creație social-etică, după Kierkegaard; Agamemnon se justifică în fața poporului său, or Abraham nu se justifică în fața nimănui. Eroul tragic găsește în cele din urmă repausul etic în starea de consolare-resemnare în fața damnării și a paroxismului emoțiilor – Agamemnon plânge în fața Clitemnestrei; Faust alege damnarea infernului știindu-se vinovat. Or aceste afecte sunt forme de exteriorizare etică care conduc eroul la o finalitate dinainte stabilită. Dimpotrivă, cavalerul credinței (Abraham) traversează în mod permanent angoasa și chinul în interioritatea sa, în mișcarea infinită a spiritului : nimeni nu le cunoaște, deci aceste stări interioare sunt trăite în afara vreunor repere și finalități general-etice. Abraham nu se poate consola cu nimic, nu poate plânge moartea fiului sau, Isaac, fiindcă nimeni nu ar înțelege noima acestui lucru special (plângerea) așa cum l-ar trai numai Abraham. Dacă s-ar produce moartea lui Isaac, prin jertfire, Abraham, dimpotrivă, ar fi condamnat de toată lumea, și în primul rând de către Sara, iar el nu s-ar putea justifica sau apăra în fața acuzatorilor. Sau ar apărea în fața lor drept nebun. Tăcerea lui Abraham este deci o damnare fără sfârșit, dat fiind că aceasta este alternativa relației sale cu Divinul, prin raportare directă față de Absolut. Ceea ce nu înseamnă că Abraham nu are libertatea să rupă tăcerea, să (se) explice și să arate lumii suferința prin care trece ca părinte și ca patriarh al credinței. Prin explicație în fața lumii, ar evita cel puțin de a nu fi luat drept nebun. Dacă nu face acest lucru, înseamnă că nu poate, conchide Kierkegaard. După Kierkegaard, etica (exteriorizarea) devine în acest caz , „tentație” - „omul într-o situație asemănătoare este un emigrant din sfera generalului”(III,179). Si Abraham este cel care rezistă tentației. Abraham parcurge, în subterana ființei sale, mișcarea infinită a resemnării, aceea care va alimenta angoasa și chinul de a-l pierde pe Isaac. Totodată,

Abraham, prin raportul său absolut față de Absolutul credinței în Yahve – raport ce satisface stări de înțelegere, comunicare și consolare intransmisibile – crede și speră că viața lui Isaac nu este pierdută. Această dialectică se produce prin coabitarea dintre teza etică a resemnării și antiteza (nonetică) ce corespunde credinței în salvare. Resemnarea, chiar dacă este subterană, este o formă de raționalitate - fiindcă este rațional ca Isaac să fie jertfit atunci când Yahve o poruncește. În sens contrar, antiteza împotriva jertfei, este speranța irațională ca Isaac să nu fie ucis. Spre deosebire de cazul lui Iov, speranța lui Abraham nu vizează recuperarea în fel și chip a victimei- spre exemplu, prin alți copii sau recompense materiale etc - , ci este punctuală *in scopum*, adică vizează contrazicerea tezei jertfirii, adică a raționalității de a cere o jertfă. Știm că opusul raționalității este absurdul. Prin urmare credința, chiar în interioritate, este activă sub două stări : prima este rațională și recuperabilă de către etica kantiana înspre exterioritate; a doua, în virtutea absurdului, a iraționalului, este ancorată în non-etice, adică într-o formă contrară, care nu este nici acceptată și nici previzibilă. În felul acesta se produce inversarea raportului logic al eticii față de viață și moarte: în virtutea absurdului, pentru Abraham, noneticul înseamnă viața, adică salvarea lui Isaac, în timp ce în virtutea raționalului, eticul înseamnă resemnarea în fața morții. Ne putem întreba, desigur, dacă să luăm oare absurdul în serios, adică în mod rațional ? Pentru Kierkegaard, avem de-a face cu o problema de semn de contradicție. Ne putem înșela prin confuzia dintre percepția semnului și cunoașterea (*savoir*) lui, remarca Kierkegaard – „ *semnul este numai pentru cel care știe că este semn, și în sensul cel mai adânc, pentru cel care știe ce anume semnifică; pentru ceilalți, semnul este ceea ce este nemijlocit*” - (Școala creștinismului, 1850 - S. Kierkegaard – apud *Le vocabulaire de Kierkegaard*, Hélène Politis- p53, Ellipses, 2015). Putem spune că percepem cutare sau cutare lucru, atribuind semne, fără ca prin aceasta să știm însuși semnul atribuit lucrului, care poate avea el însuși semnul său, ca semn interior. Fără a intenționa să cadă într-o inutilă regresie la infinit, Kierkegaard detectează în al doilea, în noneticul abrahamic, semnul contrar sau semnul contradicției. Un asemenea semn indică opoziția între interioritatea semnificată prin semnul interior și ceea ce percepem prin primul semn exteriorizabil. Absurdul, ca semn negativ al raționalității, este totuși raționalitate la nivelul celui de-al doilea semn, care este semn de contradicție ce semnifică astfel paradoxul credinței. Prin paradoxul credinței – în cazul lui Abraham - , în virtutea absurdului, aceasta dublă identitate (dialectic) semantică se regăsește la rândul ei redublată sub două aspecte: în primul rând, opoziția între Abraham și ceilalți, adică între interioritate și exterioritate apropiate prin contact exterior; în al doilea rând, opoziția internă – ca percepție versus cunoaștere și/sau

exterioritate vs interioritate – proprie lui Abraham. În primul caz, exterioritatea eticii, pentru Kierkegaard, este semnul percepției universale, fără cunoaștere (*savoir*), în virtutea raționalității și exteriorității (publice) credinței. Semnul din interior, adică în opoziție cu aceasta exterioritate (etica) este interioritatea credinței lui Abraham, care este deci poziționabilă în nonetic și absurd. În fond, nici Abraham, în interioritatea sa admisă, nu se poate sustrage procesului dialectic semantic, adică semnul credinței sale se regăsește încă o dată sub binomul percepție/cunoaștere (*savoir*). Această percepție (a credinței) din interioritatea sa este angoasa, sau altfel zis, resemnarea infinită. Prin tăcerea sa, Abraham parcurge resemnarea infinită a interiorității sale intransmisibile. Cunoașterea din interioritate, în opoziție cu percepția, este în fond raportul absolut față de Absolut. În primul caz, interioritatea – ca semn secund este nonetică și absurdă; în al doilea caz, este încă o dată pusă sub semnul virtuții absurdului. Putem constata astfel că raportul absolut (al lui Abraham) față de Absolut se află la capătul unui proces de dublă negare: negarea în prima instanță – exterioritate versus interioritate, și în a doua – percepție versus cunoaștere. Abraham parcurge aceste două etape pentru a regăsi raportul său absolut față de Absolut. Astfel ceea ce este în prima instanță absurd, devine pe parcursul tăcerii incasabile a lui Abraham, o stare contrară absurdului grație celei de-a doua negații din a doua instanță, adică a cunoașterii credinței. Cunoașterea credinței – sub forma de raport absolut față de Absolut – înlocuiește maximul etic al exteriorității cu cel al interiorității, și punând astfel opoziția viață / moarte sub un nou semn, potrivit căruia viața și eticul sunt convergente grație credinței din interioritate, în timp ce exterioritatea este lăsată sub imperiul unor legi inautentice, deși practice. În consecință, Absolutul divin (Yahve) răspunde speranței lui Abraham, așa ca Isaac nu este lăsat să moară prin jertfă, tocmai pentru a reconfirma o posibilă experiență – ca valoare etica kantiană – și anume că valoarea etică a interiorității înseamnă viață și/sau salvare de viață. Remarcăm că Kierkegaard nu se poate sustrage complet atracției imensului corpus ideatic kantian.

Eroul tragic este departe de aceasta dialectică de semn : el parcurge în mod gradual suferința personală exteriorizabilă – prin pierderea Ifigeniei- și care este comunicată tuturor, încât fuzionează cu sentimentul datoriei generale față de colectivitate; plângerea Ifigeniei este o formă de revalorizare a datoriei generale, deci a exteriorității, în persoana eroului tragic- regele.

În argumentarul acestui paralelism antinomic – erou tragic versus cavalerul credinței, respectiv Agamemnon, Faust, tritonul, Sara etc versus Abraham – sunt stabilite puncte sau repere și sunt aduse exemple analitice numai pentru a comenta deosebiri de suprafață, dat fiind că în fond, menționează Kierkegaard, „*Abraham îmi este ininteligibil, și nu pot decât să-l admir*” (III,175).

La baza acestei credințe prin interioritate - atât de străină de aceea a lumii antice, ce se consuma în mod copleșitor prin exterioritate- , - așa cum ea este cerută lui Abraham de către Yahve și care este mai mult decât o datorie universală (în sens kantian), ci este ca o stare de a doua existență, prin credința, adică de situare în afara de ceilalți, este afirmată teza binară potrivit căreia a) credința trece prin iubirea de sine – Abraham trebuie să se iubească pe sine pentru a ajunge la credința din interioritatea sa - și b) credința este trăită în virtutea absurdului, de felul negării exteriorității etice.

După Kierkegaard, eroul tragic se delimitează (de cavalerul credinței) printr-o rețea de situații și idei morale, cu ramuri și subramuri ce cresc dintr-un trunchi puternic - arborele uriaș al antichității grecești. Spre exemplu, eroul tragic „*nu cunoaște teribila responsabilitate a solitudinii*” (III,178) – toată tragedia lui Agamemnon este manifestă în piața publică, în Timp și în Istorie, pe când Abraham este scufundat în solitudine atemporală - nu poate transmite nimănui nimic, fiindcă experiența sa mistic-intuitivă față de Yahve este separată de Timp și de Istorie, de comunitatea sa tribală cu obiceiuri și legi, și este accesibilă numai prin Credința, într-un limbaj unic și divin; altfel zis, Abraham nu parcurge timpul socio-fenomenal istoric, ci Timpul credinței, un fel de supra-timp interior și exclusiv, ce contestă dreptul de acces al celorlalte stări de timp social-etic în spațiul credinței.

Eroul tragic găsește în cele din urmă, după martiriul suferinței, consolarea și liniștirea : Agamemnon și victima sa, Ifigenia, se consolează prin satisfacerea destinului istoric al cetății – războiul împotriva Troiei -, așa că credința în zei nu este decât mijlocire, adică ocazia pentru împlinirea unor scopuri și interese politice. Jertfărea Ifigeniei nu este pentru a încerca credința lui Agamemnon în zei, ci pentru a asigura un succes militar împotriva Troiei, deci este aliniat la un destin mitico-istoric. Așa că putem zice că credința eroului tragic nu este pusă în cauză sau suspectată de inautenticitate; pe când cavalerul credinței, în mod indirect, contesta autenticitatea credinței deja stabilite –mai bine zis, a exteriorității ei- și începe o nouă credință, pentru care singura posibilitate a experienței este să fie parcursă în secret. *Ab initio*, astfel legea de existență a acestei noi credințe, prin interioritate, este conservarea stării sale de ascundere, de subterană, de trăire în secret. Baza creștinismului - ca religie și istorie a evreilor din Vechiul Testament – este făurită astfel ca urmare a unor porunci individualizate și individualizante în absolut dinspre divinitate spre persoane izolate - vezi geneza și poruncile lui Yahve- , și deci prin completa ignorare a oricărei determinări colective într-un context socio-istoric de exterioritate etică, și prin aceasta această, credință impusă prin porunca divină nu poate avea alt suport decât „*virtutea absurdului*”- ca semn de contradicție și răsturnare a vechilor valori tradiționale. Odată cu Noul Testament, credința interiorității abrahamică va irupe inevitabil la suprafață pentru a domina și înlocui vechea exterioritate etică, deci acționând nu numai din interior, ca stare secretă, ci de peste tot, ca principiu general-deschis. Kierkegaard însă, în contextul lutheranismul german, va păstra nostalgia după credința abrahamică a timpurilor biblice, ca stare de interioritate ascunsă, și numai în acest fel, ca ideal al purității credinței.

Kierkegaard explică tăcerea lui Abraham astfel : „*Abraham nu poate vorbi, căci el nu poate da explicația definitivă (de felul ca ea să poată fi inteligibilă), potrivit căreia este vorba de o încercare, dar, lucru de notat, o încercare în care etica constituie tentația*” (III,179).

Putem înțelege că tăcerea lui Abraham este o nouă stare de existență în fata credinței, ce este nonetică și, în același timp, umanistă, grație încercării de a fi pusă în consonanță cu salvarea omului – a lui Isaac- , și în care vechile raporturi cu divinitatea sunt schimbate: este tentație, adică iluzie și păcat, tot ceea ce este manifestat prin explicație și resemnare definitivă (în fața morții), căci omul nu poate atinge atributul absolutului în sensul percepției și/sau cunoașterii – ar fi o ridicolă aroganță - , motiv

pentru care, credința autentică a omului, prin incertitudinea sa obiectivă, refuză absolutul așa cum este prescris prin regulile eticii – în acest fel am putea spune că este nonetică-, spre a face loc speranței salvării lui Isaac – așa cum am putea spune că ar fi în „virtutea absurdului”. Altfel zis, tăcerea lui Abraham – ca semn al noii credințe- este colacul de salvare al lui Isaac- și iată astfel lecția de înalt umanism, pe deasupra eticii, prin credință.

Credința abrahamică rezidă în parcurgerea infinită a incertitudinii de a crede în Absolut. Prin această îndoială în credință, - energie reînnoită a paradoxului - Abraham parcurge o stare de existență sensibil diferită de a celorlalți: el nu mai vorbește – nu explică nimic, fiindcă limbajul celorlalți este insuficient – „el nu poate vorbi; el nu vorbește nicio limbă umană. Chiar dacă ar ști toate limbile pământului, chiar dacă cei scumpi lui l-ar înțelege, el nu ar putea vorbi- el vorbește o limbă divină, el vorbește întru toate limbile”, (III,178).

Îndoiala sa îi întărește credința, precum într-un mecanism de feed-back- cauza întărește efectul și vice-versa.

Prin urmare, tăcerea interiorității (în credință) înlocuiește orice justificare rațională (explicațiile) din exterioritate. Pe de altă parte, credința ca stare de mișcare infinită înspre Absolut este trăită de către toți credincioșii într-un același sens atotcuprinzător-absolut; sensul absolut include și sensul exteriorității în credință. Nici Sara și nici Eleazar nu se îndepărtează de credință ca sens divin, ci numai că își activează cunoașterea înspre suprafața lucrurilor și nu înspre profundul interior personal. Abraham nu condamnă aceasta credință „terestră” – de suprafață-, ce este aceea a tribului său biblic, a comunității din care provine, ci doar o delimitează de aceea a sensului său de credință, deci de cunoaștere în adâncimea credinței. Prin urmare, credința sa este o credință a unui strat mai adânc, la o nouă dimensiune/profunzime de cunoaștere a Absolutului - pe verticala omului, în timp ce etica celorlalți rămâne statornică pe spațiul orizontalității. Pentru Abraham, sensul/semnul credinței este schimbat de la exigenta raționalității socratice extrovertite la aceea a misticii introvertite, intuitive și subterane.

Va urma

„JANUVIA, CU TOATĂ ÎNCĂRCĂTURA DE SENSURI, ESTE PERLA CĂZUTĂ DINTR-O LUME IDEALĂ”

Carmen DOREAL în dialog cu Daniel CORBU

Carmen Doreal - Domnule Daniel Corbu, vă mulțumesc din suflet pentru că mi-ați trimis spre citire, ultima dumneavoastră apariție editorială, mă refer la romanul „Januvia” apărut anul trecut la Iași, Editura Princeps Multimedia. În urma lecturii, vă rog să-mi acceptați câteva întrebări, un dialog. Mai credeți în dialogurile culturale sincere?

Daniel Corbu – Mi se-nâmplă să cred în dialog, dar în dialogul în sens platonician, care e o împărtășire a logosului, dar și confruntare și regăsire de sine și terapeutică. Cum bine știu, la Socrate rostirea avea, fără doar și poate, un rol terapeutic, pentru că dezvăluia treaptă cu treaptă ceea ce există în adâncul nostru. Nu-mi mai amintesc acum cine spunea că maieutica socratică era un exercițiu de arheologie spirituală, comparabil, în timpurile moderne și postmoderne, cu tentativele cathartice, mult mai confuze, ale psihanalizei. Ceva îmi spune că lui Socrate scrisul i se părea un blocaj, o ineficiență.

Carmen Doreal – Credeți că un Socrate ar mai fi astăzi cu puțință?

Daniel Corbu – Nu, nu mai e cu puțință acel Socrate clasic și fascinant. Istoria se repetă dar nu în toate detaliile. Un om asaltat zilnic de cotidian (de ziare, de televiziuni ticsite cu banalități dăunătoare spiritului, de mijloacele existenței), nu mai peripatetizează socratian în căutarea adevărului. De altfel, într-o lume adânc pozitivistă, sălbatic pragmatică, tot mai puțini sunt interesați de adevărul ființei.

Carmen Doreal – Nu vi se pare că, în perioada acestui neclar prezent, este o problemă la nivelul „ascultării”? Că, de multe ori, la capătul celălalt al verbului nu se mai află nimeni?

Daniel Corbu – Nu o simplă, o cumplită problemă! Am credința că romanul reprezentativ pentru secolul douăzeci, nu de

mult încheiat, este *L'Etranger*, scris de Albert Camus pe la 1942. Iar problema acestei lumi, numită tot mai mult postmodernă (supranumită – sfântă ironie – și a comunicării totale!) este străinul și înstrăinarea. Întorcându-ne la magnetul personaj Socrate, dacă ar trăi astăzi și ar vrea să-și exercite peripatetismul și maieutica prin Grădina Copou, Grădina Icoanei sau prin Jardin de Tuillerie, n-ar mai găsi atât de ușor un Gorgias, un Fedon, un Menon, un Polos, un Fedru, un Alcibiade sau un Kallikles cu care să dialogheze despre soarta sufletelor, despre Eros sau despre doctrina metempsihozei. Rolul esențial îl are partenerul de dialog. Într-un timp în care dialogul e tot mai viciat de convenții, de orgolii, de superficialitate, de un egoism prost educat, un Socrate postmodern dar cu aceeași încredere în om, în adevăr și în dialogul ideal, provocator de cunoaștere și chiar de katharsis, ei bine, acest Socrate ar cam vorbi singur, ca personajele din poemele lui Bacovia. Acum, cu multă bucurie, un dialog Iași – Montreal cu Dumneavoastră, remarcabil poet și artist plastic.

Carmen Doreal – Ne îndreptăm gândul spre JANUVIA – Romanul ascezei. Se pare că personajul principal al cărții, pictorul Eduard Bazon se autoexilează pe insula singurătății, pentru a găsi răspunsuri la întrebări ce ne frământă pe mulți dintre noi: Care este scopul vieții? Ce face viața să merite să fie trăită, chiar dacă există suferință, decădere și moarte?

În cazul dumneavoastră, poezia i-a dat un sens adânc, pasional, frumos și bine conturat vieții, sunteți unul din cei mai proeminenți și adorați poeți actuali, ai României. Vă mărturisesc că ador poezia dumneavoastră, sunteți unul dintre

Daniel CORBU

poetii mei preferați! Cum ați decis să treceți la roman, în ce condiții s-a născut „Januvia”? Ce anume în această arenă a vieții, a declanșat apariția acestei cărți, cu un titlu atât de incitant?

Daniel Corbu - Mulțumesc pentru aprecieri! Și cum spune bunul Eminescu, dacă n-ar fi sincere, „m-ar mâhni peste măsură”. Trebuie să vă spun de la început că mă consider un poet de blestem. Unul dintre puținii care mai cred azi în inspirație și care cred că a scrie fără inspirație e o lipsă de bun simț. Dar uneori ești obligat, pentru a spune mai mult, să te abați de la structura și ceremonialul poemului. Așa s-a întâmplat cu vreo trei cărți de proză scurtă, așa cu *Januvia - Romanul ascezei*. Mă întrebați ce a declanșat scrierea acestei cărți despre Singurătate, Dragoste și, până la urmă, Asceză. JANUVIA (numele cu explozie fonică a unei plante, devenit la mine numele unei insule pustii din Pacific) a fost pretextul ideal de a vorbi despre condiția umană, despre omul contextelor de azi. Acum, că romanul a atras destul de mulți cititori (importante și traduceri în franceză și engleză) și critici literari, dați-mi voie să rup din textul unui comentator această afirmație: „*Januvia*, cu toată încărcătura de sensuri, este perla căzută dintr-o lume ideală”.

Carmen Doreal - Octavian Paler vorbea despre cărți care „se scriu în singurătate, însă împotriva ei”, tot el mai spunea că „Frumosul este singurul atribut potrivit lumii, tot atât de nemărginit ca și ea”. Citind cartea dumneavoastră, admirabile prieten Daniel Corbu, am constatat că sunteți un inventator imagistic și stilistic nelimitat, dar și un erudit incontestabil! Se vorbește în *Januvia* despre „un dialog cu Umberto Eco despre decăderea picturii, despre Maestrul și Margareta de Bulgakov, Roza lui Paracelsus și Cartea de nisip de Borges, Don Quijote al lui Cervantes. De acest ceva-altceva te miri tu însuși și te bucuri că totul a trecut prin tine. Inspirația, ce fenomen acaparator! Ca o fecundare.”

Daniel Corbu - Mă bucur că ați adus în dialogul nostru pe Octavian Paler. Cel care, ca și Emil Cioran, împrumutat de noi culturii franceze, a scris importante cărți despre abisul ființial și singurătate. Pentru Octavian Paler, în anii 80 - 90 eram prietenul tânăr, îi plăcea faptul că aveam un ton asemănător. Păstrez de la Domnia Sa peste treizeci de scrisori. Eu am locuit în perioada 1980 - 1990 într-un târg de provincie de douăzeci de mii de locuitori, la Târgu Neamț, locul nașterii mele, iar scrisorile erau mâini întinse spre prieteni. Dar nu numai: erau și proprii clarificări estetice, deschideri și închideri de conturi culturale cu mine și cu lumea. Deh, cum se spune: corespondență și corespondențe! În izolarea aceea de la Târgu Neamț, în întunecatul deceniu nouă al secolului trecut, o scrisoare primită de la Constantin Noica, Octavian Paler sau de la Gheorghe Grigurcu era o minune. Era o infuzie de energii noi. Îmi amintesc emoția pe care am trăit-o într-o după amiază de octombrie a anului 1984, când am primit o scrisoare de la poetul grec Odysseas Elytis, singurul laureat Nobel cu care-am corespondat, de altfel. Să mai adaug ceva: o scrisoare conține doza ei de sinceritate (de aceea și scrisorile mele le-au părut periculoase comuniștilor securiști deschizători de scrisori!), dar mai ales sunt o sărbătoare a sufletului, poartă un stil și o artă personală. Nu întâmplător au apărut atâtea romane epistolare. Să ne-amintim că seria lor o deschidea Montesquieu prin 1721 cu *Les lettres persanes*, urmat rapid de Rousseau și Laclos, acesta din urmă cu celebra carte *Les liaisons dangereuses*.

Dar să nu transformăm dialogul nostru într-un confesional! Retournons à *Januvia*! Îmi aminteți de inspirație ca de un fenomen acaparator. Aș spune chiar miraculos. Inspirația vine și pleacă, după o de neînțeles cotropire. A o opri, imposibil. E ca și

cum ai încerca să ții cu tot dinadinsul mireasma florii în pumn. N-ați simțit de multe ori că poemul vi s-a dictat, că n-ați fost decât atelajul scribnic? Așa consider *Januvia*, scrisă aproape în întregime în casa copilăriei de pe malul Ozanei, în umbra Cetății Neamțului, o lucrare de proză (structură specifică) de inspirație poetică. Și, deși s-a vrut inițial o replică a secolului XXI la Robinson Crusoe, a ieșit cu totul altceva prin schimbarea eșafodajului ideatic.

Carmen Doreal - Când vreți, dețineți cheia ironiei fine, secondate de un patetism programat, vă controlați stările emoționale, nu lăsați să se vadă zbuciumul interior. De exemplu: „Nu mai țin minte care poet spunea că totul începe cu sine și sfârșește cu sine fără să-l vestească vreo aură.”

Daniel Corbu - Mai întâi, despre patetism. Dumneavoastră îl numiți „programat”, eu însă i-aș spune „temperat” sau „bine temperat”. Poți fi patetic în viață, dar scrisul patetic nu are viață lungă. Balzac era un patetic în social, dar câtă clasică rigoare în tot ce a scris! În general ceea ce scrii vine dintr-o intimitate violată, o devoalare a eului profund, dar ceea ce așterni pe hârtie devine intimitate publică. Sigur că ne controlăm stările, că respectăm acel echilibru clasic și rămânem în afara exhibiționismului vulgar. Pe deasupra, ceea ce expui, mai ales când vine din marea cultură, nu trebuie spus cu ostentație ci în trecere, firesc, printr-o tușare. În exemplul pe care-l dați, eu știu că Nichita Stănescu a spus asta, personajul nu-și mai amintea.

Carmen Doreal - Care a fost intenția dumneavoastră alegând pictorul de succes, Eduard Bazon, ca personaj principal, cum și-a afirmat prezența pe acea insulă, aproape pustie, poetul Daniel Corbu?

Daniel Corbu - Un pictor, artist autentic, școlit, cultivat, cu oarecare infuzie de celebritate am gândit că ar fi cel mai potrivit. Cât și în ce fel s-a confundat personajul cu autorul, vor socoti comentatorii. Oricum, datorită lui Eduard Bazon insula (pe care-o va locui șapte ani, până la unirea cu balsamul cosmic) va deveni înțesată cu simboluri.

Carmen Doreal - Aveți un mod al zicerii, cu un mare nod în gât, dar lacrimile nu vi se cîtesc pe față, deși insinuează nesfârșita durere și deznădejde provocată de dragostea pierdută a personajului ce vă reprezintă în această lume fantastică creată în paginile incitante ale *Januviei*. Retorica rafinată a repetării temelor și motivelor, a simbolurilor, muzicalitatea exterioară și interioară, conturează un univers simbolist, liric, cu motive și sentimente de neuitat. Știți să pregătiți suspansul perfect!

Daniel Corbu - Dacă o spune un cititor atât de acribios ca dumneavoastră, Doamnă Carmen Doreal, remarcabil artist al literelor și culorii, nu pot decât să fiu de acord. Iar dacă ați amintit de Rose Marie, trebuie să spun că am încercat realizarea unei prezențe doar prin liniile și tușele memoriei. Cât am realizat... **Carmen Doreal** - În *Infernul lui Dante*, șarpele este împlinitor al justiției divine, iar în *Januvia* asta pare să facă și Parsifal.

Daniel Corbu - Mi se pare că-mi sugerați să mărturisesc lucruri pe care ar trebui să le las doar lectorului. În sfârșit, voi spune: după ce-am ales locul acțiunii (*Januvia*, mica insulă pustie din Pacific) n-am început scrisul până când n-am rezolvat trei probleme esențiale: problema apei, problema curentului electric (întru realizarea unei ștachete de normală civilizație - niciodată nu mi-au plăcut călugării nespălați care practică asceza!), precum și a unui simbol pregnant. Acest simbol este

dragonul Parsifal. Numai astfel, personajul a pornit la construcția unui mic pavilion în partea de nord – vest a insulei, numai astfel a putut să înceapă totul.

Carmen Doreal - *Că răul poate fi învins, dar nu distrus în totalitate, este un adevăr greu de digerat pentru mulți dintre noi și un avertisment, în același timp, destinat să ne mențină într-o stare constantă de alertă. Ce anume v-a determinat să alegeți acest deznodământ? Care sunt principiile dumneavoastră de viață la care nu ați vrea să renunțați!*

Daniel Corbu – Pornind de la deznodământul cărții (transa caleptică a personajului, levitațiile și, până la urmă, pulverizarea în cosmosul divin, moartea fără rest) nu pot fi definite principiile autorului. Sunt autori foarte blânzi care construiesc personaje dure, criminali, violatori. Deh, *Januvia* e până la urmă, o carte prin care plutește foarte des metafizicul!

Carmen Doreal - *Januvia incită, captivează cu povestea ei, știe să folosească la extrem spațiul relativ scurt, oscilând între pasiune, natură și intelect, în această evadare imaginară. Astfel descoperim la ce adâncimi se poate ajunge, la ce relaționări cu ungherele mentalului, emoționalului, culturalului și viețuirii socio-morale, influențează creația dumneavoastră!*

Daniel Corbu – Mă bucur că introspecția, războiul cu limitele, coborârile în sine ale lui Eduard Bazon impresionează. Cititorul va observa că în procesul detoxifierii și a redevenirii așchie de dumnezeire printr-o asceză anume, ce imensă piedică este Memoria.

Carmen Doreal - *Mi-aș dori, nespus, să îmi dezvăluieți un capitol viu, nemodificat, din viață, ce a amprentat decizia dumneavoastră de a respira în cuvinte. Credeți că vi s-a hotărât asta prin destin?*

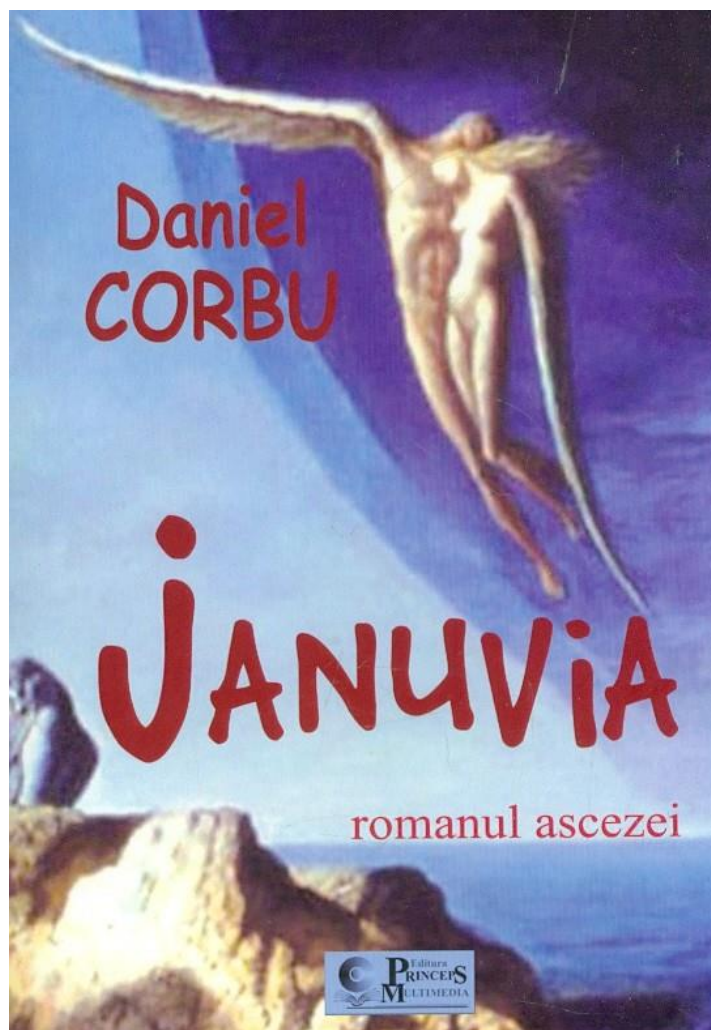
Daniel Corbu - Asemenea grecilor de altădată, mi se întâmplă să cred în destin. Îmi sunt născut la Târgu Neamț, dar casa copilăriei e la Vânătorii de Neamț, în dreptul și în umbra Cetății Neamțului, la câțiva metri de Ozana, devenită celebră prin pana lui Creangă, cel mai testicular prozator din literatura română. Devenită, cum îmi place să spun, *un Iordan al literaturii noastre*. Acolo, în umbra Cetății Neamțului, bălăcit toată copilăria prin știalnele Ozanei, pe la zece ani realizez că mă aflu între puncte fierbinți ale culturii noastre: la Mănăstirea Neamț scria Mihail Sadoveanu (pe care l-am văzut în 1960, la inaugurarea Căminului Cultural din Vânătorii de Neamț, ce-i poartă numele), că la o azvârlitură de băț de casa noastră, la Humulești, s-a născut Creangă, iar mai târziu aveam să aflu că doar la 10 km, la Ghindăoani, s-a născut Vasile Conta, junimist ieșenizat, rămas până azi, prin teoria ondulațiunilor, cel mai original filosof al nostru. Ce rol a jucat *destinul*, întrebați Dumneavoastră, iar eu pot să mă-ntreb ce rol am jucat eu în mâinile destinului. Pentru că despre destin e vorba, nu despre opțiune, de care poți să uzezi la market sau la alegerea mijloacelor de transport. Consider poezia nu doar un simplu exorcism, ci o punere în legătură cu miracolul ființei, cu înalta rostire. Dar lucrurile vin în cazul unui poet adevărat, așa cum am spus de multe ori, dintr-un blestem, un blestem în sensul crud, inițial, grecesc al cuvântului, un blestem diriguitor de destin. Altfel nu-mi pot explica de ce pe la cinci ani și jumătate, pe prundul Ozanei (în știalnele căreia m-am bălăcit toată copilăria) am început să gânguresc poezii, să iubesc rimele și să-mi întăresc credința în cuvântul civilizator. A venit apoi timpul conștiinței

scrisului. De aceea, voi spune oricând că mi-i dat să cred în poezie nu ca într-o profesiune, ci ca într-un miracol. Un miracol care ți-e dat sau nu. Și nu cunosc întâlniri mai înalte, mai disperate, mai brutale și mai serafice decât cele cu Poezia. Prin urmare, înainte de a te lăsa devastat, curtezi duhul poeziei (prin lecturi, visare liberă, eu aproape întotdeauna prin muzică), iar apropierea ei o simți ca pe apropierea unei femei cu halou. Și mai adaug faptul că nu poți fi poet al acestui timp fără o cultură enciclopedică și dacă nu ai în tine paradoxul. Dacă nu ai pasiunea devoratoare, inocența, gustul deșertăciunii, știința ceremoniilor iluzioniste, vocația sfâșierii orifice, conștiința gratuității actului. Și, desigur, convingerea că Frumusețea lucrează încet, ca și Moartea.

Carmen Doreal – *Vă rog să acceptați o frază de încheiere!*

Daniel Corbu – Am pornit dialogul nostru de la *JANUVIA* – *Romanul ascezei*. Prin urmare, voi spune că și această carte, ca toate cele pe care le-am scris, aparține fericirii de a sta mereu în deschiderea ființei și, în egală măsură, eșecului de a nu o cuceri niciodată.

Carmen Doreal - *Mulțumesc din suflet, pentru bunăvoința de a da răspuns întrebărilor și bucuria dăruită de aceste minunate clipe cu memorie!*

ECOU George FILIP

ECOU DIN ARARAT

*din ochii mei...al treilea e orb
vampirii îl numesc – cel al lui Șhiva
în el de opt decenii se resorb
și muzele, precum și recidiva
de-al duce pe poetul-trist...damnat
în piscul de legendă – Ararat.*

*acolo l-a purtat bătrânul Noe
cu arca nouă și cu rame rupte
precum și-alți osândiți ce n-aveau voie
să-și dea cu sen pe fețele lor supte;
țărmlul fiind departe...prea departe
pe EDEN – nu se știe prin ce parte.*

*Homer mi-a spus că n-a văzut nimic.
Pindar nu se-ncurca prin daravele.
Brâncuși...a prins un artefact calic
și-n cărțile...ale unora mai comici
semnau doar scriitori decameronici.*

*pe-un trunchi de baobab scria Maria
un arbor blând dar de esență tare.
atunci m-am cununat cu veșnicia
și nu cutez să cred că mi se pare;
Pitagora și Arhimede – foști copii
nu mai sperau pe terra oameni vii.*

*și eu am eșuat... pe Ararat
un S.O.S. din valuri m-a salvat
și jur că nu-i nimic adevărat
din testamentul ce v-a fost lăsat;
bătrânul NOE a fost un dulceher
care din mit a vrut să urce-n cer.*

*pe urmă s-a aflat că stăm pe sfera
puțin turtită...ca un geoid
și s-a tixit cu basme atmosfera
și cu legende – timpul meu torid
s-a populat cu bieții oameni triști
ce-au preacurvit și-au devenit marxiști.*

*spuneam că între ochi am unul orb
pe care edenarii-l numesc Șhiva
când de printre milenii mă resorb
în craniul copt o să-mi păstrez arhiva
bine ascunsă...însă sper – cu anii
că o vor pune-n cărți – contemporanii.*

UITĂ...

*-doamnei Ortansa Tudor-
mai ții minte Doamnă-domnișoară
primul vals pe care l-am dansat?
iubeai un poet – odinioară,
cu paltonul vechi și demodat...*

*râurile tinereții tale
matcă și-au făcut pe fruntea ta,
râurile-adânci și infernale
parcă strigă: stai...nu ne uita!*

*nu uita să calci demnă prin viață.
uită amintirile nebune.*

*nu uita speranța din verdeață.
uită-acele vremuri căpcăune.*

*mâine este azi și azi e mâine,
batem stepe mari de emigrări.
greu ne-agoniosim codrul de pâine,
am uitat de mult de dezmerdări,*

*dar de vrei Domniță – mângâiere,
cu nepoții-n brațe răzi și cântă,
uită prin unghere de tăcere
dorurile care te frământă...*

NOPTI DE VRAJĂ

*eu nu cred că tu crezi
că nu crezi în nimic.
totul ar fi stupid
urât și calic.
tu ești ca cerul, ca luna,
ca Marea.
eu sunt soarele
ce-ți arată cărarea.*

*dragostea noastră-i
o veche baladă.
șoaptele tainic rostite
sunt fulgi de zăpadă.
când ne revedem
sub cerul alb de cocori
parcă ne-am întâlni
din depărtări, migratori.*

*și cuiburi ne facem
din sfinte cuvinte.
noi suntem mereu
doar aduceri aminte.
pe tinerețea noastră
răsar plaiuri de flori.
soarele iubirii veșnice
ne salută în zori.*

*și eu n-am zis nicicând
c-ai zis că tu nu mi-ai zis
că printre manuscrise
despre noi doi n-am scris.
dar eu draga mea
păstrează mereu manuscrisele
în care am strâns
în nopți de vrajă toate visele.*

ȚARA PRUNELOR VERZI”, DE HERTA MÜLLER

Milena MUNTEANU

„Țara prunelor verzi”, de Herta Müller, e o carte de mare sensibilitate și frumusețe poetică, descriind selectiv aspectele terifiante ale dictaturii comuniste. Societatea e bolnavă, iar boala pare să fie la tot pasul, în corpuri tinere, dar și în fiecare scrisoare primită de la părinți. Maladivul e real, tangibil, și domină trupuri și suflete. Frica pare să domine, bolnav și

epidemic, fiecare suflet. Demenții sunt singurii neatinși de acest flagel: ei și-au dat frica pe insanitate... Pentru restul, condamnarea la spaime pare să fie reală: „Nimeni nu m-a întrebat în ce casă, în ce loc, la ce masă, în ce pat și în ce țară să merg, să mănânc și să iubesc în frică”. În întreaga lor înfățișare, oamenii poartă imaginea locurilor de unde vin, a privațiunilor la care au fost supuși și au pe chip stigmatul fricii. Ea găsește o formă să se arate: „Dacă controlezi fața, frica își face loc în voce. Dacă controlezi vocea, frica ajunge în degete și apoi se infiltrează în piele... de unde dă pe-afară...” (traducere liberă, din versiunea engleză în care am citit-o). Frica pare să se reverse asupra întregii suflări, totul pare contaminat. O reflecție a stării de spirit generale influențează chiar și animalele din jur, păsările din pădure ajung să fie înnebunite de atmosfera creată, iar pădurea e palidă, deși nu e încă toamnă.

În aceste condiții, omul de rând ajunge să-și delege gândirea, lăsând-o în seama altora. Fugind de zilele goale și fără de-nțeles, oamenii se refugiază în bodegi, căutând alianțe subversive. Măinile se ridică la vot cu prudență, și numai dacă o fac și alții...

Călăii, bine reprezentați de căpitanul Pjele (Piele?), însoțiți invariabil de câini, sunt aceiași care se simt fericiți să ajute orice regim opresiv. Distincția între regimuri e intenționat neclară, se fac referiri interschimbabile între diverși conducători și führungi. Călăii controlează totul: corespondența între părinți și copii, adevărul, dreptatea... Tentaculele lor se întind până în locuri îndepărtate, în care nici n-au pus piciorul. Ca să poată să-și facă treaba bine, ei trebuie să-i urască pe cei pe care îi urmăresc („they could only pass judgement on the enemies”)...

Victimele sunt percheziționate, abuzate, urmărite, intimidare, forțate să scrie declarații sub dictare, umilite, hărțuite. Dacă ești bătut, să-ți fie clar că nu ești bătut degeaba, ai tu o vină...

Sinuciderea pare să fie o ieșire convenabilă din situație, iar moartea e văzută ca o evadare: „multe pietre erau gata să se scufunde cu mine”. Cureaua colegei de cameră pare să fie o invitație la spânzurătoare, o soluție imediată și acceptabilă de a părăsi o viață fără speranță. Alții aleg să riște într-o zi cu ceață, încercând să treacă granița înot sau să străbată câmpurile de porumb când nu se uită nimeni. Alții își iau riscul și mai mare de a cere să plece din țară, dar sfârșesc prin a fi hăituiți și după ce ajung dincolo...

Atmosfera cărții e creată expert și obsesiv din cioburi de amintiri, care includ de la mici detalii familiare (duzii, păpădiile, etc.), până la versurile cântecului „Cine iubește și lasă” sau altele, probabil fictive, nefamiliare și bolnave. Exemplele merg de la organele de animale din frigider, secvențele înfiorătoare din abator, pozele-secvență ale sacrificării vițelului, iepurele ce ajunge să fie servit la masă, mici observații care creează o atmosferă maladivă, degradată, coruptă. Din colaje de cioburi de memorie se reconstruiește imaginea terorii, a neputinței și a disperării.

Nimeni nu scapă de acest calvar, copiii devin victime, martori și complici și cresc contaminându-se.

Un episod în care emigranții găsesc normal să prindă porumbeii primăriei germane și să-i mănânce, căci doar sunt destui, și doar „stau ca proștii”... este, poate, inspirat din episodul, larg popularizat în presa occidentală, al emigranților Est-europeni care au mâncat lebedele din orașele vestice. Faptul că, în acest caz, o nemțoaică venită din Est se gândește la acest lucru poate sugera că nimeni nu e imun, că relele se învață și se întind, se multiplică, se amplifică.

Cartea este inteligent și frumos scrisă. Proza are poezie, iar volumul are forță și claritate.

Este oare o imagine completă a realității acelor ani? Nu. Deși cartea e clar inspirată de o anumită perioadă, ea nu se vrea o imagine a complexității realității de atunci. Sunt omise încercări oneste de a se face schimbări dinăuntru, rezistența inițială din munți, speranța naivă că americanii n-or să stea cu mâinile în sân și vor interveni pozitiv, decența celor care au ales să nu îmbrățișeze murdarul, coruptul, ca să supraviețuiască. Lipsesc eroismul celor care i-au ascuns prin poduri, cu riscuri asumate, pe cei urmăriți pentru convingerile lor, frumusețea ajutorului dat aproapei aflat în sărăcia lucie și fără speranță, curajul celor ce au păstrat capul sus, în demnitate. Au fost și dintre aceia. Cei care au refuzat să ia mită, să toarne, cei care au ales să spună adevărul într-o lume dominată de minciună, cei care au reușit să câștige atât respectul torturatului cât și al călăului.

Sigur că relevarea nuanțată ar fi diluat mesajul. E probabil și mai ușor să creezi o imagine alb-negru, decât una multicromatică. Mai cred că nici n-a fost greu să găsești exemple de corupție, doar erau pe toate drumurile. Așadar, Herta Müller a abordat o poziție clară, universal acceptată, că dictatura e rea, iar aceea anume, rea de tot. Poate că parte din succesul cărții se datorează chiar acestei poziții deliberat alese. Cu toate acestea, dacă n-ar fi fost scrisă superb, așa cum este, cu poezie splendidă, în proză, creând frumusețe din anormal, urât, vicios și bolnav, cu imagini pline de forță, care ating corzile cele mai intime ale decenței umane, nici chiar luarea unei poziții larg acceptate nu ar fi transformat acest roman în succesul prezent. În plus, filtrând detaliul și complexitățile specifice unei dictaturi anume, cartea ajunge să se aplice oricărui regim totalitar, transcenzând timpul, locul și cultura care au inspirat-o.

NEMURITOARELOR SUFLETE – POEZII

Cristina-Marina MURGEA

Nemuritoarelor suflete!

Te-ascult vorbind, iubite suflet,
îmi râzi în inimă, mereu!
Păstrez, pios, al tău portret
În mintea-mi, lângă Dumnezeu!

La Voi mă-nchin cu bunătațe,
Împărtășită-n Harul Sfânt!
Și-mi Dați avânt, însemnătate,
Să pot vorbi, pe-acest pământ!

Mă ocrotiți cu-nțelepciunea
Celor Înalți și Prea-Sfințiți!
Eu sorb cu sufletul, minunea
Ce generos o împărțiți!

Vă mulțumesc pentru speranța
De a trăi frumos și pur!
La rândul-mi, aș avea cutezanța
De-a fi și eu de bun augur!

**Îndemn
(antonime în vers)**

Închide poarta urii cu lacătul iubirii
Și n-o lăsa să iasă în calea nimănui!
De urlă, nu-i deschide! Șoptit să îi spui
că mare e nevoia sămânța învrăjbirii

să piară, în vecie! Născându-se-armonie,
să nu fie tristețe, să nu auzi suspin;
În râset, voioșie să scapi de orice chin,
Să uiți de supărare, să nu porți dușmănie!

Inima sus să îți fie și jos dă îndoiala,
Strivind-o în credință, înaltă rugăciune
Care ne ia trufia, prin Sfânta plecăciune;
Dezordinea preface în mare-orânduială!

Semneaz-acord cu pacea și uită de război
Înecând dezacordul în marea toleranței;
Frâu liber dând la aripi doar speranței,
Învinge disperarea cu chip slut de strigoi!

Turbata furie leagă-ți cu funia răbdării,
Dezleagă, pe-ndelete, toată înțelepciunea!
Cuvântul bun e arma ce declanșează minunea
ucigând, ca prin farmec, imboldul nerăbdării!

Minciuna nimicește! în minte cu-adevărul,
spălarea de păcate s-o ceri și îndurare!

Dușmanul, care viclean te-atacă cu feroare,
Ca lui Samson puterea să-ți ia «tăindu-ți părul»..,

Iubește-! Cu iubire, de două ori mai multă,
dă-i milă, prețuire, căci ura l-a topit!
Cruzimea arătându-și, acest biet oropsit
să aibă de la tine iertare, nu insultă!

Străin de răzbunare, tu poți menține templul,
în loc de a-i împinge stâlpii spre prăbușire
pierind, în răutate, cu-ntr-o omenire,
așa cum din istorii, deja cunoști exemplul!

Frumos și bun!

Era frumos și era bun
între cei buni, frumoși la gând!
Când îți vorbea cu glasul blând,
vorbele-n inimă simțeau cum se pun!

Când îl priveai, uitai de plâns
Și ochii ascultai ce-ți spun!
Erai frumos învăluit și bun!
Nimic nu îți părea constrâns!

Gândeai! Gândul nu era strâns,
Ci liber și frumos de bun!
Gândurile-astea, eu le-adun
Și de frumos mă las pătruns!

Când îți zâmbea plăcut, firesc,
farmecul fin te cuprindea ușor!
Cu acest zâmbet, nu mă tem să mor!
Iubire e, în freamăt îngeresc!

Când a luat a cerului 'nalt drum,
Deși hulit, frumosul ne-a lăsat! Bun,
dar căutat-au mulți până acum
ca să găsească-acel frumos și bun!

De-ar fi frumosul doar ceva comun,
cei ce trăiesc, cei ce-ntr-o zi apun
și-ar umple sufletele cu-acest Dar Bun!
Lumea ar avea doar frumos și bun..!

Nu știi, poate că sunt nebun
când versuri de frumos și bun compun!
În suflet eu, mereu, îmi propun
..să văd ce e frumos și bun,
să fiu frumos și să fiu bun!

IMPERIUL AMAL

Marius FINCĂ

După cucerirea Sarmizegetusei de către romani și moartea regelui dac Decebal, la anul 106, statul dac și-a continuat existența la est și nord de provincia Dacia Romană. Această provincie avea să fie eliberată în urma luptelor dintre anii 245-270, eliberare ce avea să fie confirmată de retragerea aureliană din 275. Imperiul Amal a înglobat numeroase popoare, înrudite mai mult sau mai puțin cu geții, dar, avea să se prăbușească în anii 376-382 sub atacurile năvălitorilor huni. O parte din geți pleacă spre vestul și nordul

Europei, altă ramură, vizigoții spre Italia și Spania unde vor înființa regate ce rezistă mai multe secole. O altă parte, apreciată de istorici la peste 1 milion de oameni se refugiază la sudul Dunării, dar cei mai mulți rămân pe meleagurile natale, cu propriii regi, ca vasali hunilor. Dintre aceștia se vor desprinde ostrogoții care vor înființa în Italia un regat ca atinge apogeul sub Teodoric cel Mare.

Istoricul și omul politic italian **Carlo Troya** scrie o istorie a Italiei, intitulată *Storia d'Italia del Evo Medio – Istoria medievală a Italiei* în cinci volume, pe la jumătatea veacului al XIX-lea. Ampla lucrare este de fapt o istorie a Europei din cele mai vechi timpuri până la finele Evului Mediu. În primele două volume și în anexa de la volumul II, *Fasti Getici o Gotici, appendice al Storia d'Italia del Medio Evo*, Troya tratează pe larg istoria geților, pe care îi numește obsedant **geti o goti – geții sau gotii**, pentru a combate tendința anumitor istorici de a atribui goților o origine germanică, teorie care din păcate pentru adevăr avea să se impună ulterior. O parte din acest text a fost preluat și completat de către J. F. Neigebaur, care a publicat la Breslau, în anul 1859, o carte despre descrierea Moldovei și a Valahiei. Informațiile istoricului italian sunt luate atât din *Getica* lui Iordanes, cât și din alte numeroase izvoare, practic din întreaga literatură antică disponibilă la acea dată. Citându-l pe Ptolomeus, istoricul italian spune că romanii s-au înstăpânit pe teritoriul geților cuprins între Tisa și Grath. „De acolo până la Nistru, marea imperiu rămase neatins și se extindea de la Marea Azovului, peste Basarabia, Bucovina, în Maramureș și Galiția până la Pădurea Herciniană... Daco-geții pierduseră numai o treime din țara lor și au continuat războiul împotriva romanilor, dar numele geților apare transformat de obicei în cel al goților...”¹.

Chiar la începutul anexei, Troya scrie clar: „Principalul meu scop în dictarea primelor trei părți ale Volumului I, pe lângă Tabela Cronologică, se compunea din două puncte:

a) de a demonstra că Geții lui Zamolxis și Decebal au fost strămoșii Goților lui Theodoric al Amalilor;

b) de a clarifica că rasa Getică sau Gotică a fost diferită de cea Germană, cu toate că încorporase în ea, de-a lungul timpului, multe triburi Germanice, în special cele ale Vandalilor și Borgonionilor.” Apoi, ceva mai jos: „Dar pentru ca șirul evenimentelor să se poată distinge mai ușor, mi se pare mai mult decât util să adaug FASTI GOTICI O GETICI, în care va apărea evident că Ostrogoții lui Theodoric au fost descendenții Geților sau Dacilor lui Decebal și al lui Zamolxis”². La anul 85 d.H., Troya amintește de începutul domniei lui Decebal, „care mai avea, probabil, și numele de Diuppaneos sau Diurpaneus. Tribalii și Scordiscii se adăpostesc la Geți, crescând numărul acestora.”³. Despre numele de Diurpaneus (Diuppaneos) trebuie făcute câteva precizări: grupul de litere Di poate fi citit Gi sau J, iar prin eliminarea terminației pelasge „us”, obținem numele de Giupân/Jupân care reprezenta o funcție de judecător și ban. Forma „gi” în loc de „j” se regăsește și astăzi ca particularitate a unor graiuri românești (în Banat, Moldova, în sudul Dunării, etc). Isidor din Sevilla spune că „pe la anul 149 î.H., peste ținuturile din Nord, peste Balcani domnea regele **Barsaban**”⁴.

La anul 89, referindu-se la războaiele purtate de Corneliu Fuscus, generalul împăratului Domițian cu geții conduși de mato Gezina, citându-l pe Orosius scrie: „*Tacitus spune că nu îndrăznește să arate numărul romanilor uciși*”, relatează Paulus Orosius care ar fi citit această afirmație în cărțile lui Tacitus atunci încă existente, astăzi dispărute. „*Cei mai valoroși dintre Pilofoți și Capeluti în războiul împotriva lui Cornelio Fosco sunt primiți cu numele de ansi sau Asi, adică Semizei, favorizați de către Zamolxis. Acesta este același titlu pe care și-l vor lua sau asuma, în secolele următoare, tovarășii de arme a celui ce se va da drept Zeul Odin, în Scandinavia*”⁵.

Geții care s-au distins în lupte au fost numiți auseni sau aseni – eroi – pe care Zamolxe îi iubește cel mai mult și despre care autorul lor învățat crede că „au plecat cu Odin în Scandinavia”⁶. „Printre acești Ansi se numără Gaptó, cel mai vechi strămoș al familiei Amal, cunoscut de noi. În continuare Troya, citându-i pe Casiodor și Iordanes dă lista celor 17 regi geți, ce includea pe Amal, care va da numele familiei, a patra generație de la Gaptó, pe Ostrogota, Ermanaric cel mare, Theodorich „regele Italiei, care o naște pe Amalasunta, din a cărei uniune cu un alt Amalo îl naște pe Atalaric, Rege”.

În *Getica* lui, Iordanes descrie la paragraful 42 hotarele imperiului geților, ce se întindea spre est dincolo de Volga, urca în nord, pe marginea munților Urali, până în marea Baltică, iar în vest până la Râul Vistula și izvoarele Istrului în inima Europei, iar la sud până pe Dunăre, Marea Neagră, Marea de Azov și Crimeea. Această uniune de popoare condusă de geți, care erau poporul cel mai numeros, a năvălit de multe ori asupra teritoriilor controlate de romani.

Despre aceste fapte mai scrie și Ștefan din Bizanț, în lexiconul intitulat **Nume de popoare**, unde spune despre strămoșii noștri că locuiau în vremurile lui în „Getia, țara geților”, amintindu-i și pe goți astfel: „*goții care au locuit mai înainte lângă lacul Meotic, dar mai târziu s-au strămutat în teritoriul Traciei*.” Mai amintește de un ținut al strămoșilor noștri „**Dacia, țara aflată aproape de Boristene (Nipru)**. Daci, pe care îi numim **dai**, căci geți îi numim pe cei care locuiesc înspre Pont și spre răsărit, iar dai pe cei din partea opusă, spre Germania și izvoarele Istrului”⁷. Aceste informații confirmă spusele lui Iordanes, privind întinderea țării geților.

La anul 107 după cucerirea unei părți de aproximativ o treime din Dacia de către Traian, Troya ne informează că: „Soldații care vor lupta alături de noii stăpâni, li se va da numele de Dacisci (*vezi anul 274 d. H.*). De aceea și eu voi diviza *Fasti Getici* astfel: pe cei supuși îi voi numi Geto-Dacisci, iar pe ceilalți, Geto-Daci, cei care au rămas liberi aproape 170 de ani, de la cucerirea lui Traian, până la abandonarea Daciei de către Aurelian. Atunci ei s-au reunit și s-au numit Goți, datorită unei minore schimbări de pronunție, așa cum Mezii s-au numit Mizi și Bastarnii – Basterni. Tot așa s-a întâmplat și cu înșii Dacii care, după Strabon, se numeau Davi sau Dai. Se pare că această schimbare de pronunție ar fi început în Tracia”⁸. Troya remarcă în mod pertinent că folosirea denumirii alternative de goți în locul celei de geți a început în timpul lui Caracalla și este legată de „*damnatio memoriae*” pe care a instituit-o împăratul după uciderea fratelui său Geta, în același an.

Înfrângerea lui Decebal nu a fost bine digerată de geți, perioada ce a urmat a fost plină de războaie, în fapt adevărate lupte de eliberare, care nu au încetat până ce Dacia nu a fost eliberată, în jurul anului 250. Retrăgerea aureliană de la 275 doar a confirmat o stare de lucruri deja existentă de 25 de ani.

În partea a treia, *De la Decebal la Aurelian*, „Geto-Daciscii” și „Geto-Dacii” sunt prezentați ca o unică națiune. La anul 117, „Gaptó, fondatorul Amalilor, chiar dacă nu s-a sinucis la banchet [odată cu «principalii Pilofoți și alte Căpetenii» ai lui Decebal în 107, n.n.], a fost cu siguranță un Aso sau un Semizeu, care nu s-a supus

Romanilor. Familia sa era deja în fruntea Geto-Dacilor. Și familia Balților a fost ilustrată printre aceștia...”.

O informație de mare importanță este cea de la anul 131 d.H.: „Celsius, filosoful, dușman al Creștinilor și obiect al confrunțării lui Origene, vorbește și laudă antichitatea și știința Geților. **Face o ciudată asemănare între doctrina lui Iisus Hristos și cea a lui Zalmoxis (St.I. 594, Tav. Cronol. P.234)**”.

La anul 134 d.H. aflăm despre sentimentele pe care le nutreau dacii față de cuceritorii romani, când istoricii noștri plasează începutul genezei poporului roman, din daci și romani, inclusiv în teritoriile nestăpânite de aceștia din urmă: „Almal, fiul lui Gaptō, se remarcă printre Geto-Daci și se pregătește pentru **războiul împotriva Romanilor, sentiment prezent în acest popor până la Aurelian**”. Tot de la Troya, dar și din alte surse (Lactanțiu, *despre Galeriu*) știm că acest sentiment nu i-a părăsit pe daci nici după anii 270-275. Să revenim, însă, la istorisirile lui Troya, despre care cea mai mare parte a cercetătorilor noștri nici nu vrea să audă: „În anul 161 d.H. crește Augi, tatăl lui AMAL, care va da numele său întregii familii. Continuitatea, istoric demonstrată, a domniei unei singure familii asupra unui popor nu este oare cea mai bună dovadă a **continuității aceluia popor?**”.

La anul 172, aflăm că „păgânii, din ură împotriva Creștinismului, exaltă și preamăresc filozofia geților, a druizilor și al altor barbari. (Ist. I. 620. Tab. Cron. p. 245). Dar dogma nemuririi sufletului, predicată de Zamolxe și pe care doctrina metempsihozei nu a corupt-o, dovedește că **geții aveau o filozofie mult superioară aceleia a tuturor celorlalți barbari**”.

„În anul 175 d.H., în timp ce unii barbari se stabilesc în Dacia Romană, între Tisa și Prut, numeroși alți barbari alani, sarmați și chiar germani, au trecut să locuiască în Dacia liberă, între Prut și Nipru, sub stăpânirea amailor. Nu drept cuceritori, ci confederați și admiși în provinciile getice ale aceluiași Amali... **Un imens număr de barbari este stabilit de Marc Aureliu în Dacia Romană, în Moesia, în Panonia, în Noricum și în Italia (Ist. I. 624. Tab. Cron. p. 246)**. Or, cine ar putea susține, văzând atâtea mulțime de barbari stabiliți de împărat în Imperiu, că pământul acesta ar fi încetat să aparțină primilor săi locuitori? Că populația Italiei s-ar fi mutat din loc? În același mod, **grosul populației indigene, care locuia sub Decebal în Dacia cucerită de Traian, a rămas pe loc**”. Aceste remarci demonstrează încă o dată falsitatea tezei latinizării noastre. În Dacia sunt aduși coloniști dintre „barbari”, și nu din peninsula Italică.

Mai departe, la anul 193, „Clement Alexandrinul laudă disciplinele filozofice ale unor popoare barbare, printre care geții și tracii odrisi, afirmând că aceștia ar fi folosit public filozofia de multă vreme. Laudă drept fapte foarte cunoscute ale epocii sale, obiceiurile geților; **doctrina lor zamolxiană referitoare la nemurirea sufletului; resemnarea lor în fața morții, grija de a onora pe eroii și înțelepții lor (Ist. I. 635-636. Tab. Cron.)**”.

Eliberarea Daciei nord-dunărene s-a înfăptuit în jurul anului 250 prin atacurile de neoprit ale geților din Imperiul Amal, fiind împlinită de constituirea statului „uzurpatorului” Regalian și confirmată de retragerea aureliană.

Vreme de peste zece veacuri, începând cu secolul VI î.H. și până în anul 382 odată cu năvălirile hunilor, izvoarele scrise venite din antichitate și tăblițele de plumb descoperite la Sinaia spun că în jurul Carpaților a existat un stat puternic al neamurilor arimene, mai întins sau mai restrâns – învrednicindu-se sau nu pentru ținuturile stăpânite sau pierdute în diferite perioade istorice – în funcție de tăria mioriticilor și lăcomia prădătorilor. Folosind și informațiile din scrierile mitologice, putem afirma fără putință de tăgadă că în jurul Carpaților a existat un stat cu legi divine și scriere proprie de pe la mijlocul secolului XVIII î.H. sau chiar mai devreme, care a dăinuit până ce a fost distrus de huni în anul 382.¹⁰

Începând cu getul Septimius Sever (născut în 145, împărat al Imperiului Roman între 193 și 211), un număr de 48 de împărați romani dintr-un total de 80 până la anul 610, au fost de origine tracă, iar dintre aceștia mulți au fost daci. Iosif Constantin Drăgan le înșiră numele a 40 dintre ei, în „Mileniul Imperial al Daciei”, iar noi am am completat lista până la 48. Aproape jumătate din populația

de aproape 60 milioane a Imperiului Roman era de origine iliro-traco-getă, iar armata era în majoritate formată din strămoșii noștri. De aceea și conflictele între imperiul din sudul Dunării și cel din Nordul ei se împutinează, mai ales după anii 250. De remarcat că după acest an (la Nicopolis și Philippopolis/Plovdiv, 270 Naysus/Niș sau 271-272 Dobrogea, etc.) toate luptele se dau în sudul Dunării, ceea ce arată, fără dubii, că imperiul pierduse controlul la nordul fluviului.

Lista împăraților romani de origine traco-daco-iliră

1. Lucius Septimius Sever Perinax (193-211), numit în batjocură „micul trac” de senatorii romani;
2. Caracalla, Marcus Aurelius Antoninus (198-217), fiul lui Septimius, care prin Constituția Antoniniană promulgată în anul 212, transformă privilegiul de cetățean al Romei într-un drept al tuturor oamenilor liberi din imperiu. Roma are același statut ca și celelalte orașe, iar Italia devine o provincie ca toate teritoriile din vastul imperiu!
3. Publius Septimius Geta (209-211), fratele lui Caracalla;
4. Elagabal (Heliogabal, Marcus Aurelius Antoninus) (218-222) - reinstaurarea dinastiei Severilor;
5. Sever Alexandru - Marcus Aurelius Severus Alexander (222-235), cu care se stinge dinastia Severilor;
6. Maximim Tracul – începe „epoca anarhiei militare”;
7. Decius - Caius Messius Traianus Quintus Decius (249-251);
8. Marcus Acilius Aureolus (267-268);
9. Claudius II Gothicul - Marcus Aurelius Valerius Claudius (268-270);
10. Lucius Domițianus Aurelianus (270-275) - „restitutor orbis”;
11. Marcus Aurelius Probus (272-282);
12. Marcus Aurelius Carus (282-283);
13. Caius Aurelius Valerius Dioclețianus (284-305), cu el începe perioada numită „dominat”;
14. Maximian - Marcus Aurelius Valerius Maximianus Herculis (286-305);
15. Constantius I Chlorus - Flavius Valerius Constantius (293-306), tatăl Sfântului Constantin cel Mare;
16. Caius Galerius Valerius Maximianus (305-311);
17. Galerius Valerius Maximinus Daia (305-313);
18. Flavius Valerius Severus (305-307);
19. Flavius Valerius Licinianus Licinius (308-324);
20. Domițius Alexandros (308-328);
21. Flavius Iulius Crispus (317-328);
22. Sfântul Împărat Constantin cel Mare - Flavius Valerius Constantinus Magnus (305-337). Și mama lui, Sfânta Elena, era tracă de origine;
23. Constantinus al II-lea - Flavius Valerius Claudius Constantinus (317-340);
24. Dalmățius, nepotul Sfântului Constantin cel Mare, proclamat *august* între 335-337;
25. Hanibalius, de asemenea nepot al lui Constantin cel Mare, proclamat *august* între 335-337. După moartea lui Constantin cel Mare, ambii au fost respinși de armată și uciși;
26. Constant - Flavius Valerius Iulius Constans (333-350);
27. Vetronius (350);
28. Constanțiu II - Flavius Valerius Iulius Constatius (337-361);
29. Constantius Galus (351-354);
30. Nepotianus (350);
31. Flavius Claudius Iulianus, supranumit Iulian Apostolul (361-363) - sfârșitul dinastiei constantiniene.
32. Flavius Iovianus (363-364);
33. Flavius Valentinianus (364-375) - împărat al apusului;
34. Flavius Valens (364-378) - în răsărit;
35. Flavius Grațianus (367-383) - împărat al apusului;
36. Valentinian II - Flavius Valentinianus (375-392) - în apus;
37. Flavius Constantinius al III-lea (417-421);
38. Valentinianus al III-lea (425-455);

39. Marcian (450-457);
40. Leon I Thrax (Tracul) Magnus (457-477) - începe dinastia leoniană;
41. Leon al II-lea (474);
42. Vitalianus (513-515);
43. Anastasius (491-518);
44. Iustin I (518-527);
45. Iustinian I cel Mare (527-565);
46. Iustin II - Flavius Iustinianus (565-578);
47. Tiberiu II Constantin (578-582);
48. Focas (602-610) ultimul împărat trac al Imperiului Roman de Răsărit, care imperiu va fi transformat de Heraclius în imperiu elinesc, botezat în vremurile moderne Imperiul Bizantin.

- 1 Constantin Olariu Arimin – Adevăruri ascunse, ediția 2014, Vol. I, 2,5,1, pag. 235.
- 2 Carlo Troya, Fasti Getici o Gotici – Istorie getică sau gotică, ediție bilingvă italiană/română, traducere Paula Voicu.
- 3 ibid.
- 4 Nicolae N. Tomoniuc, *Neamul întemeietor al lui Băsărabă*, Carpathia Press, 2008, nota 24.
- 5 C. Troya, op. cit.
- 6 ibid.
- 7 C. Olariu Arimin, op. cit., Vol. I, 2,5,1, pag. 208.
- 8 C. Troya, op. cit.
- 9 ibid.
- 10 C. Olariu Arimin, op. cit., Vol. I, 2,5,1, pag. 238.

„DAI UN BAN, DA' STAI ÎN FAȚĂ”

Veronica PAVEL LERNER

Nu cred că există om pe lume cărui să nu-i placă niște clătite bune. Dovada cea mai bună este existența lor în toate bucătăriile lumii. Purtând diverse denumiri, dulci - umplute cu gemuri și dulceturi, sărate - cu ciuperci, legume, brânză, confectionate din făină de grâu sau de orez, rulate, plate sau pliate, ele constituie un deliciu culinar nelipsit din lista de preferințe ale gurmanzilor de pe tot globul.

Nefiind o excepție în materie de gusturi, îmi plac și mie clătitele, mai ales cele cu dulceață de vișine. Știu să prepar clătite foarte bune și mă delectez cu ele încă din timpul confectionării. Singura problemă e durata preparării lor. În cazul meu, în plus, munca e neproductivă, pentru că, prăjindu-le una câte una, cum e gata o clătită, o împăturesc, o pudrez cu zahăr și o consum, lucru care face că grămajoara de clătite de pe farfuria cu produsul final să nu se înalțe prea repede!

Am găsit în Toronto un magazin rusesc unde se vând clătite în pachete de câte zece. E drept că magazinul e cam departe și că diametrul clătitelor e uriaș, dar descoperirea m-a bucurat. Între timp am mai aflat și de niște magazine românești unde se pot comanda. Dar *mândria mea de gospodină* nu mă lasă nici să le cumpăr de la ruși, nici să le comand de la români. Am rămas deci la varianta preparării lor acasă, încercând, pe cât posibil, să nu le consum pe toate pe loc.

Zilele trecute însă, uitându-mă în congelatorul unui supermarket de lângă mine, am făcut o descoperire: printre alte produse am zărit, îngheșuite, niște pachete transparente, cu eticheta în rusește, conținând câte zece clătite. Cum încă mai știu ceva din limba rusă învățată obligatoriu la școală, am descifrat textul de pe ambalaj și, fericită, am cumpărat un pachet, gândindu-mă că onoarea mea de gospodină nu-mi va fi alterată de niște clătite industriale!

Ajunsa acasă, am încălzit o clătită la microunde, am pudrat-o cu zahăr și, fericire! Clătita vieții mele! Am pus restul pachetului în congelator și, cum dulceața de vișine (produs din Grecia) mi se terminase, m-am dus la un alt supermarket - tot din apropiere - să mă aprovizionez. Ajunsă la raionul de mărfuri internaționale, mi-am pus în coș un borcan de dulceață de vișine din Grecia și, parcurgând aleea, am ajuns la mărfurile rusești. Acolo erau borcane de dulceață de vișine (вишня) mult mai ieftine, așa că am renunțat la cel grecesc și l-am cumpărat pe cel

rusesc. Potriveala de clătite rusești cu dulceață conațională mi s-a părut o idee bună!

Peste câteva zile am scos o clătită din congelator, am decongelat-o la microunde, după care am umplut-o cu dulceața **вишня**, am rulat-o și am încălzit-o câteva secunde. Au urmat două mari surprize. Prima: toată farfuria era plină de zeamă de dulceață. Cercetând cu atenție am descoperit un amănunt: clătita industrială avea găurele cât o gămălie de ac, greu de observat, prin care s-a scurs zeama. N-am perseverat în cercetarea scopului găurelelor, mi-am spus că, în fond, nu contează prea mult dacă zeama ieșise din clătită, fructele erau încă în interior.

Am tăiat o bucățică și am băgat-o în gură. Minunat gust. Doar că aici a apărut cea de a doua surpriză: vișinele din dulceață aveau sâmburi. Nu, nu era un accident, la o singură vișină, ci toate erau așa. Am continuat să consum clătita, scuipând - elegant - sâmburii, dar am hotărât ca, la următoarea clătită să scot sâmburii vișinelor direct din dulceață, pentru garantarea integrității mele dentare.

Am scos deci pe o farfurioară niște dulceață. La vișinele crude, de obicei scot sâmburii cu ajutorul unui vârf de cuțit sau cu un ac de păr. Am încercat aceeași tehnică la vișinele din dulceață, dar, din cauză că erau alunecoase și rebele, n-a mers. Așa că am trecut la utilizarea degetelor. Mânjită pe ambele mâini cu dulceață și lipsită de ustensila ajutătoare, am constatat că operația de eliminare a sâmburilor din fructele mici și lipicioase era nu numai neproductivă, dar și foarte neeconomică: după o muncă intensă am reușit să umplu clătita a doua golind jumătate din borcan. Uitându-mă mai atent pe eticheta borcanului rusesc, am observat că într-un colț era scris cu litere minuscule: **вишне с косточкой**. Evident, de asta era mai ieftină!

A doua zi mi-am cumpărat - puțin mai scump - dulceața grecească, pe care scria în engleză: **vișine fără sâmburi**. Quod Erat Demonstrandum: **dai un ban, da' stai în față!**

Desen de Adelaida Mateescu

POARTA FERICIRII - POEZII

Marcela STRAUA

Poarta fericirii

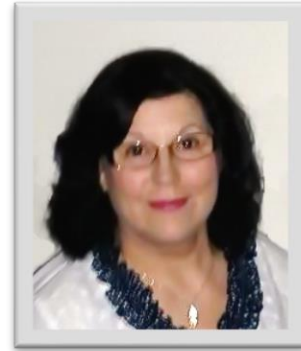
Purtăm, ascuns în noi, secretul fericirii.
Toată viața, o căutăm, fără a ști
Că doar bătând, sfios, la porțile iubirii
De oameni, fără efort, o vom găsi.
Nu stai mult, s-aștepti acea transformare
Gândul bun, curat, purificat de tine,
Divin, cu universul în rezonană
Umple corpul, încet, cu-o stare de bine.
Corpul fizic este al minții, slujitor
Ferește-l de-otrava răutății tale,
Hrănește-l cu iubire de oameni și dor.
Poarta fericirii are chei mentale.

Dacă ...

Dacă pentru-o clipă te-ntorci, imaginar
În timp, nu vei putea dobândi inocența.
Dacă ai putea să modificei, arbitrar
Ceva, n-ai putea opaciza transparența...
De mână, nchipuit, dac-am fugi pe stradă
Adolescenți mergând la balul de sfârșit,
Eu, sigur, m-aș considera o camaradă
Far' a te privi ca pe-un băiat desăvârșit.
Și dacă Marea Neagră ne-ar înveli în spumă
Iar sărutările ne-ar curăța podoaba,
Aș crede c-a fost joacă sau poate o glumă,
N-ar mai conta deloc, răspunsu- ar fi: "degeaba".

Iarnă, fată jucăușă..

Iarnă, fată jucăușă,
Mi-ai bătut aseară-n ușă.
Nu te așteptam, geroasă
Tu vii, pe nepusă masă.
Respinsă și supărată,
Nu te-ai îndreptat spre poartă
Ai cernut în curtea mea,
Mărunt, fulgii tăi de nea.
Apoi în grădină, stradă
Ai pus zăpada grămadă.
Fără să te doară nasul
Ai cuprins întreg orașul.
Cât cu ochii pot cuprinde,
Pătura de nea se-ntinde,
De un alb strălucitor
Mă afund, ca-ntr-un covor.
Rece, fină, mătăsoasă

Ai așezat-o pe casă.
Albi-s pomii, dantelați
Cu arnici-s croșetați.
Parcă-mi vine să te iert
Gata, nici nu te mai cert,
Fată albă și frumoasă,
Dar tot nu te bag în casă!

Din viață

Din viață-am învățat și eu
Trei lucruri, și n-a fost greu,
Ele nu se-ntorc vreodată
Nu pot merge ca o roată.
TIMPUL? E ireversibil,
CUVÂNTUL sters? Imposibil
Schimbat? N-ai capacitatea
La fel ..OPORTUNITATEA,
E prilejul spulberat
Când de el, n-ai profitat
E ocazia pierdută
Ce-ar fi putut reținută.
Trei lucruri să păstrezi:
Cu RĂBDAREA să -narmez
SPERANȚA, să te hrănească
CINSTEA și să te -nsoțească.
Trei lucruri-s de valoare
De-ai inima-ncăpătoare:
FAMILIA, mică, mare
Supranumită alinare,
PRIETENIA, sfetnic sfânt,
IUBIREA, dulce simțământ.
În poezie, eu le cânt
Cât voi rămâne pe pământ

POVESTEA TATĂLUI (1)

Florin ONCESCU

Bunicii mei din partea tatălui, Gheorghe și Maria Oncescu, s-au născut, s-au căsătorit, și-au înălțat case, și-au crescut copiii și au murit în același loc, comuna Vulturești din fostul raion Muscel, aflată la 30 km mai la nord de Pitești și la 20 km mai la sud de Câmpulung, între două dealuri, pe valea Argeșului. Argeșul se varsă în Râul Târgului, care se varsă în Râul Doamnei, care se varsă în Argeș, la Pitești.

Comună cu trei biserici și cu două școli, Vultureștii a fost ocolit de cooperativizare în anii comunismului. Dealurile care-l mărgineau nu lăseau loc pentru mari suprafețe cultivabile, el ajungând, din acest motiv, sat dependent administrativ de o localitate vecină mai mică, numită Hârtiești.

Gheorghe s-a născut în 1888, Maria în 1897. Au murit în ordine inversă, mai întâi Maria, în 1972, apoi Gheorghe, în 1977. Când îi vedeam, în vacanțele școlare, le spuneam, după obiceiul locului, taica și maica.

Cât a fost tânăr, Gheorghe a făcut cărăușie cu o căruță trasă de boi, aducând de la munte piatră pentru construcții. Când l-am cunoscut eu, era bătrân. Citea zilnic ziarul. Își petrecea ziua stând în casă, lângă sobă. În zilele însorite, ieșea afară și se instala pe o bancă, la soare.

Maica citea și ea, dar era mai puțin interesată de ce spuneau ziarele. Avea o mașină de cusut Singer, cu pedală, cu care făcea croitorie, pe bani puțini, pentru vecine. M-a învățat cât de cât să citească pe când aveam vreo 5 ani, răsfoind cu mine alături un manual de religie pentru școala primară, abundant ilustrat, din interbelic.

Maria avusese, înainte de căsătorie, numele de familie Niculescu. În sat i se spunea Maria Rădeștii, după Rada, soacra ei, o femeie cu reputația de a fi fost foarte energică. Tatăl meu, când trecea prin Vulturești, era identificat de bătrânele satului cu sintagma Victor al Mariei Rădeștii.

Gheorghe și Maria au avut trei copii. În ordinea vârstei: Mitică, Gica și Victor. Anul nașterii lui Mitică estimat de mine este 1916, Gica s-a născut în 1922, iar Victor, în 1926. Băieții au fost trimiși la școala de învățători, fata a fost ținută acasă.

Victor a făcut școala primară în sat. A început-o la 5 ani, după cum era obiceiul atunci. Nu se putea conta pe ajutorul copiilor de 5 ani în treburile casnice și, decât să fie lăsați să-și piardă vremea pe acasă, erau trimiși la școală. A repetat clasa a 4-a, respectând o altă regulă nescrisă de-atunci, aplicată copiilor care mergeau la studii mai departe. Se pregăteau mai bine la învățătură și mai creșteau puțin, înainte de a cunoaște viața de internat de la oraș.

O amintire de-a lui din acea perioadă, pe care mi-a povestit-o pe când eram copil, pare desprinsă din Amintirile lui Creangă. Avea o căciulă nouă, iar un coleg i-a tăiat-o puțin, aproape insesizabil, cu o lamă. Un alt coleg, vecin cu el, a informat-o pe

bunică-mea de pagubă. Bunică-mea i-a verificat căciula și s-a repezit să-l bată. L-a înhățat de perciuni, dar el a reușit să scape. A fugit și s-a ascuns în porumbul de peste drum de casă. Seara, bunică-mea l-a strigat să vină la masă. De frică să nu ia bătaie, n-a răspuns. A rămas ascuns în porumb mult după lăsarea întinericului. L-a căutat Gica, sora mai mare, cu acordul bunicii. S-a furișat în casă când părinții dormeau.

În tinerețe, bunicul a fost la război, iar mama mea pretindea că ei i-a povestit cu mare plăcere despre anii lui de front. Dar asta a fost pe când eu abia mă născusem, iar taica mai găsisese resurse să se lase fermecat de tânăra lui noră. În cele mai vechi amintiri ale mele, dinspre mijlocul anilor '60, taica apare ca un bătrân ursuz, care icnește când despică buturugi cu toporul.

Amintirile de front ale bunicului care mi-au ajuns la ureche sunt demne de Svejik, bravul soldat al lui Hasek. Spunea că scăpase cu viață numai pentru că, atunci când se știa în pericol, o rupea la fugă. Își amintea de un albanez cu care se împrietenise. Când se auzeau obuzele, fugeau și se ascundeau împreună. I-a mai spus maică-mii că, la terminarea războiului, a venit din Albania pe jos.

Am încercat să înțeleg ceva din aceste frânturi de povești, de care, în treacăt fie spus, sunt mândru. Taica a dovedit istețime în vreme de război și simț al umorului, 50 de ani mai târziu. Nu-i puțin lucru. E mult mai mult decât știam eu despre el.

Taica ar fi putut să ia parte la campania din Bulgaria, din al doilea război balcanic (1913), ajungând până la Sofia. Avea pe atunci 25 de ani. Ar fi putut să lupte în campaniile primului război mondial, în Transilvania sau în Cadrilater (1916), ori în Moldova (1917). În fine, ar fi putut să participe la campania din Ungaria (1919). N-am reușit să dau peste vreo urmă de informație care să susțină afirmația că românii au luptat vreodată în Albania. De pe internet am aflat că în Albania există 103 morminte de militari români, toți participanți la primul război mondial, dar se știe că e vorba de prizonieri de război, duși acolo de austro-ungari. Iar taica n-a spus că ar fi fost făcut prizonier.

Am vorbit pe skype cu amicul Fane, de la Craiova. Fiu de profesor de istorie, a fost el însuși pătruns de febra cunoașterii trecutului, de la o vârstă fragedă. I-am spus: „Uite, bunicul meu, născut în 1888, s-a lăudat că a luptat în Albania, dar n-am dat peste nicio informație care să ateste că vreun soldat român ar fi luptat vreodată pe-acolo”. Mi-a spus: „Istoria adevărată nu-i totuna cu istoria rămasă în documente. Poate că bunică-tu a participat la vreo misiune secretă, de cercetași, ori a făcut parte din vreun comando”.

Bunicul, membru al unui comando? Bunicul a fost țaran și, după propria lui mărturisire, la război descoperise că arma cea mai bună era fuga. Sunt înclinat să las deoparte informația cu Albania, punând-o pe seama neatenției maică-mii la spusele lui. Poate că bunicul vorbea de Ardeal. Aș spune că bunicul meu Gheorghe a plecat la război la mobilizarea generală din 14 august 1916, lăsându-și acasă nevasta de 19 ani, bunica mea, Maria, cu primul lor copil, Mitică, abia născut. S-ar fi putut întoarce acasă

la demobilizarea provizorie de la 1 iulie 1918, sau un an mai târziu, după campania din Ungaria. Poate că de la Budapesta s-a întors bunicul pe jos.

Victor a mers mai departe la Școala Normală din Câmpulung, călcând pe urmele pașilor fratelui Mitică. Unul din anii de școală, înainte de august 1940, când România a pierdut Ardealul, l-a făcut la Oradea. I-a rămas de acolo amintirea unui profesor de vioară care nu ezita să-și palmuiască elevii, când nu foloseau cum trebuie arcușul.

NOTES DE CHEVET 4

Conflit

1.
Les conflits font intégralement partie de l'identité qu'on se forge. Conflits familiaux : le père, la mère, la sœur ; les disputes nous ramènent à l'époque de l'enfance. Difficultés pécuniaires : l'employé et son patron, le client et la banque, le citoyen et les taxes ; la taille du portefeuille d'affaires détermine au moins en partie les affiliations politiques que l'on adopte. Les salariés exigent de payer moins d'impôts, les autres rêvent d'une justice sociale. Discriminations religieuses : le peuple exclu est un peuple élu. La caste des gentils constitue l'exclusivité des personnes fréquentables. On évite, si l'on peut, de dissiper le sang de sa race. On convertit les autres.

2.
L'Axe du Mal existait avant Bush. Il existera longtemps après le terrorisme. L'une de ses incarnations les plus fortes consistait dans le parti national socialiste. Le déclin du christianisme avait laissé la place de Satan vacante. Le trident de Neptune que les moines avaient associé au diable à l'époque du grand démantèlement de l'empire romain a perdu sa force d'épouvantail depuis le XVIIIe siècle. La croix gammée n'est pas acceptable en tant que costume d'Halloween comme le sont les cornes de bouc et les chapeaux de sorcière.

3.
Les religions révélées ont pour particularité d'être ésotériques : elles n'incluent dans leur cercle que les populations qui ont été initiées à ses secrets à travers des rites exercés par une caste de prêtres. Lorsque les prêtres deviennent des politiciens, ses secrets sont étendus à la « chose publique » (*res publica*). Ils constituent la bonne manière de vivre, si bien que toutes les autres coutumes sont à proscrire ou à éliminer.

4.
L'homosexualité est un des épouvantails les plus communs de cette rectitude morale. On a longtemps appelé les homosexuels des « invertis » parce qu'ils invertissaient les lois de la nature.

5.
La consommation à outrance est une autre forme d'épouvantail. Elle n'a pas de symbole démoniaque puisqu'elle fait partie de notre identité, mais les images qui la dénoncent sont nombreuses et font intégralement partie de

A terminat Școala Normală în noiembrie 1944. Câteva poze primite de la colegi și ajunse în posesia mea au pe spate mesaje de genul:

„Păstrează copia și nu uita originalul. Al tău prieten și coleg de bancă, C.F.”.

„Fiindcă omul uită mult și crede puțin, îți rămâne aceasta, care te face să uiți mai puțin dar să crezi și mai puțin. Al tău coleg de bancă, V.P.”.

„Nostalgia vremurilor de școală. E.M.”.

Miruna TARCĂU

notre imaginaire. La déforestation, l'aridification des terres, les amas d'immondices. Une autre façon de contrevenir aux lois de la nature.

Écologie

1.
Le culte de Gaïa doit être plus ancien que le culte de Zeus. Je crois que les valeurs qui y étaient associées différaient de celles d'une société patriarcale. Les barbares n'étaient pas ceux qui contrevenaient aux lois de l'hospitalité, dont la responsabilité a longtemps incombé aux femmes. La matière inerte, végétale ou animale était animée d'un esprit, et c'était cet esprit qu'il convenait de ne pas offenser.

2.
Les tombes n'acceptent pas d'être pillées ; les fantômes de Hollywood déversent couramment leur rage meurtrière sur des innocents jusqu'à ce que leur dépouille reçoive les rites consacrés qui leur assurent une paix *post-mortem*. Aujourd'hui, les arbres réagissent en revanche moins souvent à de telles attaques, car si l'on s'enchaîne parfois à un tronc pour éviter qu'une chaîne électrique au service de quelque grande compagnie n'abatte un chêne séculaire, l'on ne craint plus la dryade qui protège ce microcosme.

3.
Les épisodes de forêts combattantes se comptent sur le bout des doigts : *Avatar*, un monde où tous les êtres sont connectés au moyen d'un internet organique dont les réseaux se déclinent indifféremment, sous la forme d'un rhizome, en racines ou en un système nerveux central ; *Le Seigneur des Anneaux*, où Tolkien s'est approprié le combat final de *Macbeth* en interprétant la prophétie des Grées au sens littéral, puisque ce ne sont pas des soldats couverts de branches et de feuillages qui prennent d'assaut la forteresse de Saruman, mais bien la forêt elle-même.

4.
Le militantisme religieux constitue un autre pendant possible des revendications écologiques. La volonté de devenir un martyr est un moyen comme un autre de retourner à la terre. Seulement, le grand livre de Gaïa n'est pas écrit dans un langage humain. Tant que l'ADN demeurera l'alphabet de la nature, il donnera rarement des ordres à ses créatures.

DIN GÂND ÎN CÂNT

D.H. SILVIAN

Să vă dau de știre

Mă gândeam la viață
Și nu văd decât o piață
O tarabă lâng-o rață
O gâlceavă și o pleavă.

Mă gândeam ce-nseamnă un om
Și nu văd decât un pom
Un măgar ce trage-n spate
Toate greutățile ce poate.

Mă gândeam la infinit
Dar tot văd un asfințit
O cale înfundată
Ce mare boulevard era odată.

Mă gândeam la nemurire
Și nu pot să vă dau de știre
Că un vierme-n cripta mea
Din nou viață va crea.

Ascunsă-n lut

Eu te căutam în cenușa din așternut,
Dar tu erai ascunsă-n lut.
Am încercat trupul să ți-l spăl cu-n nor,
Dar nu aveai aripi pentru zbor.

Din praf castele nu voi face
Și nici ziduri nu voi ridica pe timp de pace.
Am greșit crezând în luna plină,
Cu adevăr, nu poți îmblânzi nicio felină.

Ceasuri rele

Plângând în rânduri
Îmi apăreau gânduri,
Somnul mi-l alungau
Și noaptea o creșteau
Cu ce aveam de spus,
Până la apus.

Gândurile erau grele,
Ceasurile rele,
Răsfoiam prin toate cele,
Iar ea nu apărea,
Făcându-mi clipa
Și mai rea.

Vrei și aur

Ce-ți este nume,

Ce este adevăr ?

Ești adevăr ce pot cuprinde,
Sau o undă trecătoare,
Undă de-o secundă
Ce se scurge în crâmpoie,
Ca o casă pustiită fără cheie ?
Ești doar o idee
Ce-am avut vreodată ?
Ești tu viață ?
Ești tu oare astă-viață ?
Unde-mi ești,
Cum te numești ?
Unde-ți e culcușul ?
Lângă mine ziua-ți pare grea,
Noaptea ți-e sufocătoare,
Horcăit ți-e somnul,
Soarele te-apasă,
Vrei să fii mireasă,
Și vrei aur să te naști,
Dar nici gura nu o caști.
Și plângi că fără nu-ți mai pasă.
Hai, lasă !

Vrei de toate, vrei nimic,
Vrei doar umbra măreții,
O vrei fără să te-atingă,
Vrei focul să se stingă.
Vrei un om,
Vrei un eu, un fiu de zeu,
Vrei un zmeu ?!
Doar spune ce !
Și da-voi ce-oi putea,
Doar să nu fii rea.
Ți-aș da viață,
Viața mea aș da.
Putere de-mi vei cere,
Toată ți-aș da.
Cere-mi totul,
De două ori l-aș da,
Cere-mă, și mă vei avea,
Cere, doar să ceri ceva.
Ți-aș da trupul,
Ți l-am dat,
Sufletul l-aș da.
Cere-mi, și-am să-ți fac,
Cere-mi, dar nu să tac.
Cere-mi să fiu orb,
Dar tot te-aș vedea.
Cere-mi să nu cred,
Și tot voi crede.
Cere-mi moartea,
Cere-mi viață,
Le voi da.
Dar nu-mi cere greul,
Nu te pot uita !

C A N A D A

Al FRANCISC (POETUL ORB)

De oarece vreme mă îndreptam din ce în ce mai repede către pământ și aș fi vrut să cad în picioare.

Dar suprafața corpului ceresc o pornise pe o direcție potrivită întâlnirii și aștepta doar un moment potrivit să oprească și să mă facă prin vreun tertip să nimeresc în cap.

Avea impresia că oprirea putea să țină ore nesfârșite de plăcere, fără să își imagineze că eu aveam să fiu lipsit de vreme pentru o astfel de durere.

Uitase că în primele clipe rănile aduceau a vânt pornit să se plimbe pe plajă fără să se uite la nimeni.

Mi-am pus tălpile înaintea și la apariția lor aveam să cad mai încet, ca o stea intrată în penumbră.

Mă aflam cu ochii deschiși dar nu scosesem nici o vorbă care să mă fi apropiat de adevăr.

Eram fată sau băiat?

Cazul de neutralitate îl respingeam din start fiindcă respectivul corp îmi doream să aibă parte de schimbare.

Nu doar de durerea exclusivă a întâlnirii cu sine.

Eram o vietate nevolnică și mă întrebam dacă nu devenisem un virus.

Deschisesem gura dar nu puteam să scot nici un cuvânt, atitudine complet irațională care mă făcea să mă simt îndreptățit să fac mai târziu pe nebunul.

Pământul își puse un deget la tâmplă și mă asigură că deja eram bun de prins muște.

Dar așteptam să îmi spună cu gura lui cum eram cu adevărat.

Dar nu a scos nici un sunet.

Poate că nu învățase încă să vorbească. Iar pe mine mă interesa doar o relație inegală poate în care nu aveau să fie necesare detașările de o poziție rațională.

Din cauza diferențelor evidente de dimensiuni.

Încă nu îmi schimbasesem poziția picioarelor.

Chiar dacă unii fuseseră în stare să umble fără încălțăminte mai peste tot.

Orice situație de modificare a vitezei Pământului ar fi reprezentat pentru mine un caz de nesupunere.

Timpul acela unde nu există nimic și de care nu poate să susțină nimeni că era făcut din durere sau iubire. Și dacă urma să depășim pragul unei conștiinței colective.

O melodie clasică ar fi putut să înlocuiască banalitatea momentului fiindcă începusem să amorteșc folosind doar o singură mână la culesul adevărului.

Dar răbdarea trupului meu părea să nu aibă sfârșit.

Și la urma urmei, dacă eram apropiați ca poziție, nu puteam să îmi imaginez de ce mă urmărea cu atâta insistență.

Dar și un altul procedase identic față de urmași aducând Potopul pe umerii lor.

Istoria nu se schimba ci se repeta și sinele meu mă asigura că aveam dreptate.

Îmi lărgise puțin gaura ombilicului și privea lucrurile cu detașare, fără să îi pese de o eventuală întrebare.

Poate că dispunea de pornirea lucrului rău și prin vene îi curgea sângele Iudei.

Dar nu puteam să mă ocup de el fiindcă trebuia să fiu atent la monstrul negru care se apropia de mine.

Poate că avea să dea până la urmă de un alt corp ceresc potrivit și pe mine să mă lase în pace.

Semănam pe rând cu elefantul și furnica dintr-o istorie veche.

Povestea aia neroadă în care biata furnicuță căzu într-o groapă înainte ca elefantul să își fi lăsat piciorul peste ea pentru ca mai apoi să plece mulțumit că omorâse biata furnicuță, cea care se descotorosise cu mare greutate de greier.

Și să știți că nu-i de colo să strângi merinde pentru o iarnă întreagă.

Anotimp în care să-ți bată la ușă care mai de care.

Pământul își închisese gura, considerând că o bidiganie ca mine ca mine nu avea să îi țină de foame.

Mai ales că trebuia să facă totul ca să mă zdrobesc de el cât mai natural.

O adiere fără nume îmi mângâia trupul și îmi dădea de știre că nu mai aveam de așteptat prea mult.

Caz în care ar fi trebuit să mă gândesc bine și să îmi fi făcut testamentul. Dar mi-am dat seama că ideea era illogică. În primul rând nu aveam ce să las în urma mea și nici cui.

Iar în al doilea rând nu se putea scrie un testament în cădere liberă, fiind posibil ca din cauza frecării să fi luat foc hârtia.

Deci nu mă aflam la pescuit ci într-un eveniment planetar extraordinar.

E adevărat că raportul era în defavoarea mea dar tot urmărirea se chema.

Mai degrabă ar fi trebuit să îmi fi spus o ultimă rugăciune dar le uitase pe toate din cauza emoției.

Cel mai bine ar fi fost să îmi închipui că totul era doar un coșmar și că aș fi făcut mai bine să mă fi trezit la realitate.

Nici chiar ideea cu o planetă care să fi făcut Pământul să se oprească și să se apropie de o altă dimensiune nu mi se părea valabilă fiindcă lucrurile nu se petreceau într-un film hollywoodian.

Și de comunicat nici nu putea să fie vorba.

Doar Soarele, de exemplu, ar fi putut să rezolve problema dar acum era plecat în concediu.

Fără să fi lăsat vreo adresă.

Cred că aș fi fost fericit să mă fi urmărit o altă planetă, una făcută doar din gaze prin care să fi trecut de la un capăt la altul fără să simt mare lucru.

Dar poveștile neroade nu au nici cap, nici coadă.

Întunericul era total, singurul rămas ca o formulă interesantă. Eu nu trebuia să fiu pierdut din vedere cu nici un chip.

Îmi părea rău că nu ascultasem suficiente prelegeri de fizică ale Universului.

Dar îmi venea greu să definesc noțiunea de suficient.

Și nu cred că mai avea rost să o fi făcut.

Mai ales că începusem să văd mai bine.

Un fenomen asemănător cu cel în care cineva răsucea comutatorul. Și dacă cineva o făcuse totuși?

Ar fi trebuit să îl aplaud pentru o astfel de schimbare.

Între timp Pământul redusese din distanță de îmi venea să îl întreb ce vroia la ora respectivă.

Fiindcă eu începusem să obosesc.

Ca un țaran care cosise ore în șir iarba din deal, sub privirile chiorilor scăpătați.

Vreme în care nu mai aveam mult până la casa bunicii, cea care stătea mai mereu cu mâna la gură.

Dacă eram o pasăre aș fi putut să scap mai ușor din toată povestea asta.

Buricul mi se micșorase, semn că pe sinele meu nu îl mai atrăgea zborul meu care părea fără țință.

Mă simțeam singur și părăsit, vreme în care un anume soi de rece îmi intra în oase.

Nu mai meditam cu prea multă stăruință și de altfel mă împăcasem deja cu soarta.

N-ARE DECÂT SĂ MĂ STRIVEASCĂ.DACĂ AȘA MI-A FOST SCRIS, AȘA SĂ FIE.

Toți cei din jur păreau să mă țină de mâini și picioare.

Mai ales că începusem să gâfâi.

- Repede, repede, pacientul de la patru are nevoie de oxigen.

Aha, eu eram cel care crease hărmălaia.

Și nici măcar nu deschisese bine ochii.

Mâna asistentei mi se apropie de frunte dar nu ca să mă mângâie ci să îmi verifice masca.

Vreme în care puteam să îi simt chiar și parfumul, liniștit că scăpasem de o poveste neroadă.

ELENA CUZA – FEMEIA DIN UMBRA CELUI ALES

Paula ROMANESCU

Că în spatele fiecărui bărbat însemnat de soartă să ajungă în susul scăării sociale, politice, culturale, ba chiar și a celei care duce spre vârful clăii de fân din pajiștea cu iarba culcată sub tășul coasei la vremea sorocită, se află o femeie destoinică, lucrul e dovedit și marcat temeinic de înțelepciunea populară și nu numai.

Elena Rosetti-Soleanu despre care aș vrea să povestesc, era fiica *postelnicului* Iordache Rosetti și a Catinăi, aceasta descendentă din

neamul Sturdezeștilor care a dat și ocupanți de Scaun Domnesc prin Moldova dar și o mare Doamnă a teatrului românesc.

Educată întru supunere, decență și modestie de autoritară ei mamă, urâtică, timidă, ascultătoare, Elena a crescut și s-a instruit la conacul familiei din Solești, cu guvernante franceze și nemțoaice, dar și cu profesori aleși de genitorii săi, alături de sora ei mai mică, Zoe, și de frații Constantin, Theodor și Dumitru, mai înainte ca aceștia să fie trimiși la studii la Paris după moda vremii. Ce vor fi învățat ai noștri tineri prin Orașul-Lumină, ne-o spune Eminescu, dar deopotrivă ne-ar mai ajuta să ne facem o idee și frumosul Alexandru Cuza – fiu al boierului Ioan Cuza și al focoasei genoveze de stirpe fanariotă Soltana cea ruptă din soare, cu care fiul se aseamăna *trăsnitor*. Acesta fusese și el trimis la Paris să studieze Dreptul, dar cum nu toate cabaretele de pe acolo vor fi fost sub cupola amfiteatrelor de la Sorbona, junele Alexandru, liber ca pasărea zărilor senine, departe de ochii vigilenți ai părinților trimițători de parole ca nu cumva să sufere feciorul lor de foame ori, Doamne ferește!, de alte neîmplinite nevoi care să-l perturbe de la studiu, după ce va fi căpătat ceva experiență în arta de a merge de-a dreptul prin viață cu setea de a se bucura de ea, a revenit pe meleagurile natale și, fermecător cum era, făcea să ofteze de dragul lui multe frumoase ale Moldovei. Ce dacă nu-și luase licența în Drept! Avea 23 de ani și viața îi surâdea cu toți dinții. Părinții aveau destule moșii și proprietăți imobiliare cu care să gireze el la masa verde. De va fi pierdut câteva, nici nu se cunoștea. Dar la fel de drept este că nu i-ar fi stricat o căsătorie cu o ... dotă dolofană. La balurile protipendadei el făcea furori. Drept este că avea un concurent redutabil: Vasile Alecsandri. Dacă acesta stihuia despre lăcrămioare, Alexandru făcea să strălucească de lacrimi lacul ochilor gingașelor fecioare și, să se aprindă de patimi dulci inima femeilor prinse în lațul unor călduțe mariaje.

La un bal, privirile lui Alexandru s-au oprit asupra junei Elena Rosetti care-l sorbea din ochi, uitând de ce-i spusese mama ei că se cuvine să facă în societate cu ochii o domnișoară bine crescută...

Elena avea nouăsprezece ani și o dotă deloc de neglijat ...

A urmat o nuntă ca-n povești, miresica era în al nouălea cer, mirele, tot cam pe acolo.

Aceasta se petrecea în anul 1844.

S-au stabilit la Galați.

Alexandru a îmbrăcat uniforma de ofițer. Colonel frumuseț. El continua să strălucească de fireturi și galoane, atrăgând ca un magnet privirile femeilor aprinse de *dorințe* mai mult sau mai puțin voalate (*dorințele!*), ea se bucura să-l știe al ei, după cum o asigura certificatul acela de căsătorie –

adevărat act de noblețe al inimii sale. Că, așa cum o lume toată o știa, Alexandru era și un împătimit jucător de cărți, obicei de care nu numai Parisul se făcea răspunzător, n-ar fi fost vreo mare dramă, fiindcă banii nu numai că nu lipseau, dar parcă îl îmboldeau să mărească potul. Iar femeile, ah, femeile se dovedeau foarte disponibile și parcă toate ușurele qual piuma al vento și, răvășitor de mobile...

Și-a venit anul cel cu revoluțiile din Europa. Conștiința neamului s-a trezit. Cum să nu-și afle Revoluția ecou și înfăptuire și în Țările Române prin acei mari bărbați cu suflet de eroi ai neamului nostru!

Ce a urmat se știe.

De un Avram Iancu, Bălcescu, Kogălniceanu, Cuza, ce român nu va fi auzit?

Imperiile zguduite de îngrijorătoarea mișcare care cuprinsese Europa s-au încrâncenat să-și păstreze privilegiile și dominația.

Revoluționarii români cei mai de seamă au fost fie puși sub severă supraveghere domnească, fie au luat calea exilului. Printre aceștia din urmă și Alexandru Ioan Cuza.

Elena lui l-a urmat fără cârtire, fericită să-i fie alături și la greu, și la mai greu, și la partea de bine a traiului comun, cât de infimă va fi fost aceasta...

Și anii au trecut, și-a fost ora astrală a României – Unirea Principatelor din 24 ianuarie 1859, act istoric de cea mai mare însemnatate fără de care nu s-ar fi împlinit la Întâi Decembrie 1918 România Mare.

Alexandru Ioan Cuza a devenit primul Domn român ales de popor.

Tinerelul petrecăreț s-a dovedit a fi o remarcabilă personalitate politică, anii de domnie ai acestuia înscriind în istoria neamului românesc cele mai de seamă reforme la care a visat de veacuri „talpa țării” și întreaga suflare românească văduvită de drepturi și libertăți. Nu-i mai puțin adevărat că alesul Domn i-a nemulțumit și pe marii boieri posesori de

Doamna Elena Cuza

latifundii și râvnitori dintotdeauna la scaunul domnesc plătit de ei la Sublima Poartă cu grele și numeroase pungi de galbeni, și pe popii grecotei deținători a peste un sfert din suprafața agricolă și forestieră a țării, închinători la Sfântul Munte Athos, întru sănătatea înscăunării din Principate care le pompa la greu daruri neprețuite în aur, argint, grâne, vin, turme și bucate. De ce le-o fi trebuit atâta bogăție unor pustnici care-o țineau tot în post și rugăciuni?!

Reformele din timpul domniei lui Cuza au fost fără precedent în România. Drept este că avea și concursul unor oameni de excepție, dar și Elena i-a fost susținătoare și inspiratoare.

Kogălniceanu, ca șef al Guvernului, a militat pentru înfăptuirea Reformei Învățământului, cea Agrară, a Justiției, secularizarea averilor mănăstirești, dizolvarea Adunării Legiuitoare formată exclusiv din marii boieri care se opuneau din răspuțeri reformelor inițiate de Domnitor. Cum să vadă ei cu ochi buni „fărămițarea” moșilor prin împrăștierea a 400 000 de familii țărănești, înființarea învățământului primar obligatoriu (ce-i trebuia țaranului să știe carte dacă știa cum se mănuieste sapa, și coasa, și *plugul!*), adoptarea Codului Civil și Penal, după modelul Codului napoleonian, și a primului proiect de Constituție din istoria României moderne! Lor le era bine și fără acestea.

Alecsandri va fi știut și el ce face când a mers la Paris la Napoleon al III-lea și a obținut recunoașterea Unirii de către Puterile Garante, la 13 aprilie 1859, deși Turcia și Imperiul „Drăgușului de Împărat”, nu și nu!

Sub domnia lui Cuza a fost înființată prima Universitate din România (Iași, 1860), instituție care astăzi îi poartă numele, Școala Națională de Arte Frumoase, sub conducerea lui Theodor Aman și, Universitatea din București (1864). Cea dintâi linie ferată din România (București-Filaret – Giurgiu) a fost inițiată tot sub domnia lui Cuza, în 1865, deși panglica inaugurală avea să fie tăiată de Carol Întâiul de Hohenzollern abia în 1869...

Ce făcea Elena Doamna în acest timp?

Grea pentru fragilul ei suflet povara domniei, amară foarte tristețea ei de a nu-i putea da un urmaș bărbatului iubit, de neîndurat umilința de a vedea cum alte femei își făceau cărare spre inima soțului ei...

Acestea fiind datele problemei, ea s-a auto-exilat la Paris. Să nu mai audă, să nu mai vadă cele mult prea greu de îndurat pentru femeia care era.

Foarte curând după alegerea lui Alexandru ca Domn, o frumusecă văduvă veselă – Maria Obrenovici, care avea cu zece ani mai puțin decât Elena, nu s-a mai dat plecată de lângă aceasta, locuia împreună cu el, oficia ca stăpână ceremonia balurilor de la Curte și alte ceremonii care țineau de ritualul alcovului, ba i-a mai trântit și două loaze – Alexandru (1862-1889) și Dimitrie (1865-1888).

Sfătuită de oameni cu cap, între care Kogălniceanu, abil diplomat și mare fustangiu, deși nu prin această din urmă calitate a rămas el în conștiința neamului, de apriga Catinca, mama ei pentru care legătura sfântă a căsătoriei nu putea fi anulată de niște mărunțișuri obrenovicești sau cum s-or mai fi numit ele, de veselul Alecsandri care-o plânsese cu amare lacrimi pe Elena lui – Steluța cea pierdută în neagra veșnicie, dar aflase și de farmecul dulce al zburdalnicei Dridri, Elena Cuza a hotărât să se întoarcă în țară, lângă soțul ei. De un mare sprijin moral s-a bucurat ea și din partea Hermionei Asachi, prietena înțeleaptă de la Paris, pianistă și traducătoare în / din limba franceză, fiica adoptivă a cărturarului român Gheorghe Asachi, cea care avea să devină, după o căsătorie nereușită cu un Moruzi, soția lui Edgar Quinet (1803-1875), profesor la Collège de France unde și-au făcut studiile destui tineri români din generația pașoptistă, istoric, mare filoromân. Și aceasta a sfătuit-o să se întoarcă în

țară și să-și impună statutul de Primă Doamnă a României, cum și era de drept.

A fost cu adevărat o Doamnă!

I-a înfiat pe cei doi bastarzi ai lui Alexandru, le-a dat educație (că nu s-a lipit de ei, asta-i altă poveste!), a luat parte la trebile sociale care depindeau de ea, i-a stat alături bărbatului său care a trebuit să admită că soției lui i se cuvine întregul respect și toată considerația sa.

Că a respectat-o, este dincolo de orice îndoială. Că n-a iubit-o, nimeni nu era de vină. Inimii nu-i poți porunci. Bezmetica asta are legile ei în fața cărora rațiunea rămâne săracă și neputincioasă.

În noaptea aceea de 11 februarie 1866, când cu „monstruoasa coaliție” a adversarilor politici deveniți peste noapte aliați la cataramă în furia lor oarbă de a-l detrona pe Domnul care le știrbise drastic autoritatea aducătoare de privilegii și bogăție, aceea care le-a deschis conspiratorilor ușa dormitorului în care se afla împreună cu Alexandru Ioan Cuza care adormise de epuizare ... emoțională, a fost chiar Maria lui adorată.

Trădare, numele tău e femeie!

Doamna Elena care se afla în dormitorul alăturat, împreună cu cei doi fii deveniți cu acte în regulă ai cuplului domnesc, auzind zgomotul care venea dinspre dormitorul ocupat de soțul ei și amanta lui, a vrut să ajungă la soțul ei, dar i s-a comunică de către colonelul trădător C. Haralambie că Domnitorul semnase actul de abdicare „conform dorinței națiunii întregi...”, cum i-au dictat monstruoșii complotarzi, și luase deja calea exilului.

Maria Obrenovici l-a urmat și, pe 13 februarie, cei doi amanți se întâlneau la Brașov de unde aveau să pornească împreună spre Viena. Pe Elena n-a mai așteptat-o Alexandru.

Dacă ea l-a urmat? L-a urmat. Împreună cu copiii celor doi, ea avea să li se alăture acestora la Viena. Triunghiul conjugal se întrecea odată în plus. Maria cea fertilă și darnică-n iubire a mai dat naștere unui prunc, numai că acesta nu era al lui Alexandru. Serbia mai știe și de un prinț Milan a cărui mamă a fost tot Obrenovicioaia.

Elena a înțeles că trebuie să-l menajeze pe detronatul prin trădare domn, i-a rămas alături în peregrinările lui (ale lor) prin Franța, Italia, de mai înainte de a se opri la Heidelberg unde el avea să se stingă în brațele ei ocrotitoare dar neputincioase în a învinge implacabila moarte care-l reclama. Se întâmpla aceasta în ziua de 16 mai 1875. Cuza avea 53 de ani.

Elena i-a adus în țară trupul neînsuflit și l-a așezat în pământul țării, la Ruginoasa.

I-a păstrat memoria, i-a omagiat multele împliniri întru binele țării, neîngăduind nimănui să-l blameze ca om, iertându-i toate câte ar fi fost de iertat ca „singura care pe lume putea să aibă acest drept”.

La 24 ianuarie 1909, bătrână, singură (cei doi fii ai lui Cuza muriseră deja fără glorie), Elena Cuza primea onorurile delegației organizatorilor festivității de aniversare a semicentenarului Unirii Principatelor. Șaizeci și trei de zile după, pe 2 aprilie, trupul ei s-a adăugat pământului. Nu mai avea nimic de așteptat de la viață. Își făcuse datoria față de țară și, pe aceea de soție credincioasă cu prisosință bărbatului ei.

A fost înmormântată la Solești copilariei sale.

Se împlinesc la 24 ianuarie 2019, o sută șaizeci de ani de la Unirea Principatelor și alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca Domn român adorat de popor.

În primăvara acestui an, pe 2 aprilie, iarba va înverzi pentru a o sută zecea oară fără ca pașii Elenei Doamna s-o atingă.

FARUL MARII UNIRI

ASTRUL CULTURII NAȚIONALE

Te-ai născut în România în alb imaculat,
Într-o casă-n Ipotești, când focul trosnea-n sobă,
Tot pământul era-mbrăcat într-o albă robă
Și firea-ntreagă se trăgea din basmul fermecat...
Întinsele păduri ți-au fost prietenii cei dragi
Și serile cu cerul luminat de Craiul Nou,
Apoi, tot ce vedeai te urmărea ca un ecou
Și-ai început să scrii la umbra unor tei și fagi...
O,.. ne-ai oferit frumusețea limbii ce-o vorbim!
Pe cea mai-naltă treaptă a culturii ai rămas,
Și-ai fost, mereu, frustrat de demnitari fără obraz
Prin sentimentul patriotic, pe care-l nutrim...
Prin strălucirea inteligenței tu i-ai orbit,
Apărând idealurile de libertate,
Precum și idealurile de unitate,
În viața ta, atât de scurtă, mult ai pățimit !...
Ai veșnicia de-a purta acel triumf lumesc
Prin talentul creator și-nzestrarea morală,
Prin multele idei și firea-ți sentimentală,
Timpul te-a prins „Luceafăr” al neamului românesc !

1859 -FARUL MARII UNIRI-

Era o zi sfântă-a marelui Gerar
Cu clipe de har, de vis și înalte,
Fulgi de lumină încercau să salte
Speranța-minune pe-omătul lunar...
Pe douăzeci și patru s-a-nfăptuit
Pasul spre „Statul Național Român”
O,.. când moș Ioan Roată, deși bătrân,
Cum toți, o mare bucurie-a trăit.
Amândouă „Principatele” l-au ales,
În frunte, pe același Cuza-Vodă,
Un act îndrăzneț, neprevăzut, imens !
Și-Aleksandri a și creat o odă...
Oda a prins în suflute o horă
Ce s-a întins, cu dor, peste hotare,
Îmbrățișându-se soră cu soră
Cu gândul la Unirea viitoare...

IARNĂ

Iarnă, zborul nins coboară o bucurie caldă
Din albul nor, deși,.. e înțepat în spini de ger...
Ești atât de fermecată prin fulgii de zăpadă
Deprinși să râdă tocmai din cer!
Iarnă-nflorită-n tăceri, sculptată-n zăpezi,
Strecurată prin plase de păianjeni enormi
Care din lipsă de hotare poți să te pierzi
Într-un spațiu aproape polar, în care poți s-adormi.
Iarnă răsfoită de priviri în cădere lină,
Templu` larg de abur ce promoroacă-nșiră,
Ce asemenea zării te desprinzi cu lumină
Punând straturi pe pământul care se miră;
Iarnă clădită din umbră, cu chipul livid,
Maica-ta-nghețată îți pune cunună de stele,

Lîia RUSȚ

Etalându-ți candoarea-n aerul translucid
Geru-și întinde sclipirea pe ele...

.....
Se rotesc clipele, tandru, pe nori amețiți
Iar fulgii se-nvârtesc pufoși ca niște pui,
În tabloul cu zăpadă-s doi îndrăgostiți,
Se-aude printre gânduri –iubirea firii lui- !

IANUARIE GRI

Miros de gheață...ianuarie gri...
Aștept, în timp, sub dulcele zăvor...
Neaua râde spre cerul plin de nor,
Picură frig din orgile argintii.
Sub pas, albul plesnește tăcere,
Dorul rătăcește-n dimineață,
Lunecă o insulă de ceață
(Cupă-a nostalgiei efemere),
Arde câmpia inimii mele,
Zăpezile aleargă, iar, năluci,
Iarnă frumoasă -cu visele dulci-
Geru,-n zigzag fuge, sclipind stele!
Reveria și realitatea,
În amestec, cântă o poveste...
Timpul ne pândește după creste,
Clipa sprijină eternitatea...

.....
Mi-e dor de visul nostru din trecut...
Dorul, din suflet, fuge sub gene!
Te-aștept să vii!.. ziua trece-alene,
Aș vrea să stăm la focul de-nceput!

FEBRUARIE IN JOC

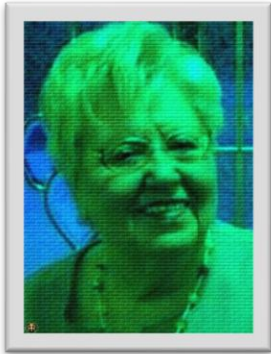
În jocul iernii zilele-s bătute pe-o salbă
Îmbrăcate-n învolburate mătăsurile grele
Și bolta amorțită se-nfașă-n blană albă
Să-i țină-n izolare de cald și de tăcere.
Steluțe pufoase te-opresc în loc, de vrei să treci.
Nehotărâtă, privirea se-nvârte printre fulgi,
În timp ce se chircește-n ochi, de-atâtea lacrimi reci,
Lumina în haină nouă (de-abia de poți s-o smulgi).
Printre sitele iernii se zbat flori de narcise!
Crește pământul surpând goluri în albe spume...
Aburii se sparg lunecând pe aripi de vise,
Măcinați, în roți de timp, pun sechestrul pe lume.
Printr-un șir de vocale, înalt-o rugăciune,
Alergând, vântul. Face și câte-o mătănie!
Sculptat în argint, spațiu' ia formă de minune
Aură lucind pe fruntea lunii februarie...

.....
Această-arhitectură măreață stă să cadă
E mai mult imagine în nimicul de afară!
Sărbătoarea lumini este azi în zăpadă!
O, privirea ta , din nou, în inimă-mi coboară !

PĂRINTELE CONSTANTIN VOICESCU DESPRE MARTIRII DE LA TÂRGU OCNA:

"Despre Târgu Ocna ar fi trebuit să vorbească Valeriu Gafencu, stâlpul de foc al spiritualității creștine din închisorile comuniste"

Elena BUICA

Suntem aici și vărsăm lacrimi liniștite la groapa lor, dar nu suntem triști. Veți putea înțelege starea de bucurie pe care o trăim așa cum a surprins-o sfântul acestui loc, Valeriu Gafencu, în „Imnul celor căzuți”. Iată o strofă din acest imn, încrustată pe troița sfințită azi, ca să însemneze mormântul lor comun: Te-ai dus și ne-ai lăsat în urma ta/ Nădejdea revederii-n paradis./ Mereu vei fi cu noi și-om aștepta/ Să ne-ntâlnim cu

sufletul deschis.

Mi-e foarte greu să vorbesc despre Târgu Ocna. Dacă s-a vorbit despre „fenomenul Pitești” în sensul lucrării satanice de distrugere sistematică, fizică și spirituală a omului, socotesc că trebuie să se vorbească, cu atât mai mult, de „fenomenul Târgu Ocna”, ca lucrare divină de restaurare a omului, în plin iad comunist.

Despre Târgu Ocna ar fi trebuit să vorbească Valeriu Gafencu, stâlpul de foc al spiritualității creștine din închisorile comuniste. Ochii lui mari, albaștri, oglindeau cerul. Privindu-i, te simțai așa de mic! Dar zâmbetul lui de nedescris îți dădea curaj și te făcea să cunoști ce este iubirea lui Hristos. Și oricât i-a fost de grea crucea suferinței, zâmbetul acesta n-a încetat să-i lumineze fața. Așa a plecat la Domnul, într-o bună zi, la 18 februarie 1952, luându-și „la revedere” de la toți... Cu câteva zile înainte terminase, ca pe un testament, Imnul celor căzuți. Valeriu Gafencu i-a mărturisit doctorului Mihai Lungeanu, cu câteva zile înainte de plecare, că i-a apărut Maica Domnului, care i-a zis: „De acum înainte, eu voi fi iubirea ta”.

În chiar ziua despărțirii, aceluiași doctor, care l-a vegheat zi și noapte, i-a spus: „Simt că urc niște trepte. Respir și mă simt din ce în ce mai ușor” (în timpul acesta, spune Mihai, respirația și pulsul erau ca și inexistente). A dorit ca celor din Târgu Ocna să li se dăruiască din partea lui, atunci când va fi cu putință, câte un Nou Testament. Și a plecat dincolo cu numele mamei și surorilor pe buze.

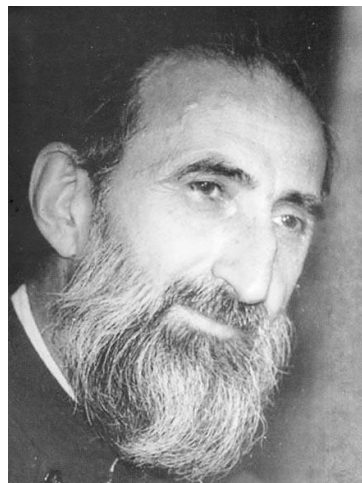
Am simțit și am trăit aici sfinte și adevărate bucurii. De aceea îl înțelegeam pe prietenul meu Sami care, după „eliberarea” din 1954, în vacanța dintre două închisori, îmi mărturisea: „Mi-e așa de dor de Târgu Ocna!” Pentru că acolo am înțeles ce înseamnă libertatea în Hristos. Bucuria și libertatea aceasta nu ni le putea lua nimeni!

Noi, care din mila lui Dumnezeu mai trăim, am avut fericirea să cunoaștem aici tineri a căror viață a fost o neconținută strădanie de a trăi în Hristos. Noi le suntem martori. Nu ne

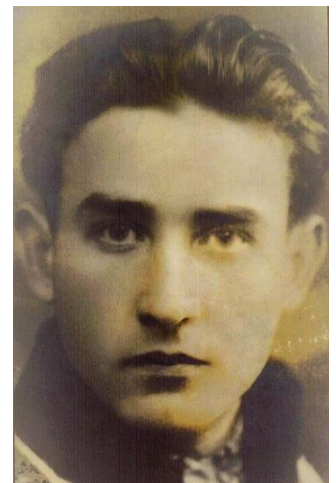
surprinde faptul că pastorul Richard Wurmbrand a mărturisit de multe ori că viața i-a fost salvată prin dragostea creștină a acestor tineri care nu făceau niciun fel de discriminare religioasă sau de rasă (așa cum erau acuzați). Îmi aduc aminte că, după ce se redresase (venise de la Interne, pe targă, cu vreo 18 găuri TBC în oase și plămâni), plimbându-se la braț cu un tânăr, șontorog și el, pastorul, care avea humor, a exclamat: „Iată înfrățirea iudeo-legionară!”. După eliberare, în predicile și scrierile lui, pastorul a mărturisit de asemenea că la penitenciarul de la Târgu Ocna el a văzut sfinți. Se referea, desigur, în primul rând la Valeriu Gafencu. Generalul Tobescu, șeful Jandarmeriei, era și el surprins că e îngrijit cu multă dragoste de oameni pe care îi trimisese la condamnări de ani grei de temniță. Un tânăr elev, Eduard Masichievici, de o mare puritate, fiind pe moarte, a cerut să i se aprindă lumânarea. Dar după ce s-a deșteptat dintr-un somn scurt, a cerut să se stingă mucle de lumânare, care trebuia să ajungă și pentru alții, spunând că a văzut pe Mântuitorul, care i-a spus: „Nu te iau în seara aceasta”. L-a chemat la El în noaptea următoare.

Și nu de puține ori viața aceasta creștină a fost verificată, lămurită, prin focul unor grele încercări. Când, de pildă, i s-a propus de către ofițerul politic să fie informator, în schimbul streptomiceinei venite de acasă și care i-ar fi salvat viața, studentul Goe Nițescu a respins cu indignare momeala securistului, preferând să moară decât să-și vândă sufletul. Au mai făcut așa și alții.

Text adaptat (pe internet) din cartea „Părintele Voicescu, un duhovnic al cetății”, apărută la Editura Bizantină, 2002

Parintele Constantin Voicescu

Valeriu Gafencu

POEZII BASARABENE

Lilían CUREVICI

Gânduri...

„...A fi sau nu a fi?”

- Se întrebă Shakespeare,

Privind la bietul ‘Yorik’*

Cu trai în...cimitir...

„...A fi sau nu român

În România Mare?”

- Se mai întreabă astăzi

La margini de hotare...

Căci plină-i, Doamne, lumea

De indivizi pustii,

Vorbind de-nțelepciunea

Mai jos, sub pălării.

Se-ndeamnă dur secuiei,

Mai des basarabenii,

C-ar fi mai frați cu hunii

Decât cu ardelenii

Și doare limba mamei,

Venită din țărăne

Ce ne-au cioplit-o alții

Cu mâna sa străină...

Căci dacă-ar fi să-și știe

Cel neam străbun de dac,

N-ar face de rușine

Al mamei aluat...

...Se schimbă lumea noastră

În goană-a „trei arginți”,

Uitând și de icoană,

De cruce și părinți,

Iar domnul din divanul,

Numit azi Parlament,

E frate cu sultanul

Și neamul moscălesc.

De-o fi să-i amintească

Creștinii de credință

O vorbă românească –

Îndată amenință

Căci secera-i icoană,

Ciocanul i-o fi sceptru

Și are altă...mamă

De pe la țarul ‘Petru...

...O, Doamne, ne ferește

De minți întunecate,

Ce ne dezbină neamul,

Desparte soră, frate,

Adu-l, Te rog, pe ‘Ștefan,

Pe ‘Țepeș și ‘Viteazul,

Să ne trezească iarăși,

Să ne spălăm obrazul.

Căci mare e rușinea

De veacuri îmbrăcată,

Trădat-am România

Chiar de e-n...pașapoarte (!!!)

Doar gânduri mult meschine

Purtăm mai mulți din noi,

Prin țări cât mai străine

Văzându-ne eroi...

Și-atunci, când ne întreabă

De unde-am provenit,

Să ne-amintim îndată

De chipul răstignit.

Și-ar fi mai nobil lucru

Să spunem, cu mândrie,

Că inima și trupul

E Marea Românie !!!

(*) ‘Yorik – personaj butaforic în opera lui Shakespeare „Hamlet”.

Plânge Putna...

Plânge Putna-n miez de vară,

Plânge Țara, plânge codrul,

Nu vor Domnul ca să moară,

Fericit e numai...corbul.

Plâng stejarii, plâng și plopai,

Plâng oșteni, surori și frați,

Ștefan e în gura morții,

Iară noi...pe drum lăsați.

Și se înșiră alaiul

În coloană-n ultim drum,

Petrecându-și Domnul Mare,

Păzitor de foc și scrum.

Doborât făcut-al rana

Ce pe Domn îl necăjea,

Dacă-ar fi știut podagra
Când spre cer mi-L ridică...

De jumate-veac o țară,
Mândră, plină de viteji,
În genunchi cădea orfană,
Umilită de...pribegi...

Nu ne-a mai jelit nici turcul,
Nici ungurul, nici cel grec,
Secole purtăm doar jugul,
Greu, din plumbul...muscălesc.
...De atunci, sărmana Țară
Capul dur și l-a plecat,
Cunoscând doar viață-amară,
Ca și...boul la arat...

Noi, Ți-am ridicat, o piatră,
Unde-n zori ne închinăm,
Până-n seară stăm la poartă,
Iarăși...vindem, cumpărăm.
Ai luat cu tine, Doamne,
Rațiune și obraz,
Nu mai știm ce-i rușine,
Unde-i haz, unde-i necaz...

N-ai chemat vreodată turcul
Să Te-nvețe a domni,
Nici să îți aducă scutul
De popor a te păzi...

N-ai chemat nici pe muscalul
În grădină, la căpșuni,
Să ne pângărească neamul
Ca la casa...de nebuni...
...Doamne, iartă-ne prostia,
Nu suntem cine-am mai fost,
Costa ieftin...omenia,
Să revii...nu are rost...

Amintiri...

...E iarnă, este frig, un ger de crapă piatra,
Să stai doar pe cuptor, la cald, unde e vatra
Sau lângă soba, trosnind a lemne grele
La claca cu fuioare, povești cu Cosânzene.

Frumoase amintiri, ce-mi vin din depărtare,
Le văd și azi, le-aud, când Soarele răsare,
Iar seara, pe toloacă, când ceru-i plin de stele
Aud și până astăzi: „Acasă, Ionele!!!”

O, Doamne, de-ai întoarce cel timp măcar pe-o clipă
Când mieii și ieduții se zbenguiau pe prispă,
Când alteori, nepoți, fiind mai mulți, o droaie,
Ne ascundeam prin curte și-n scârta cea de paie...

De mi-ai putea întoarce bunicii și părinții
Ce astăzi sunt în ceruri, cuminți, cum sunt și sfinții,
Ți-aș da și eu din anii, ce mi-au adus argintul,
Ce au trecut ca clipa sau cum ar trece gândul...

...Dar știu și înțeleg, - am calea doar spre stele
Chiar de-ale mele gânduri mă vor...mai jos de ele,
Mă vor cât mai aproape de iarna friguroasă,
Chiar de e frig, e ger, dar sunt la mine-acasă...

De Sfântul Valentin...

(dedicație-omagiu D-nei Ortansa Tudor)

...De Sfântul Valentin, când lumea-i agitată,
Când inimi se-nfierbântă, când stau perechi la poartă,
Nu mai rezist, iubite, mă iartă, dacă poți,
Dar vin, mereu, grăbită, trecând de-al vieții porți...

De Sfântul Valentin, de-i iarnă grea afară,
De-i vifor, de-s troiene, de dragostea-i amară,
De Sfântul Valentin, iubite, vreau să-ți zic -
Ne vom vedea în ceruri, căci îngerii prezic...

Te voi cuprinde iarăși, să-ți simt răsuflul greu,
Cum inima-ți se zbate fierbinte-n trupul tău,
Căci îmi lipsești prea mult și poate-n plină zi
Vom fi din nou alături, prin stele vom pluti...

...De Sfântul Valentin, o, lume, dragă lume,
Te părăsesc în veci, lăsându-ți al meu nume,
Mă iartă, te implor, dar greu am obosit...,
Condeiu nu m-ascultă, o fi ca...rătăcit.

...E mult prea greu să suferi între Pământ și stele,
Când ziua și cu noaptea te macină devreme,
Când inima te cheamă spre un apus de Soare,
Plecând în altă lume, ce-i veșnică, nu moare...

Adio, dragi prieteni, mi-ați fost o călăuză,
În viața-mi, poate dură, dar plină de căldură,
Rămâneți, toți, în pace și bucuroși de viață,
De Sfântul Valentin..., primiți a mea...povață.

SINGUR (fragment) Leonard VOICU

Radu respiră adânc, pregătindu-se pentru o nouă serie de emoții dificile, dar, surprinzător, fața sa crispată s-a destins, apoi ridică capul, privi undeva spre orizont, de parcă ar fi zărit ceva, în timp ce scormonea printre amintiri îndepărtate și începu să zâmbească pe măsură ce anumite imagini îi reveneau, imagini, desigur, legate de acea perioadă.

- Hai să-ți zic o fază cu Nae, coleg de la orfelinat, un tip haios cam neîndemânatic de felul său, dar...

bine echipat.

Lucian zâmbi cu subînțeles, în acel fel din care lași impresia că ghicești despre ce este vorba, dar nu știi încă precis, de ce trebuie să fie și comic.

- Adică?

- Îți aduci aminte de Terente?

- Da! Ți-a cu scula mare?

- Nu știi cât o avea de mare Terente, dar Naie despre care îți vorbesc, în mod sigur era un campion. Bă, o sculă d-aia de neam prost, nu glumă. Când mergeam la duș, era atracția tuturor. D-aia unii l-au poreclit, Catârul. Să vezi ce s-a întâmplat când am plecat cu orfelinatul într-o excursie la munte. Eram mari de-acuma, 18 ani aveau mai toți cei din grupul nostru, vreo 20 de băieți. Cu noi au mers doi pedagogi și profesoara de geografie. Dintre pedagogi, domnul Tănase era un tip pe la 50 de ani, cu un pic de burlică, oarecum înalt și părul încă blond, un blond închis, aproape ruginiu. Celălalt, domnul Marian, era mult mai tânăr, pe la treizeci de ani. Lucrase la U.T.C., acum era repartizat la noi, la orfelinat, și încerca pe de o parte să fie prietenos, jucând fotbal cu băieții, iar pe de altă parte, să se facă respectat, impunând diferite reguli. Nouă, puțin ne păsa, ziceam „Da!” de față cu el, apoi ne vedeam d-ale noastre. Cu timpul și-a dat seama că n-are spor și ne-a lăsat în pace. Îi plăcea să fumeze Carpați fără filtru și aprindea țigare de la țigare. Degetele i se îngălbeniseră. Cafele nu mai spun, cu nemiluita. Peste ani am auzit că a făcut un stop cardiac. Nu m-am mirat. Iar profesoara de geografie, o doamna bine, aproape de pensie, demodată prin felul ei de a se îmbrăca și a purta prea multe bijuterii false cumpărate în talcioc, se parfuma din abundență cu un parfum ieftin și se ruja prea generos, pentru a-și îngroșa buzele. Din prea multul ruj, o parte i se transfera pe dinți, ceea ce era și mai dizgrațios, dar care, lăsând la o parte aparența sa pe care încerca să și-o amelioreze în mod exagerat și exasperant, era o persoană respectată de noi pentru devotamentul său sincer de a ne face să cunoaștem și să iubim geografia „Cel puțin 10% din ce știu eu”, zicea, „dacă a-ți ști și voi, și tot ar fi suficient să treceți clasa cu fruntea sus.” Noi derbedeii, o cam luam la mișto din când în când, iar dânsa era de un calm care ne scotea din sărite, apoi, ne dezarma. Nu se enerva niciodată, vorbea calm, și, spre surprinderea noastră, nu ne pedepsea pentru gogomăniile ridicole ce ne permiteam. „Domnule, cutărică!” zicea, pentru că ne știa după nume pe toți, „Ai ceva de spus? Spune! Să auzim și noi. E ceva interesant?” Și ne închidea gura în felul acesta. O țin bine minte, pentru că la ea, la geografie, am luat singurul 10, din viața mea la liceu. Culmea este că la acea lecție, mă întreba tocmai despre Canada, unde am ajuns peste ani, despre fluviul St Laurent și Curentul Labradorului. Ca să vezi ce înseamnă destinul. Radu întrerupse povestirea, căzând într-o tăcere melancolică. Gândurile sale se îndepărtară de prezent hoinărind prin amintiri, imagini, și întâmplări, numai de el știute.

- Parcă ziceai ceva despre unul, Nae, încercă Lucian să își readucă prietenul spre povestirea pe care o începuse și de care se îndepărtase.

- Da! Stai o secundă, că ajung. Ți-am vorbit despre dna Ivan, așa o chema pe profa' de Geografie, pentru că ea a jucat un rol oarecum important în viața mea. Vom vorbi mai târziu despre aceasta. Revenind la excursia noastră la munte, la Bușteni și sus spre Caraiman, în gară, când să urcăm în tren, ne pomenim că domnul Tănase a avut inspirația să ia cu el o nepoată. O fată de vârstă noastră, micuță de statură, blonduță, și căreia, ne-am prins relativ repede, îi cam fugeau ochii după băieți. În tren, am jucat cărți, ne-am amuzat, iar nepoata, Adriana o chema, juca și ea cu noi și se purta de parcă eram prieteni din totdeauna. Ne cam holbam noi la ea, așa... pe ascuns, fiindcă era bine făcută, avea țâțe mișto, un pic de curișor și părea dornică a se distra. Râdea cu gura larg deschisă la toate bancurile noastre, chiar și cele mai deochete. Ajunși la Bușteni, dna Ivan, ne-a spus că are ceva rude în oraș și merge să le viziteze în timp ce noi vom urca pe cărare spre Babele. Aproximativ 5 ore de mers, dacă nu ne grăbim și ne mai oprim din când în când. Timpul era cam noros, a ploaie, și din această cauză eram singurii care se încumetau în acea zi, să urce pe munte. Am urmat traseul prin Jepii Mici, care este mai scurt, dar mai dificil decât cel prin Jepii Mari. Sigur că au fost discuții pe unde să o luăm, dar domnul Tănase a insistat că el cunoaște bine drumul, și pentru noi, niște tineri în bună condiție fizică, va fi ușor, chiar și pe varianta cea mai anevoioasă. Însă, când a făcut această apreciere, n-a știut, oricum nu s-a gândit, să întrebe pe fiecare dacă nu le este frică de înălțimi și drumuri abrupte. După ce am trecut de partea ușoară de pădure și am început să urcăm propriu-zis, Adriana, nepoata lui, a început să ezite, iar când am ajuns la prima porțiune cu lanțuri, unde nu treci decât de unul singur, ținându-te să nu cazi, și este o idee cam neindicată să privești în jos, deci Adriana, care în plus, avea în picioare niște pantofi, cu tocul scurt cei drept, dar pantofi, nu adidași, s-a așezat pe o piatră, și a spus că nu mai continuă oricare-ar fi. Deodată, Domnul Tănase se găsea în fața unei dileme, cum și Nae se plânga că îi este frică de înălțimi, ametește și nu prea vrea să mai urce, a hotărât: „Noi cu grupul, mergem mai departe! Nae, rămâi cu Adriana și ai grijă de ea. Dar nu stați aici, mai ales că e a ploaie, coborâți spre Bușteni și ne așteptați la telecabină.” „Bine, domnule pedagog!” a acceptat Nae, cu inima ușurată. „N-ai grijă unchiule, mai stăm puțin și o luăm la vale”, încuviință și Adriana, bucuroasă.

Noi ceilalți, am continuat să urcăm. După aproximativ o jumătate de oră, domnul Tănase, de unde mergea primul, a cedat fruntea plutonului și în scurt timp, a ajuns ultimul. Ceva parcă îl trăgea înapoi. A mai urcat o porțiune, apoi ne-a strigat: „Opriți-vă! Vine ploaia și trebuie să ne întoarcem.” Ne-am privit cu toții mirați. E drept că era înorat, dar nici vorbă de ploaie. „Credeți că Adriana și Nae au ajuns jos?”

Atunci ne-a picat fisa. Era îngrijorat pentru nepoata lui. Probabil își adusese aminte de „echipamentul” lui Nae. Numai ipoteza că s-ar fi putut întâmpla ceva, era de ajuns să devină o obsesie apăsătoare, insuportabilă. Probabil știa mai bine decât noi, ce poamă e Adriana. A trebuit să facem stânga-nprejur. Noi fără tragere de inimă, însă domnul Tănase prindea mereu viteză și trebuia să ne grăbim ca să putem ține pasul cu el.

Temerile lui s-au arătat îndreptățite. Când am ajuns în zona de pădure, am dat de Nae și Adriana ieșind dintr-un tufiș, el ridicându-și pantalonii iar ea aranjându-și fusta. A fost suficient să înțelegem ce se petrecut. „Ce-ai făcut mai nenorocitul?” începu să strige cu disperare Tănase. „Zi mă, ce-ai făcut? Ce i-ai făcut lui nepoata-mea?” „Nimic, domnule pedagog! Ea...” încercă să se disculpe Nae. „Și tocmai tu, măi nenorocitul, cu... ta aia mare.” „Păi să vedeți

domnule pedagog, am fost delicat, n-a băgat-o decât pe jumătate.” crezu Nae de cuviință să explice, pentru a se disculpa.

Lucian, râdea în hohote cu gura până la urechi, iar când își regăsi suflul, întrebă: - Mai ai d-astea?

- Mai am! Dar... și aici Radu reveni la acea mimă indiferentă și privire pierdută ce avea mai devreme, nu era așa în fiecare zi. Am prins și momente mai triste. Ah, să nu uit, în tren, pe drumul de întoarcere spre orfelinat, Nae, care făcuse pe nevinovatul și tăcuse

mâlc mai tot timpul, ne-a spus tot. Ne-a destăinuit, sub jurământ să nu spunem domnului Tănase, că a mințit când a zis că îi este frică de înălțimi și are amețeli. Pusese ochii pe Adriana și ea pe el, și ne-a confirmat că a întrebato înainte de a-i face ceva, dacă este virgină, la care ea a răspuns, sigură de ea, că încă nu a ajuns la această etapă. Ca să vezi cum aparențele, te pot duce uneori în eroare.

(va urma)

O ZI EXTRAORDINARĂ LA „GRAIUL ROMÂNESC” DIN WINDSOR, CANADA

Anca SÎRGHI

Abia am trecut podul peste Detroit River dinspre statul Michigan, că la frontiera Canadei ne-a primit orașul Windsor în care comunitatea conaționalilor noștri se poate mândri cu Societatea culturală „Graiul Românesc”, activă din 1929. Deloc ușoară este responsabilitatea pe care și-a asumat-o economista Emilia Matei, care de câțiva ani buni acționează voluntar ca președintă a Societății, cu un program variat, între altele, marcând marile evenimente identitare ale țării de origine. Declarată cu patru ani înainte

membră de onoare a „Graiului Românesc”, nu mă încumet să refuz invitațiile pe care mi le fac prietenii mei din Windsor, români de un rafinament intelectual exemplar în diaspora, căroră m-am obișnuit să le prezint teme de literatură română și să lansez cărți recente, atât ale mele, cât și ale altor scriitori reprezentativi.

Pentru reuniunea culturală a Cenaclului din 17 februarie 2019 am adus din țară cărți foarte diferite ca gen și tematică, respectiv *Biserica fantomă* și *Variațiuni pe o temă dată* de Ana Blandiana, *Meditațiuni politico-istorice. Spre Marea Unire* de Nicolae Cristea, memorandistul, și cele două volume ale *Interviurilor despre scriitori români* (2002-2011) pe care eu și Alexandru Brașovean, redactorul emisiunilor Gaudeamus de la Radio Eveniment, Sibiu, le-am intitulat *Întâlniri pe calea undelor*, primul volum fiind prefăcut de Ana Blandiana, iar al doilea de Maria Daniela Pănzan. Participanților la acest eveniment le-am pregătit și un cadou publicistic, ziarul românilor californieni „Miorița USA”, care apare lunar la Sacramento sub direcția jurnalistului Viorel Nicula, și revista „Lumina lină” a pr. prof.univ. Th. Damian de la New York.

Așa cum promitea afișul, programul reuniunii Cenaclului literar la „Graiul Românesc” cuprindea un prim moment consacrat poetei Ana Blandiana și o lansare a cărților aduse anume din țară. În sala socială a Bisericii „Sf. Gheorghe” din Windsor pregătirile tehnice erau în toi, când privirea mi-a căzut pe iuțele românești ale unor fetițe emoționate, despre care doamna Carmen Ocnean mi-a explicat că au pregătit în cadrul Școlii de duminică un program de recitări din versurile poetei. Așadar, organizatorii au înțeles să implice în această manifestare literară nu numai adulți, ci și copii, gata să recite versuri în limba română. Iată o surpriză ce merita de la bun început aplaudată.

Cuvântul de deschidere a aparținut președintei Societății ce inițiasse acest program cultural, doamna Emilia Matei, care s-a oprit asupra semnificației titlului dat societății, căci cuvântul „grai” e la fel de profund ca și cuvântul „dor”, ele purtând la românii diasporei o legătură puternică, definitorie, căci antrenați în munca de fiecare zi, ei prea arar se bucură de manifestări culturale cum este aceasta. În timp ce Emilia Matei contura liniile portretului meu de scriitoare și universitară, am reîntâlnit în sală chipurile dragi ale câtorva membri ai Societății „Graiul Românesc”, cunoscuți din reuniunile precedente, când preocupările lor intelectuale mi-au stârnit toată admirația. Chiar dacă ocuția câtorva dintre ei de conducători auto

pe tir pare îndeobște brută, unii diasporeni mi-am mărturisit că în timp ce stau la volan ei ascultă în mod frecvent pagini din literatura română și universală, dacă nu concerte simfonice, muzică românească populară în interpretări celebre etc. Domnul Eugen Matei era foarte mulțumit într-un rând să fi ascultat o selecție a operelor lui I.L. Caragiale, iar prietenul său Darius Popescu, intelectual de elită al comunității din Windsor, îmi recitase altădată versuri, cândva interzise, din poezia lui Vasile Militaru, Tudor Arghezi, Vasile Voiculescu și Radu Gyr. Fusesem realmente încântată să aflu că tradiția grupului lor de intelectuali este să aducă fiecare din țară cărți recent apărute ca la Windsor ele să treacă din mână în mână, spre a deveni apoi subiectul unor dezbateri de idei. Nimic din ce este românesc, fie în plan cultural, tehnic sau politic, părea să-mi confirme atitudinea lor, nu le era străin, iar o petrecere aniversară sau câmpenească la Windsor te putea încredința că aici este o mică Românie.

Ani la rând dorința formulată de membrii Societății era să le vorbesc despre Mihai Eminescu și opera lui, nimic altceva. Mi-a trebuit o anume iscusință să introduc în programul reuniunilor în care eu conferențiam poeți ca George Coșbuc, Lucian Blaga, Radu Stanca, Ioan Alexandru, iar acum am apreciat că s-a făcut un nou progres prin acceptarea de către comitetul Societății a unei poete române de anvergură internațională, dacă avem în vedere faptul că opera Anei Blandiana, publicată în vreo 30 de titluri distincte, este tradusă în 26 limbi, ea circulând astfel în vreo 70 de volume în lumea largă. Așadar, poeta care este cunoscută cu pseudonimul ales de la satul Blandiana al bunicii ei dinspre mamă, este renumită pe întregul mapamond, pretutindeni invitată să susțină recitaluri și să fie răsplătită cu distincții onorante.

Dar nu au fost puține obstacolele pe care ea a trebuit să le treacă în anii socialismului românesc, după cum aveam să demonstrez în conferința mea. Poeta interzisă în trei etape ale activității ei creatoare, acestea totalizând 8 ani calendaristici, are Premiul Herder și este în prezent membru corespondent al Academiei Române și nu mai puțin membru al Academiei Europene de Poezie. Despre o personalitate de o tulburătoare sensibilitate nu numai ca om, ci și ca ființă social angajată, dar mai presus de toate ca slujitor al condeiului, cum este Ana Blandiana, nu se poate vorbi oricum, pentru că mai potrivite decât cuvintele ar fi strunele unei harfe. De copil, Doina Otilia Coman, fiica unui preot de mare demnitate la Timișoara, constata că decât să facă o compunere, cum i se cerea la școală, ea prefera să scrie versuri. Nimic în viață nu a mai putut să o îndepărteze de activitatea creatoare. Din momentul în care la 17 ani l-a cunoscut pe Romulus Rusan în redacția revistei „Tribuna” la Cluj, dragostea le-a pecetluit destinul. Tema conferinței mele *Poezia iubirii în creația Anei Blandiana* nu se explică doar prin apropierea în miezul lunii februarie de Ziua îndrăgostiților, cu tradiția internațională pe care au creat-o americanii, ci și faptului că recenta ei carte de versuri *Variațiuni pe o temă dată*, publicată în 2018 la Editura Humanitas, aduce o nouă dimensiune, una metafizică a iubirii, care odată cu plecarea la Domnul Dumnezeu a bărbatului care i-a fost suflet-pereche, ea caută punți de legătură, care să îl readucă pe alesul inimii aproape de ea. Colegă de grupă în anii când am urmat împreună Facultatea de Filologie la Cluj, mă obișnuisem cu femeia exuberantă a versurilor de tinerețe din *Descântec de*

ploaie: „E-n aer miros de dragoste viu,/Și toți trecătorii adulmecă ploaia să-i simtă mirosul, /Pe-o asemenea ploaie poți să te ndrăgostești fulgerător,/ Toți trecătorii sunt îndrăgostiți,/ Și eu te aștept./ Doar tu știi -/ Iubesc ploile,/ Iubesc cu patimă ploile, înnebunite ploi și ploile calme,/Ploile feciorelnice și ploile-dezlănțuite femei...” Debordanta feminitate ce polariza magnetic toate simțurile și-a pierdut acum idolul. Această realitate răvășitoare sub raport emoțional a traversat marea literatură a lumii de la Petrarca cu cele peste 100 de poezii ale tristeții lui din a sa *In morte di Madonna Laura* până la Eugen Jebeleanu cu *Elegie pentru floarea secerată* din 1967. Poezia erotică recentă a Anei Blandiana este o replică la mitul lui Orfeu, care nu a putut-o smulge pe Euridice din împărăția lui Hades. Imaginea fascinantă a dragostei absolute, aduse în tandem cu moartea prin spectrul versului e construită de poeta „Care trebuie doar să adoarmă pe muchia/subțire-ntre lumi paralele/a unui stilet ce ucide și scrie/ înfipt în iubire până-n prăsele.” Iluzionarea este mai puternică decât realitatea și iubitul plecat revine christic în preajma ei, așa „ca-n evanghelii”. „Nu mă-ndoiesc, nu vreau să pun/Mâna mea cu stîloul pe rană/Când mi se pare că intri-n odaie ca un/Cavaler fără frică și fără prihană.” Prezența lui este o certitudine, dincolo de orice îndoială: „nu te-ntreb cum ai ajuns,/nu știu de-i miracol sau numai păcat,/prezența îmi este de-ajuns.” Din miraculoasa renaștere care astfel reface dialogul iubiților derivă și dispariția unei delimitări existențiale, ce stă la temelile lumii, clasicizate de Marele Will: „Tu-nțelegi ce-nseamnă? /Acum înțelegi?/ Din moment ce EȘTI/În continuare,/în ce constă trecerea între vecii?/În ce constă deosebirea măcar, /Când e clar/Că nu mai poate fi vorba/ De simplistul a fi sau a nu fi?” Poezia de dragoste a Anei Blandiana nu conține descrieri ale unor idile ca în lirica eminesciană din *Dorința*, *Povestea Teiului*, *Călin* (file de poveste), *Sara pe deal* sau *Floare albastră*, alături de elegii ca *Lacul*, *Pe lângă plopii fără soț etc.*, poezii care au adevărate scenarii. Dat axiomatic, iubirea neperchea a protagoniștilor Anei Blandiana, ajunsă în impasul despărțirii prin moarte, prilejuiește o meditație existențială polarizată pe sensurile vieții pământene și ale celei de apoi.

O surpriză pentru întreaga asistență a fost prezența în sală a doamnei Maria Dumitraș, căsătorită Măneacă, care a depănat amintiri despre Doina Coman, care i-a fost colegă mai mică cu doi ani la Liceul „Oltea Doamna” din Oradea, unde viitoarea poetă a organizat un cerc literar pentru elevi și era foarte activă în plan literar. I-a urmărit apoi traiectoria, impresionată de cât de traumatizată a fost Ana Blandiana din motive politice în deceniile comunismului românesc. „În prezent –a concluzionat Maria Măneacă- poeta își merită gloria de care se bucură pe plan național și mondial.”

Momentul recitalului de poezie a debutat cu lectura unor elevi ai școlii duminice, remarcându-se prin dicția corectă și buna stăpânire a limbii române Mara Ifteni, Beatrice Rahovean, Diana Stupariu, Andra Ifteni, Arleta Stoenescu, Alisa Alimani. Felicităm pentru calitatea interpretării elevelor și pe doamna Carmen Ocnean, care a îndrumat cu toată atenția pe recitatoare.

Al doilea moment al reuniunii literare a cuprind lansarea de carte, susținută de prof. Doina Popa, care a evocat pentru început buna colaborare a noastră, valorificată prin interviuri la Radio USA din Michigan, dar și în evenimente literare din America sau din țară.

Ecoul al Centenarului abia încheiat, venind din țară spre Windsor, cartea *Meditațiuni politico-istorice. Spre Marea Unire* a memorandistului Nicolae Cristea (1834-1902) într-o ediție îngrijită critic de Anca Sirghie și Marin Diaconu, familiarizează cititorii zilelor noastre cu drama trăită de românii transilvăneni la finele secolului al XIX-lea. Abia ieșit din închisoarea de la Vacs, autorul are cutezanța să publice în 1895 un studiu politic intitulat simbolic *La țintă*, îndemnând la continuarea luptei până la atingerea țelului final. Se regăsesc în paginile meditațiunii lui Nicolae Cristea, publicist de o rară erudiție, personaje ale vieții politice din imperiul austro-ungar și din întreaga Europă, reflecții pe marginea evenimentelor epocii, atmosfera tensionată politic a momentului. Cel de-al doilea eseu politic, intitulat *Din trecut spre viitor* este un

pamflet împotriva prim-ministrului României A.D. Sturdza, autorul aducând la lumină documente ineluctabile privind atitudinea trădătoare pe care a încurajat-o la memorandiștii transilvăneni, sfătuiți de el să fugă în România spre a nu face temniță ungurească. Invitația lui a fost urmată numai de Eugen Brote și Ioan Slavici. Ceilalți oameni politici transilvăneni, condamnați în procesul de la Cluj, au ales calea demnității naționale. Un al doilea cap de acuzare împotriva lui A.D. Sturdza a fost rușinoasa reclamare a celor din România care trimiteau bani școlilor române din Brașov. Gestul său trădător putea cauza desființarea acelor unități școlare, pe care oficialitățile maghiare din Transilvania nu le susțineau. Cutremurătoare pentru lectorul zilelor noastre este și lista *Proceselor de presă ale „Tribune” și „Foi poporului”*, cele două ziare sibieni care între 1893 și 1898 au fost amendate cu 20.000 florini, o sumă imensă, pentru delict de presă, adică pentru exprimarea liberă a doleanțelor românilor transilvăneni. Ziariștii sibieni, menționați cu numele lor în textul acesta (o formă de elogiare pentru sacrificiul făcut !), au fost condamnați la închisoare pentru ideile lor exprimate cutezător. Asemenea suferință și cheltuială au fost îndurate cu stoicism spre a menține apariția acestor ziare românești, prin care se ducea lupta pentru drepturi politice ale conaționalilor. Ca autor al unor dezvăluiri atât de curajoase, Nicolae Cristea risca să fie din nou întemnițat, astfel că această meditațiune este tipărită la Sibiu în 1899 fără numele autorului, înlocuit pe foaia de titlu cu o zăbreă de temniță. O carte cutremurătoare ca semnificație, un document de epocă de o valoare documentară inestimabilă, după cum a concluzionat doamna Doina Popa, care a mărturisit impresia ei de lectură, căci cartea i s-a părut „vie și entuziasmantă”.

La rândul ei, lucrarea *Întâlniri pe calea undelor. Interviuri despre scriitori români* este o istorie a literaturii române, inedită datorită dialogului radiofonic prin care se prezintă scriitorii români din ultimele 3 secole de evoluție de la premoderni până la marii creatori ai contemporaneității noastre. Titlurile capitolelor sunt incitante de la *Vasile Alecsandri-șef de școală poetică, I.L. Caragiale- contemporanul nostru, Este Ion Creangă un povestitor genial?, Tudor Arghezi- bijutier al cuvântului artistic, Fascinanta personalitate a lui Mircea Eliade, Polivalența unui homo religiosus, Vasile Voiculescu, Radu Stanca între larii și penații culturii Sibiului*, emisiune care s-a bucurat și de un subtitlu lămuritor *Când spui mărțișor la Sibiu, spui Radu Stanca etc.* Nici scriitorii diasporei nu au fost uitați, căci o emisiune radiofonică a fost intitulată *De ce este Panait Istrati un mare necunoscut?*, spre a pune în evidență destinul dramatic al unui creator reprezentativ al diasporei noastre. Interesant pentru românii care trăiesc în America este capitolul dedicat ediției a XIV-a a evenimentului itinerant Zilele „Lumina lină”, revista newyorkeză ajungând să poposească la Sibiu în iarna anului 2011, conform tradiției de a fi prezentată mereu într-o altă zonă culturală a românismului. Astfel, scriitorii locului puteau să primească în dar exemplare ale revistei, ei devenind în viitor colaboratori activi ai publicației românilor din metropola lumii, una citită de intelectuali de pe mai toate continentele. Doina Popa a apreciat faptul că în cele două volume există prefețe și cuprinsul capitolelor traduse în limba engleză, ca deschidere spre lectorii străini care se pot apropia astfel de această carte importantă a istoriei literare românești, care are aspect de puzzle incitant.

Ultimul moment al reuniunii l-a constituit recitalul membrilor Cenaclului Societății „Graiul Românesc”, care ne-au încântat cu poeziile selectate din creația Anei Blandiana. Astfel Doina Popa a citit poezia *Avram Iancu*, despre „învisul crai al adormirii noastre”, pustiit de somn atunci când Transilvania era „o țară întreagă transformată-n vis”. Între participante, doamna Lucia Crainic a propus poezia *Fără tine*, Dana Măneacă –*De dragoste*, Cristina Rahovean a citit *Învăță-mă să ard întunecat*, Gabriela Tudor a preferat versurile poeziei *Cuplu*, Andrea Filip s-a oprit la textul *De-aș avea timp*, iar actrița sosită de la Iași Constanța Leca a ales poezia *O vizită*. Domnul Darius Popescu a spus povestea reală a lui Arpagic, lecturând poezia *O vedetă de pe strada mea*, comentând de ce el devenise în imaginarul Anei Blandiana „cel mai vestit personaj

din oraș”. Similitudinea, deloc întâmplătoare, dintre Nicolae Ceaușescu și motanul, care atunci când apare „toată lumea strigă Arpagic” a provocat una dintre punerile sub interdicție a publicării creațiilor poetei.

Doamna Emilia Matei a impresionat asistența citind mărturisirea poetei cu privire la întâlnirea ei cu Romulus Rusan, redactor la revista „Tribuna” din Cluj, unde tânăra de atunci aducea primele două poezii propuse pentru publicare. Dragostea lor la prima vedere s-a izbit de originea lor nesănătoasă, care îi stigmatiza, înnegurând orizontul afirmării lor în literatura română socialistă. Atunci s-a simțit Ana Blandiana o „Traviata politică”.

Ca voluntară, Iuliana Grigorescu a constituit până în prezent la Biblioteca municipală din Windsor un fond de 200 titluri de carte românească, dar și DVD-uri, ziare, „Ana Blandiana ne lipsește”, s-a precizat apoi. Nu am ezitat să promitem că în vara aceasta vor fi trimise din țară câteva dintre titlurile cele mai semnificative din opera Anei Blandiana, dar nu numai. O asemenea inițiativă merită să fie susținută.

În încheierea reuniunii a vorbit pr. paroh Lucian Moldovan, apreciind acest moment literar frumos, întrucât localnicii români „care săptămâna întreagă muncesc ca niște roboți, au mare nevoie de adevărată cultură națională în care ei se pot regăsi”. Membrii „Graiului Românesc” nutresc speranța că odată cu instalarea noulor preot paroh, colaborarea Societății lor cu Biserica „Sf. Gheorghe” se va întări spre binele tuturor românilor din zonă.

Am făcut o fotografie de grup pentru posteritate, neuitând să așezăm în primul rând fetele recitatoare, care reprezintă viitorul comunității românilor de la Windsor, iar eu am purtat cu fală buchetul imens de flori, ca semn al mulțumirii participanților. La ieșire am aflat și echivalentul verbal al acestei încântări, rostit de doamna Lucia Crainic, care la despărțire a exclamat „A fost o zi extraordinară la „Graiul Românesc”. Să mai veniți cât de curând pe la noi.” Da, a trebuit să trec granița în altă țară și să deranjez programul familiei mele din Michigan, ca să-mi întâlnesc conaționalii prieteni din Windsor. Dar cred că a meritat.

POEZII CREȘTINE

Din cartea cu două premii naționale, „Spre ceruri sacre”, Ed. Cuget românesc-Bârda, 2012.

RUGĂ

Părinte-al nostru, Cel din cer,
Umil te rog, fă-n lume pace,
Căci nici pe-arșiță, nici pe ger,
Dreptate nu se poate face...

Copiii Tăi se-afundă-n glod,
Păcatul urcă pân-la nori,
Și fețe pale din norod,
Te amintesc...arareori!

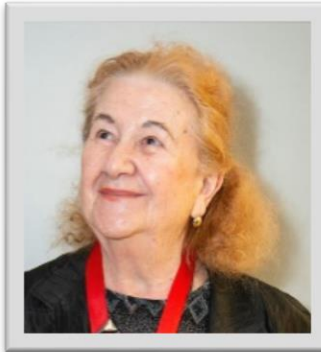
Dezleagă Tu, cu Harul Tău
Povara ce îi ține strâns,
Și șterge tot ce este rău.
De pe al lumilor cuprins !
Dă alinare celui viu
Și ocrotire celui trist,
Vindecă sufletul pustiu,
Cu duh, sfințește-ne, prin Christ !

Rătăcitori, fără credință,
Pășim prin lumea fără rost,
Dă-ne putere, biruință,
Și sfintele vremi, ce au fost...

Să crește azi, în noi, tărie,
Îndemn să te chemăm într-una,
Să Te-nchinăm cu bucurie,
Să te urmărim întotdeauna...

DOAMNE AJUTĂ-MĂ SĂ – MI IERT

Atât de mult m-ai învățat
Să tac, să uit și am iertat,
Că pieptul mi s-a despicat
În lut uscat.
E fără sânge !

Melania RUSU CARAGIU

Sunt la apus; tot mi-e străin,
Accept cu scrâșnet din destin
Un ultim, durerosul spin !
Când va fi viforul alin ?
Pot plânge.

De ce n-ai stat sub norul meu
Plăpândă minte, cu pas greu ?
Cheamă-L acum pe Dumnezeu,
Învăluiește-ți micul Eu !

DOAMNE, EU DORESC SĂ ÎȚI Scriu

Doamne, Dumnezeul meu, doresc să îți scriu,
Chiar acuma, în noapte, târziu,
Când după oboseala istovitoare a zilei
Mă retrag în rugăciune și milei
Tale, cea pururea trează
Mă supun. Tu, Te rog, mă veghează !

Grijile zilnice mă copleșesc;
Voiesc să-mplinesc multe, dar nu reușesc !
Aș vrea să-i ajut pe cei dragi ai mei
Măcar cu sfaturi multe și bune, dar ei
Zburdă în necunoaștere și tinerețe
Și n-au gândul la tihnă și povețe...
Tu, Doamne, ajută-i să fie sănătoși,
Cuminiți, harnici, deștepți, credincioși !

Tu ne-ai dat de toate, Doamne, îți mulțumim,
Dar fă te rog, o minune și învață-ne să fim
Mereu credincioși și mereu mai buni,
Să ajutăm prin rugăciune, puțin, și noi, acestei
lumi !
Salvează-ne Doamne, nu ne lăsa la rău,
Și să trăim întotdeauna după Cuvântul Tău !

DOAMNE, CÂT EȘTI TU DE BUN

Când mă culc seara îți spun :
„Doamne, cât ești Tu de bun”

Vremurile sunt vrăjmașe,
Vrajbă -n sate și-n orașe
Om de om, nu are loc,
Din scânteie iese foc !

Doamne, cât ești Tu de bun,
Trimiți pază în cătun.
Îngerii de pace lină
Cântă imnuri în surdină.

Doamne, adu-ne nouă, pace,
Fără săbii, fără arce,
Să trăim în armonie,
Să îți cântăm Slavă Ție,
Și să ne supunem Ție.

Doamne, te rugăm, Părinte,
Pentru inimă și minte,
Pentru muncă, împăcare,
Pentru ziua Ta, cea mare.

Doamne, te-așteptăm cu frică,
În credința noastră mică.
Te rugăm milostivire,
Doamne, arată-ne iubire,
Uită a noastre făr'delegi,
Tu, ce toate le dezlegi!

Când mă culc seara, îți spun :
„Iartă-mă, Domnul meu bun !
„Dă-mi somn bun, cu alinare,
„Doamne, Tu, nădejde tare !”

CALEA VIEȚII MELE

Mi-atât de frică singur
În casă, pe stradă, oriunde;
Și grijile mă copleșesc:
Azi spaima mă pătrunde !

Un zvon a zburat către mine
Pe un petec mic de hârtie,
Scria pe el, pentru noi toți :
„Veniți în cortul Meu cu apă vie !”
„Întruniți-vă în cânt și rugăciune,
„Voi fi cu voi prin Duhul cel Sfânt !
„Tatăl a auzit suspinul vostru
„Și mă va trimite iar pe pământ !
„Până la venirea mea vegheați,
„Sufletul ca lacrima să fie curat,
„Luptați-vă să-l nimiciți pe satan !
„Casa inimii să vă fie fără păcat !

„De două mii de ani te ajut
„Să-ți duci spre lumină visarea;
„Ai căzut, te-am ridicat când mi-ai cerut !
„Cheamă-mă, vin și îți dau iertarea...

Așa am simțit mâna Ta, Blând Iisuse;
Nevrednic mă simt de acest ajutor,
Dar cartea cea sfântă mi-a spus adevărul:
Ți-ai vărsat sângele să-mi fi Mântuitorul !

IISUSE, ȚIE ÎȚI ÎNCHIN O POEZIE

De mică, făptura mea a învățat de toate,
Dar n-am putut a le pătrunde sensul, poate
Necunoscându-Te îndeajuns pe Tine,
Nediscernând prea clar ce este rău sau bine...

Încet, încet, când pomul mic se face mare,
Prin șovăiri, prin întuneric, iată, apare
Un gând de pioșenie, un licăr de lumină
Ce m-au urcat mai sus de stratul meu umil, de tină...

În jur te cunoșteau ai case, dragi ai mei;
Stam mută. Mă-ntrebam ce e cu ei
Când îi vedeam cufundați în adorare pioasă,
Îngenuncheați în fața patului,
Sau citind Testamentul la masă.

Valurile vieții m-au lovit în furtuni trecătoare;
Întâi i-am rugat pe ai mei să mă ia din vâltoare,
Dar mai târziu s-au risipit, departe, din jurul meu,
Atunci prima dată, sincer, l-am chemat pe Dumnezeu !

M-a auzit de multe ori, mai curând, sau târziu,
De-atâtea ori că mi-ar fi imposibil să știu...
Încet, am început să-l caut și când eram fericită
Nu numai când cruzimea vieții mă ducea pe mine
și pe alții în ispită...

Au trecut anii și-am început să fac legăminte,
Că toate am să respect, pe cele drepte și sfinte...
Cu greu am început să mă apropiu de Tine:
Mântuitorule, Tatăl Ceresc, Duh,
Să te caut, să te iubesc, să te slăvesc, Sfântă treime !

Îmi place fastul rugăciunilor în mulțime,
Freamătul Duhului Sfânt în înălțime,
Evanghelizările în seri de adâncă adorare,
Convorbirea cu Tine Iisuse, până la epuizare...
Te-am chemat din ce în ce mai des să vii la mine,
Te-am văzut sub pleoape, în vise, în gândurile mele line,
Minunile Tale le-am simțit deseori atingându-mă,
Și iată-mă aci, mărturisindu-Ți Ție
Văzând credința, ușor, învăluindu-mă...

A fost atât de lung un drum de 62 de ani până la Tine,
Când îmi doresc să fi peste tot, să ne salți din ruine...

ANUNȚURILE COMUNITĂȚII

Grupaj realizat de Victor Roșca

NOTĂ: Toate activitățile culturale care se desfășoară la Sala Parohială „Pr. Petre Popescu” sunt suportate financiar de Catedrala Ortodoxă Română „Buna Vestire” din Montreal, proprietara imobilului

**Biblioteca „Mihai Eminescu”
a Bisericii „Buna Vestire”**

Biblioteca este deschisă:

- marțea și joia între orele 11:00 – 13:00, de pr. Liviu Alexandrescu, și
- duminica între orele 11:30- 13:00.

Biblioteca dispune de 20.000 de volume dintre care circa 5.000 în limba română și circa 15.000 în limbile franceză și engleză.

**Școala duminicală
pentru copii
a Bisericii Buna Vestire**

Scopul școlii duminicale este formarea micului creștin. Se transmit copiilor iubirea de semenii, generozitatea, respectul față de părinți. Copiii sunt pregătiți să devină oameni de caracter, integri, harnici. Copiii pregătesc sarbarea ce va fi prezentată la Hramul Diserici, duminică 24 martie 2019

Abonamente

Vă rugăm să vă abonați pentru susținerea revistei. Costul anual este de 25\$.

1. Dreptul de a reproduce și de a difuza din revista „Candela de Montreal” este rezervat numai redacției.

2. De conținutul articolelor din revistă este răspunzător autorul.

* Candela pe internet:

bunavestire.ca/revista-candela

sau contact la

<http://pages.videotron.com/romanblt/>

**ABONAȚI-DONATORI
CANDELA 2018**

Wladimir Paskievici	400\$
Total	400\$

**Programul Asociației
Culturale Române**

Începem noul an 2019 cu dorința de mai bine, de frumos, în sănătate și cu bucuria de a fi iar împreună.

Vă invit joi, 21 martie, la întâlnirea lunară ACR, a Clubului de Aur, împreună cu Cenaclu Eminescu între orele 17h00 și 18h00.

Corina Diana Haiduc

**Programul
Slujbelor religioase**

În fiecare duminică și în zilele de sărbătoare marcate cu roșu în calendarul creștin:

- Orele 9:30 – Utrenia;
- Orele 10:30 – Sfânta Liturghie.

În fiecare vineri la orele 18:00 se oficiază Slujba Acatistului și Taina Spovedaniei.

**Sărbători religioase și
programul liturgic**

- Luni 25 martie Buna Vestire;
- Joi 25 aprilie, Deniile, cele 12 evanghelii;
- Vineri 26 aprilie, Deniile Prohodul Domnului;
- Sâmbătă 27 aprilie, ora 12:00 Învierea Domnului; (Sfintele Paști);
- Duminică 28 aprilie orele 11:00 a 2-a Înviere a Domnului; (Sfintele Paști);
- Luni 29 aprilie Înviere a Domnului; Sfântul Mare Mucenic Gheorghe.

Servicii religioase

Anul	Botezuri	Cununii	Înmormântări
2009	113	19	9
2010	124	17	4
2011	128	19	4
2012	101	15	4
2013	121	25	10
2014	129	18	4
2015	89	12	7
2016	119	15	2
2017	85	15	6
2018	73	15	4
Total	1082	170	54

**Să ne cunoaștem
profesioniștii din comunitate**
**Me CEZAR CATALIN MIHAI
Avocat**

5497A, Ave Victoria, Bureau 104,
Montréal (Québec) H3W 2P9

Tel. : 514-341-5330, Fax: 514-341-8626

- Imigrație
- Drept matrimonial (separări, divorțuri, garda copiilor, pensii alimentare, litigii testamentare, omologări testamentare etc.)
- Drept imobiliar (defecte ascunse de construcție ori vicii de sol; recuperarea comisiunilor datorate agenților imobiliari)
- Régie du logement

VIOLETA PÎRVU
Courtier immobilier agréé

333 Champagne, St-Eustache J7P 2H4

Cell: (514) 567-4619

Courriel: info@Ianuarie

2019violeta.ca

**Cele mai bune condiții pentru clienții
români la www.violeta.ca**

**Programul
Cenaclului Eminescu**

Următoarea reuniune a Cenaclului literar Mihai Eminescu din Montreal, ce este dedicată memoriei doamnei profesoare Ortansa Tudor și se va desfășura joi 21 martie 2019, în sala C-2059, Pavilionul Lionel-Groulx, a Universității din Montreal, pe strada Jean-Brillant la numărul 3150, între orele 18:00 și 20:00.

Pentru orice alte informații, vă invit să mă contactați prin e-mail: leonardvoicu@gmail.com ori la telefon: 514 910 6738.

Leonard I. Voicu

**Programul Cenaclurilor
de istorie și al epigramaștilor**

Cenaclul de istorie Mihai Viteazu se desfășoară în fiecare a doua joi de lună, în sala de Consiliu Parohial, situată la etajul Catedralei Sf. Ioan Botezătorul, din Montreal, str. Masson, nr.1841, cod H2H 1A, începând cu ora 20:00.

Domnul doctor Iulian Mihăescu, în continuare, împărtășește câteva sfaturi și metode de tratament naturist.

Cenaclul Epigramaștilor „Păstorel Teodoreanu”, debutează la orele 18:00

Marius Finca www.getbeget.org și www.unirea.ca.

ANUNȚURILE COMUNITĂȚII (continuare)

CATEDRALA ORTODOXA ROMANA „BUNA VESTIRE”

**INVITATIE
BANCHET
24 Martie 2019**

După Sf. Liturghie care se sfârșește la prânz, sunteți cu toții invitați la o masă care se va ține în Sala Parohială “Preot Petre Popescu”. Meniul pentru această masă de Post va include mâncăruri tipice românești:

APERITIVE
CIORBĂ DE FASOLE
SARMALE DE POST
PEȘTE SI MAMALIGA
BERE & BĂUTURI RĂCORITOARE
DESERT & CAFEA

Această masă este pregătită de Asociația Doamnelor și vă este oferită de Consiliul Parohial. Mâncarea este gratuită dar, ca întotdeauna, donațiile dumneavoastră sunt bine primite. Vă așteptăm cu drag în ziua de 24 Martie!

Tinere talente doresc afirmarea

Andrei Pennazio are 13 ani și este elev al Colegiului de Artă „Octav Băncilă” Iași, secția arte plastice.

La vârsta de 8 ani a participat la prima sa expoziție de grup, la Casa Armatei din Iași. La 10 ani a avut prima sa expoziție personală în Italia, urmând alte expoziții în România, Republica Moldova, China și Franța.

În luna februarie a acestui an a participat la Festivalul Pankultura care s-a desfășurat la Lille în Franța, unde a reprezentat România, fiind selectat de către organizatorii acestui festival la propunerea domnului Florian Tone, președintele asociației „Asso Printemps Roumain” din Franța.

Artistul plastic, domnul Constantin Adamovici remarcă cu ocazia Anualei de grafică, pictură și sculptură de la Muzeul de Artă din Roman, din decembrie 2017 : „Marea surpriză, un fenomen pictural cu totul ieșit din comun, e un copilaș de 12 ani care dovedește o măiestrie lucrativă și compozițional coloristică cu totul ieșită din comun, are chiar aici un tablou lucrat în cuțit în ulei, la 8 ani, nici nu mi-a venit să cred că e lucrat de un copil, are o foarte bună întocmire coloristică, o vibrație a coloristicii, o vibrație a culorii, cu totul ieșită din comun.”

Cristian Ungureanu, Profesor asociat la Facultatea de Arte Vizuale și Design, Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași, membru al C.I.R.E.T., Franța: „Chiar de acum, Andrei Pennazio demonstrează calități care nu sunt un fapt obișnuit, nici măcar în rândul celor care au finalizat studii artistice complete: el are un control născut, ceea ce numim talent excepțional, asupra suprafeței picturale, își organizează compozițiile cu atenție și inspirație, cu improvizații la nivelul structurilor plastice care denotă o imaginație creatoare ieșită din obișnuit. Tușele picturale și gamele armonice sofisticate și moderne amintesc de marile nume ale expresionismului abstract, de la Henry Matisse la Arshile Gorky și Jackson Pollock din prima sa perioada de creație.”

Andrei ar dori să afle dacă există posibilitatea de a avea o expoziție în Montreal.

Puteți viziona filmarea din Chișinău:
<https://www.youtube.com/watch?v=mP-O6z6Ew28>
 Contact: silviagarmacea123@yahoo.com